

**Strategia de dezvoltare economică
municipiului Odorheiu Secuiesc
2021 – 2030**

Perioada de realizare: 01.06.2021 - 28.02.2022

Harghita Business Center

Coordonare, proiect management:

Szakács-Paál István

Coordonare profesională:

dr. Nagy Benedek

Cercetare primară (interviuri, focus-grupuri):

Dr. Sólyom Andrea, sociolog

Autori:

Dr. Bálint Gyöngyvér – sociolog, expert în demografie și resurse umane

Dr. Horváth Alpár – geograf, expert în dezvoltare teritorială și turism

Dr. Ilyés Ferenc – economist, expert în dezvoltare locală și educație

Dr. Geréb László – economist, expert în dezvoltare locală și finanțe publice

Dr. Kassay János – geograf, expert în dezvoltare locală și servicii publice

Dr. Nagy Benedek – economist, expert în dezvoltare locală și marketing

Cuprins

0. INTRODUCERE ȘI SINTEZA STRATEGIEI.....	1
1. ANALIZA SITUAȚIEI ECONOMICO-SOCIALE DIN ODORHEIU SECUIESC ȘI COMUNELE ÎNVECINATE.....	6
1.1. ANALIZA SECTORIALĂ A ACTIVITĂȚII ECONOMICE DIN ODORHEIU SECUIESC ȘI DIN COMUNELE ÎNVECINATE	6
1.2. RESURSE UMANE: SITUAȚIA OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ ȘI A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL.....	19
1.2.1. Compoziția și evoluția în timp a populației orașului Odorheiu-Secuiesc și a zonelor înconjurătoare..	19
1.2.2. Ocuparea forței de muncă, șomaj.....	22
1.2.3. Nivel de educație, educație profesională.....	26
1.2.4. Situația educației pentru adulți și a educației profesionale.....	30
1.2.5. Situația învățământului superior în Odorheiu-Secuiesc.....	31
1.3. ÎNTREPRINDERI MICI- ȘI MIJLOCII ȘI REȚELE ANTREPRENORIALE ÎN ODORHEIU-SECUIESC	35
1.4. SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE ÎN ODORHEIU SECUIESC. INVESTIȚII PUBLICE	39
1.4.1. Servicii publice și utilități publice în Odorheiu Secuiesc, zona Odorhei.....	39
1.4.2. Investiții publice.....	43
1.5. TURISMUL DIN MUNICIPIUL ODORHEIU SECUIESC ȘI COMUNELE APROPIATE	45
1.5.1. Circulația turistică în municipiul Odorheiu Secuiesc	46
1.5.2. Performanța municipiului Odorheiu Secuiesc în turismul județului Harghita	49
1.5.3. Evoluția ofertei de cazare turistică.....	53
1.5.4. Gradul de ocupare a capacităților de cazare	56
1.5.5. Oportunități de turism, recreere, activități culturale și sportive.....	57
1.5.6. Condiții de viață, mediu de viață de înaltă calitate	61
1.6. CONCLUZII	63
2. ODORHEIU SECUIESC – VIZIUNE DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ	65
2.1. PILONI ECONOMICI.....	66
2.2. PILONI ORIZONTALI	67
3. PLANUL OPERATIV DE DEZVOLTARE URBANĂ A ORAȘULUI ODORHEIU-SECUIESC	68
3.1. PROVOCĂRILE GLOBALE ȘI EUROPENE PE PERIOADA 2022-2032	68
3.2. PLAN OPERATIV – PROGRAME ȘI MĂSURI	70
4. FIȘELE DE DATE ALE PROIECTELOR, MĂSURILOR ȘI PROGRAMELOR	82
4.1. AXA A: SPRIJINIREA ÎNTREPRINDERILOR, IMM-URILOR, CONSTRUIREA REȚELOR VERTICALE	83
4.2. AXA B: DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, SPRIJINIREA ACTIVITĂȚILOR CU UN GRAD RIDICAT DE CUNOAȘTERE	95
4.3. AXA C: DEZVOLTARE INFRASTRUCTURALĂ: REȚEAUA ELECTRICĂ, VARIANTA OCOLITOARE, LOCURI DE PARCARE, TRAFIC, PROIECTE DE PROTECȚIA MEDIULUI	108
4.4. AXA D: DIGITALIZAREA ȘI MODERNIZAREA SERVICIILOR.....	120
4.5. AXA E: DEZVOLTARE TURISTICĂ, OSPITALITATE, REALIZAREA BRAND-ULUI ORAȘULUI.....	132
5. METODOLOGIA APLICĂRII STRATEGIEI ȘI MONITORIZAREA NECESARĂ.....	147
5.1. CADRUL DE IMPLEMENTARE	147
5.2. PROCESUL DE MONITORIZARE A STRATEGIEI	149
5.3. RISCURI.....	151
5.4. SARCINI PROPUSE ADMINISTRAȚIEI LOCALE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ	152
6. CONCORDANȚA STRATEGIEI ECONOMICE LOCALE CU PRINCIPALELE STRATEGII NAȚIONALE ȘI REGIONALE	153

0. Introducere și sinteza strategiei

Strategia unui oraș are două funcțiuni importante: elaborarea unui set de valori și priorități care vor defini viitorul apropiat al orașului și crearea unui mijloc de comunicare cu principalele segmente de locuitori și entități socio-economice ale orașului, servind ca un contract social între acești actori, pentru un viitor previzibil. O strategie economică are în vedere în principal dezvoltarea economiei, a întreprinderilor, a infrastructurii și a bunăstării generale din oraș, prin intermediul anumitor afaceri, rețele economice și instituții specifice, prin modernizarea infrastructurii, prin creșterea atractivității produselor și serviciilor locale.

Strategia de dezvoltare economică a municipiului Odorheiu Secuiesc se structurează în șase mari capitole:

1. Analiza situației existente
2. Conturarea unei viziuni de viitor
3. Elaborarea planului operativ
4. Detalierea proiectelor
5. Metode de aplicare a strategiei și monitoring
6. Conexiunea strategiei cu alte strategii și planuri naționale și județene de dezvoltare

Metodele principale ale strategiei sunt cercetarea primară și cercetarea secundară, cea din urmă constând în analiza datelor statistice și de altă natură obținute de la diverși furnizori de date (instituții specializate), iar cercetarea primară a avut loc în forma unor interviuri individuale și grupuri de focus, în vara anului 2021. Pe de altă parte, echipa de elaborare a strategiei a avut mai multe consultații și deplasări pe teren, cu principalii actori locali ai economiei și ai administrației publice locale. Am considerat important ca să nu analizăm municipiul în mod izolat ci și în corelație cu cei șase comune învecinate, care au acces direct în oraș și care interacționează între ele în mod continuu, pe plan economic, social și în dimensiune naturală, al mediului înconjurător. Astfel toate analizele au în vedere și aceste șase comune: Satu Mare, Brădești, Feliceni, Lupeni, Zetea și Dealu.

În prima parte, care are ca scop analiza situației existente pe plan economic, am abordat următoarele teme cu ajutorul datelor statistice și a cunoștințelor colectate din cercetările primare:

- analiza sectorială a orașului, în prisma veniturilor întreprinderilor și a numărului de angajați pe tipuri de activități,
- problema resurselor umane, a ocupării forței de muncă și a formării profesionale,
- analiza întreprinderilor mici și mijlocii, situația antreprenorială din municipiu,
- serviciile și utilitățile publice și starea infrastructurilor care influențează economia locală,
- turismul din municipiu și din zona de gravitație a acestuia.

Din analiza situațiilor pe aceste dimensiuni reiese că Odorheiu Secuiesc este una dintre polurile economice din județul Harghita, cu un număr semnificativ de întreprinderi active nu doar în oraș, ci și în comunele învecinate. Municipiul are o industrie puternică, dar în descreștere mai ales în privința numărului de angajați. Serviciile, mai ales comerțul și activitățile conexe (transportul, depozitarea) sunt nu doar majoritare, dar și mai dinamice față de celelalte activități. Agricultură din oraș este nesemnificativă, probabil terenurile de aici demult au fost convertite pentru servicii, industrie, locuințe și căi de transport, însă în comunele analizate înregistrează o tendință crescătoare – mai ales în anul 2020. Comunele sunt semnificative din punct de vedere economic, acest lucru se evidențiază nu doar din faptul că volumul cifrei de afaceri per capita este comparabil cu cel din municipiu, dar și din exemplul volumului cifrei de afaceri industriale, aceasta fiind peste 10% din cea din zonă, cumulat pentru cele șase comune. Iar din totalul numărul de angajați la societăți, în municipiu și în comune, în cele trei sectoare - cca. 14 mii de persoane - peste 2 mii se găsesc în comune.

În privința analizei resurselor umane, subliniem cele mai importante concluzii:

- Numărul persoanelor vârstnice calculate pe 100 de persoane aflate în vârstă lor activă a crescut semnificativ în Odorheiu-Secuiesc: în timp ce în anul 1995 o persoană aflată în vârstă activă trebuia să întrețină 10-11 persoane vârstnice, în anul 2020 acest număr a ajuns la 27-28.
- Unul dintre indicatorii ocupării arată că numărul mediu al salariaților angajați în întreprinderi (cu caracter neagricol) pe 1000 de locuitori este în descreștere. Cu toate că încă orașul Odorheiu-Secuiesc are cea mai ridicată valoare în acest sens din regiune (în 2019 pe 1000 de locuitori ajung 368,24 salariați angajați), cifra este într-o descreștere lentă. După Odorheiu-Secuiesc, cele două comune cu cele mai bune indicatoare sunt Brădești și Lupeni, care însă prezintă o tendință de creștere lineară în ultimii 12 ani, de la cca. 205 la 270 salariați/1000 locuitori la Brădești și de la 183 la 244 salariați/1000 locuitori, între 2008 și 2019.
- Rețeaua de școli din Odorheiu-Secuiesc nu servește în mod direct nevoile economiei, pentru că îndeplinește o funcție regională, angajații din învățământ încearcă în primul rând să se conformeze sistemului educațional.

În ceea ce privește întreprinderile mici și mijlocii, am evidențiat că pe de o parte municipiul are o activitate antreprenorială excepțională, cu numeroase firme de succes în domeniul comerțului, turismului, dar și a serviciilor creative și a tehnologiei informație, pe de altă parte are și numeroși actori civili care facilitează cooperarea între IMM-urile locale (asociații antreprenorile, fundații, clustere).

Infrastructura orașului se află într-o situație mai puțin favorabilă: calitatea drumurilor este foarte variată, în zona centrală și pe arterele principale carosabilul străzilor prezintă o calitate mai bună, în zonele periferiale sunt străzi mai înguste, în unele locuri acestea sunt neastfăltate. Rețeaua de apă și canalizare este dezvoltată, însă învechită. Rețeaua de gaze naturale deși este de asemenea

învechită, asigură accesul la serviciile de gaze naturale atât pentru locuitori cât și pentru firmele din oraș. Sistemul de transport și transformare a energiei electrice are probleme de stabilitate, din cauza rețelei învechite.

Scăderea continuă a investițiilor publice este un indicator negativ nu numai pentru dezvoltarea orașului ci și pentru economia locală. Datorită acestui fapt, antreprenorii locali și în mod indirect și salariații nu beneficiază de veniturile care ar fi putut fi induse de investițiile publice.

Turismul este în schimb pe o tendință ascendentă, cu excepția anului 2020, care a adus o scădere dramatică pentru acest sector. În anii precedenți însă circulația turistică a crescut, atât ca număr de înnoptări, cât și ca număr de sosiri. În oraș există 33 unități clasificate din care doar 25 apar în evidențele statistice. Cel mai mare număr de unități clasificate este în comuna Zetea, cu 58 unități, dintre care 15 în satul reședința de comună, apoi 25 în Subcetate, 15 în Izvoare, 3 în Șicasău. Valorile gradului de ocupare a capacității de cazare în mun. Odorhei sunt relativ scăzute, dar cu creștere spectaculoasă până în 2019, ajungând la 29,4% de la valoarea minimă de 16% în 2010. Aceste cifre depășesc media județului de 22,3% în 2019. În "anul COVID" valorile județene de 15,5% și cele din oraș de 17,1% depășesc valorile din comune, chiar din Zetea, care și în anul pre-COVID a fost doar de 15 %.

Viziunea economică de viitor al orașului am definit în felul următor: peste 10 ani, economia Odorheiului se va baza pe tineri creativi și întreprinderi capabile să se reînnoiască, care combină cunoștințele dobândite pe plan local cu competențe profesionale moderne și inovative, și ale căror produse își au locul pe piețele de desfacere din regiune și cele naționale. Elita economică locală – cooperând cu o autoritate locală sprijinitoare – realizează un mediu infrastructural și rezidențial și un trafic bine organizat și un sistem de instituții de stat care funcționează bine și servesc economia locală.

Planul operativ include acțiuni concrete care deserveșc viziunea formulată în urma evaluării situației, adică programe ale autorităților locale, programe civile și economice, investiții și măsuri care fac viziunea de mai sus despre viitor fezabilă. Realizarea viziunii despre viitor poate fi planificată de-a lungul a cinci axe:

- a. Sprijinirea întreprinderilor, ale IMM-urilor, construirea rețelelor verticale
- b. Dezvoltarea resurselor umane, sprijinirea activităților bazate pe cunoștințe avansate
- c. Dezvoltarea infrastructurii
- d. Digitalizarea și dezvoltarea serviciilor
- e. Dezvoltarea turismului, HoReCa, realizarea unui brand al orașului

Fiecare axă de dezvoltare are 7-8-10 proiecte și măsuri (în total 40 de proiecte) care în capitolul 4 sunt toate detaliate în fișe de proiecte, care prevăd prezentarea următoarelor informații despre fiecare proiect:

- Numărul și denumirea proiectului

- Descrierea scurtă a proiectului
- Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an)
- Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: prioritate absolută / prioritate secundară / prioritate de gradul trei
- Inițiatorul /coordinatorul proiectului
- Parteneri în execuție
- Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor.

În capitolul 5. am conturat metoda monitorizării și criteriile principale ale implementării strategiei. Primul subcapitol tratează metoda implementării, care are ca principalele puncte cheie Ziua Profesională a Strategiei (organizată în fiecare an), precum și Comitetul Strategiei format din diverși reprezentanți ai vieții economice și ai primăriei. Al doilea subcapitol prezintă metodele de monitorizare a eficacității și măsurii de implementare a strategiei, evaluat de Comisia de Monitorizare. Ultimele două subcapitole prevăd riscurile posibile pe parcursul implementării și principalele sarcini ale Primăriei, pentru buna desfășurare a dezvoltării vieții economice din municipiu.

Ultimul capitol, destinat corelării strategiei cu celelalte strategii naționale și regionale în vigoare, este un amănunțit studiu al punctelor de legătură între proiectele și măsurile formulate în capitolul patru, și planurile naționale cercetate, după cum urmează:

- Programul Național de Investiții "Anghel Saligny"
- Planul Național de Redresare și Reziliență a României
- *Programul Operațional Regional* destinat regiunii Centru
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
- Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
- Programul Operațional Sănătate (POS)
- Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)
- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS).

Odorheiu Secuiesc este în mod evident localitatea cea mai dezvoltată a Ținutului Secuiesc din punct de vedere al economiei reale – chiar dacă, acest atribut este adevărat doar la nivel regional, deoarece pe plan național ponderea economică a orașului nu este semnificativă. Lipsa parcurilor industriale, distanța de mai mult de 100 km de la cea mai apropiată autostradă, numărul relativ mic de locuitori, deficitul de terenuri disponibile potrivite activităților economice sunt toate aspecte care împiedică dezvoltarea economică. În ciuda acestor fapte, Odorheiu-Secuiesc și împrejurimile acestuia generează aproape jumătate din GDP-ul județului Harghita. Pe lângă toate

acestea, în anumite sectoare se regăsesc des firme din Odorhei pe primele locuri ale clasamentelor naționale. În comparație cu alte orașe secuiești, cum ar fi Miercurea Ciuc și Sfântu-Gheorghe, unde din pricina concentrării administrației județene se poate vorbi de o bunăstare cauzată de administrația publică, în Odorheiu Secuiesc, unde există o sferă activă de întreprinzători, se poate vorbi de bunăstare antreprenorială. Mesajul cel mai important al acestei comparații este că în oraș există o comunitate antreprenorială foarte activă, acesta fiind un factor determinant în viața și dezvoltarea orașului. Conducerea orașului trebuie să acorde tocmai din această cauză o atenție sporită acestui domeniu și viitorul orașului constă în mod evident în dezvoltarea economiei.

Scopul este, ca până în 2030, această strategie economică să aibă un rezultat tangibil, vizibil, caracterizat de următoarele concepte de bază: o economie inovativă, plăcută, verde și incluzivă în Odorhei, tineri creativi și cu spirit de antreprenoriat, o autoritate locală cooperantă. Aplicarea acestei strategii trebuie să fie caracterizată întotdeauna de consecvență, localitate și cooperare. Fără acestea, obiectivele propuse nu vor fi atinse.

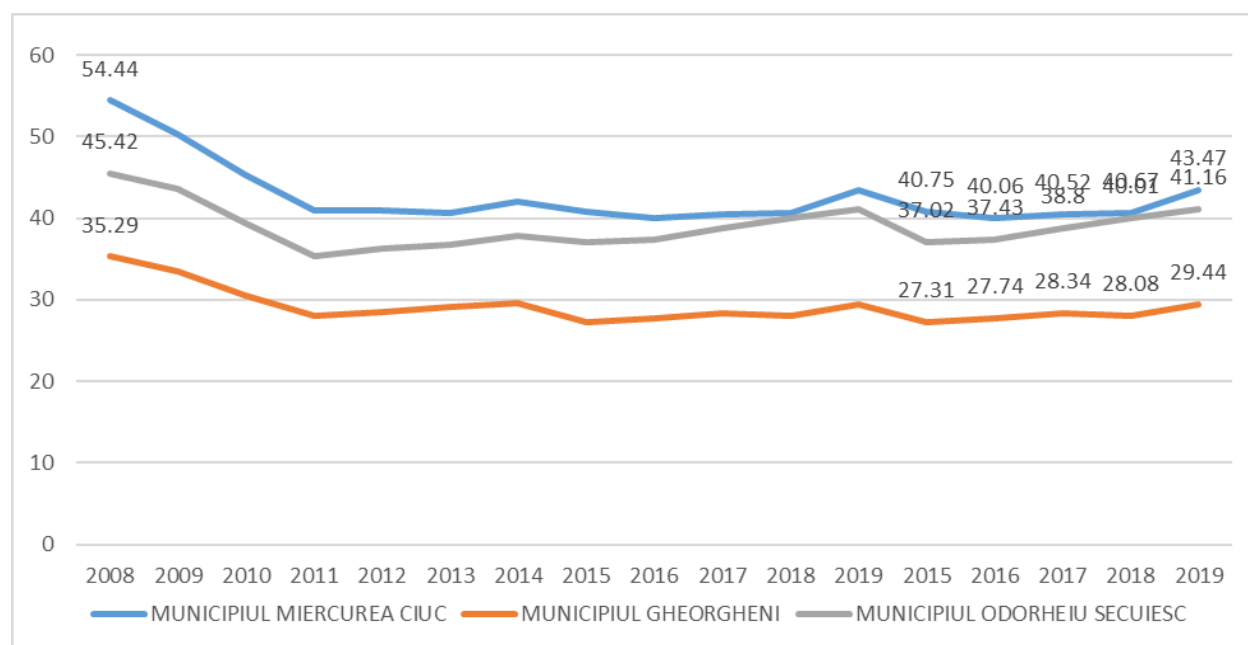
1. Analiza situației economico-sociale din Odorheiu Secuiesc și comunele învecinate

1.1. Analiza sectorială a activității economice din Odorheiu Secuiesc și din comunele învecinate

Economia municipiului Odorheiu Secuiesc și a comunelor care sunt strâns legate de oraș pot fi analizate cu ajutorul a două tipuri de date disponibile: date statistice obținute din baza de date Edemos a Institutului Național de Statistică (<http://edemos.insse.ro/>) și din baza de date privată listafirme.ro, care colectează datele din diferite surse publice (Monitorul Oficial, Ministerul de Finanțe, Registrul Comerțului, ANAF, Buletinul Insolvenței, Portalul justiției, etc). Prima sursă are avantajul că reflectă mai exact realitatea, datorită metodei de colectare exhaustive, dar are dezavantajul că datele nu sunt cele mai recente (doar până în 2019), și nu conține cele mai relevante date structurale, economice. A doua sursă are avantajul că din ea pot fi selectate cele mai interesante și relevante structuri de date, comparații la nivel teritorial, temporal etc. dar totuși nu pot fi privite ca fiind complete, absolut exacte, întrucât baza de date privată nu poate avea acces la unele date ale firmelor care nu raportează în timp către instituțiile publice.

Astfel, primele date analizate vor fi cele statistice. Conform acestora, Miercurea-Ciuc și Odorheiu Secuiesc au aproximativ același număr de întreprinderi active, raportate la numărul persoanelor rezidente, dar trendul arată mai bine în cazul municipiului Odorheiu Secuiesc care a pierdut mai puțin în ultimii 12 ani.

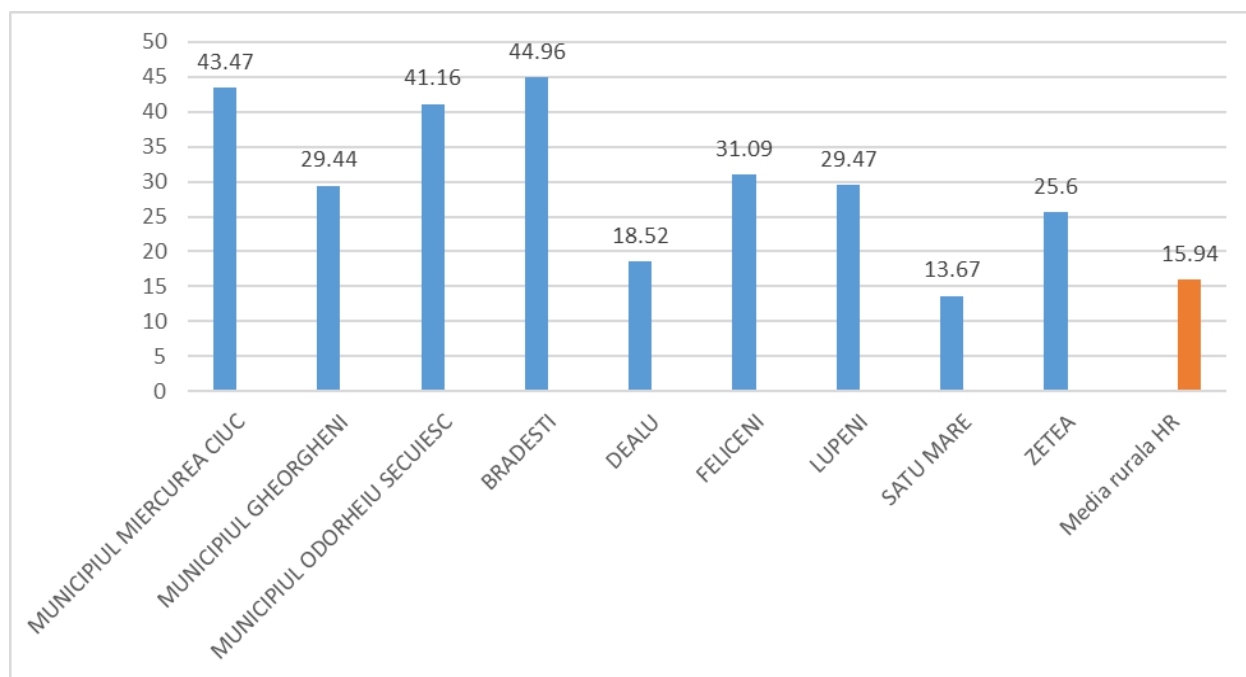
Fig. 1: Densitatea întreprinderilor active (întreprinderi / 1000 de locuitori) 2008-2019

Sursa: editare proprie după datele edemos.ro

După cum se poate vedea în figura următoare, o comună (Brădești) din cele învecinate are un număr mai ridicat de întreprinderi active pe locuitor decât municipiul Odorheiu Secuiesc, celelalte însă rămân în urmă față de municipiu, aproape toate fiind însă peste media rurală din județul Harghita.

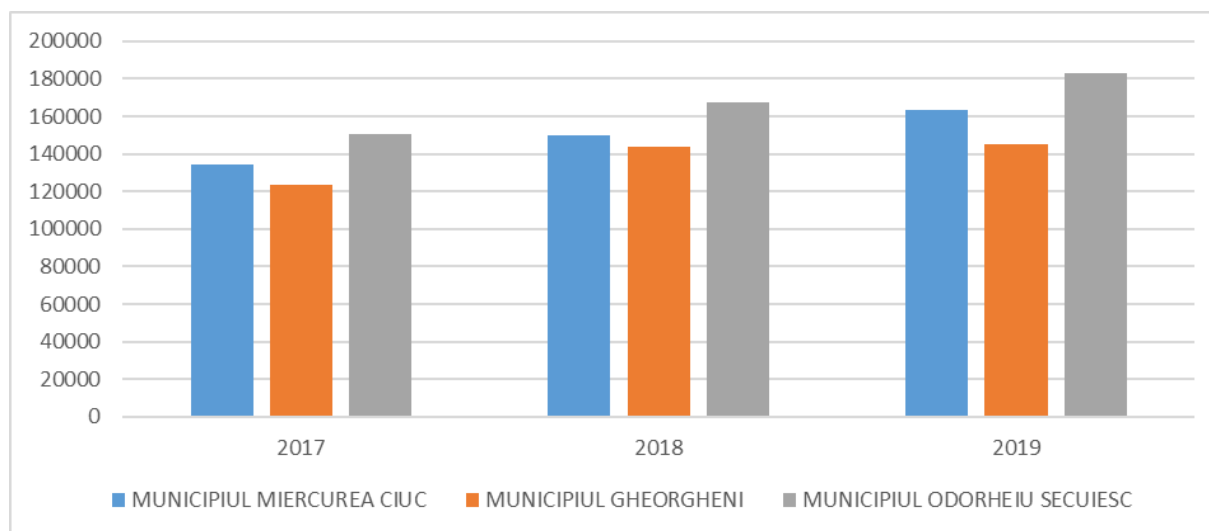
Fig. 2: Densitatea întreprinderilor active (Întreprinderi/ 1000 de locuitori) 2019

Sursa: editare proprie după datele edemos.ro

Pe de altă parte, în privința cifrei de afaceri per capita, avem o situație puțin diferită. Odorheiu Secuiesc are cea mai ridicată cifră în acest sens dintre municipiile din județul Harghita, în cei trei ani analizați în sectorul non-comercial.

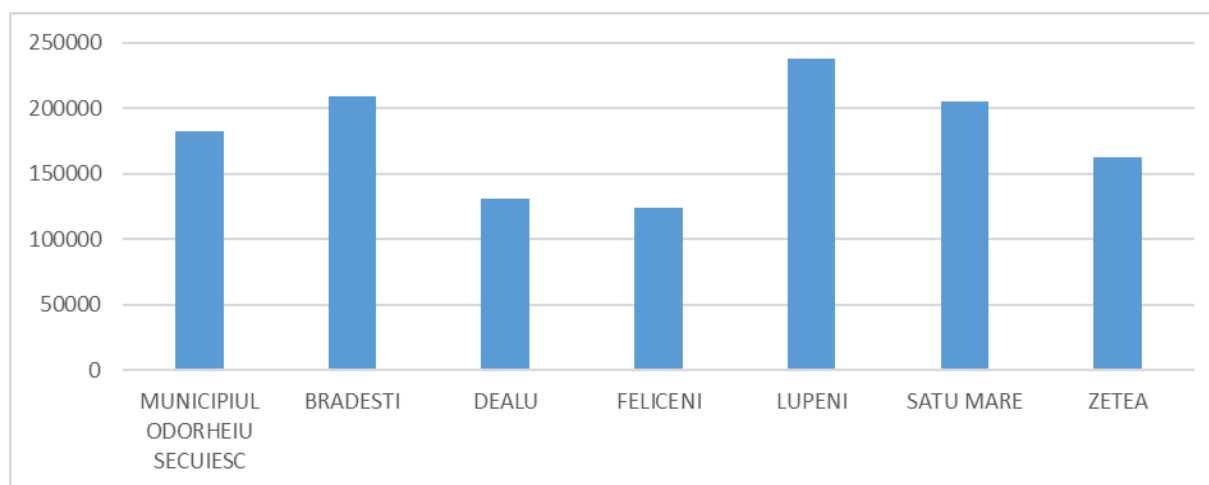
Fig. 3. Cifra de afaceri per capita în întreprinderile din domeniile de activitate non-comerț (Lei/salariat) 2017-2019, municipiile din județul Harghita

Sursa: editare proprie după datele edemos.ro

Iar dacă ne uităm și la comunele învecinate, găsim câteva care au această cifră și mai ridicată, după cum ne arată figura următoare.

Fig. 4. Cifra de afaceri per capita în întreprinderile din domeniile de activitate non-comerț (Lei/salariat) 2019, Odorheiu Secuiesc și cele șase comune învecinate

Sursa: editare proprie după datele edemos.ro

Dacă luăm în considerare și activitățile comerciale, primele cele mai mari afaceri (care generează cele mai mari cifre de afaceri per capita în Odorheiu Secuiesc și comunele adiacente, sunt următoarele:

Tabel 1. Principalele activități economice după cifra de afaceri per capita, 2019

Localitate	Activitate	CA / locuitor, RON
BRADESTI	45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	942,986
	46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	754,169
	25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	429,207
	08 - Alte activități extractive	282,493
	47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	256,069
LUPENI	38 - Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile	795,053
	45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	418,087
	46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	370,011
	02 - Silvicultură și exploatare forestieră	355,597
	10 - Industria alimentară	318,540
DEALU	62 - Activități de servicii în tehnologia informației	583,650
	45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	505,468
	33 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	392,392
	49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	378,882
	46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	371,216
SATU MARE	49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	259,534
	02 - Silvicultură și exploatare forestieră	253,312
	58 - Activități de editare	199,912
	47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	169,407
	56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	154,604
FELICENI	52 - Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	709,742
	29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	543,515
	68 - Tranzacții imobiliare	270,503
	45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	247,989

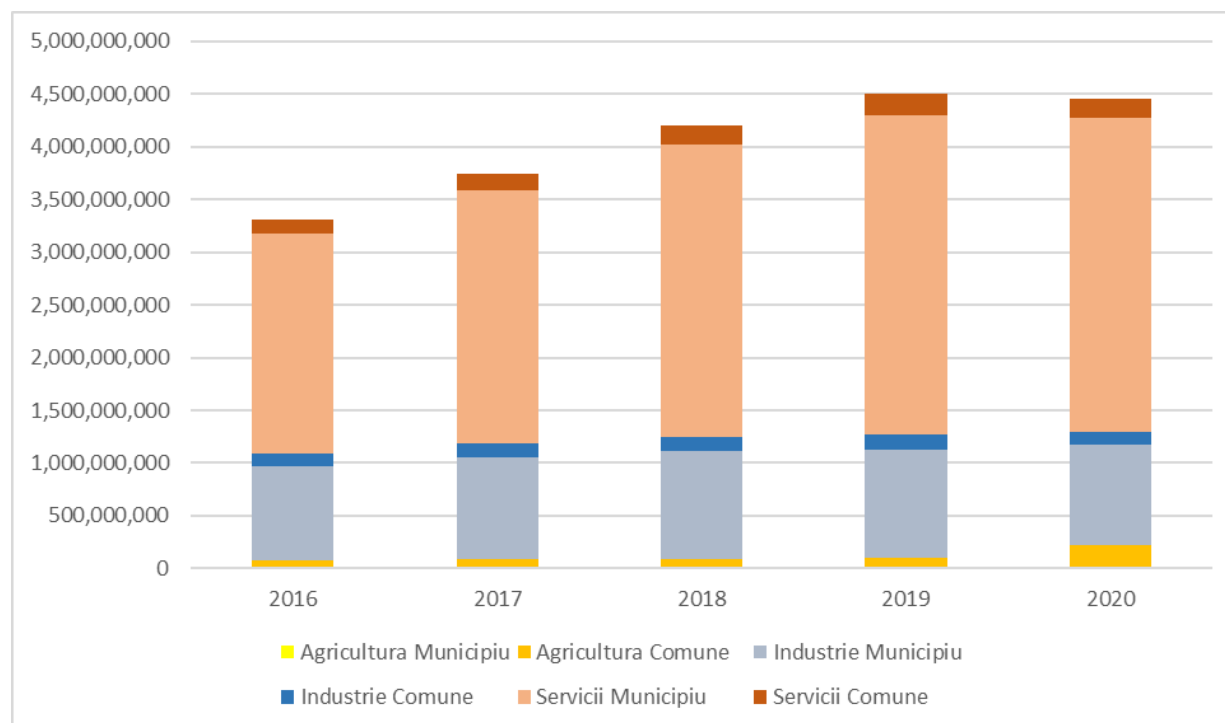
	47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	222,990
ZETEA	49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	351,694
	25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	349,262
	43 - Lucrări speciale de construcții	325,846
	47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	303,860
	46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	288,511
ODORHEIU SECUIESC	52 - Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	1,007,863
	46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	677,577
	35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	591,671
	92 - Activități de jocuri de noroc și pariuri	591,206
	22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	563,708

Sursa: editare proprie dupa datele edemos.ro

Din tabel, se poate evidenția, că cifra de afaceri per capita este mai mare în municipiu decât în trei comune, însă în Feliceni, Lupeni și Brădești există câteva activități care depășesc a doua cea mai mare generatoare de venit din municipiu. În Brădești comerțul cu ridicata este mai semnificativ, în Lupeni colectarea și tratarea deșeurilor, în Dealu comerțul dar și activități din domeniul tehnologiei informației, în Feliceni depozitarea dar interesant este și fabricarea autovehiculelor, iar în Satu Mare și în Zetea nu sunt activități ce depășesc 500 000 lei/ persoană. Odorheiu Secuiesc are întreprinderi mai semnificative în comerț, depozitare, dar și în producția și furnizarea de energie, iar la servicii, activitățile de jocuri de noroc par să aibă cea mai mare cifra de afaceri.

În al doilea rând, putem analiza sectoarele economice din zonă și cu ajutorul datelor obținute de la listafirme.ro, care ne arată și anul 2020. Astfel vedem că agricultura din comune (agregat pentru cele șase comune) este mult mai semnificativă și în creștere chiar și în anul 2020. Industria municipiului, dar și a comunelor a crescut până în 2019, în 2020 însă a pierdut mult, în jur de 10%. Serviciile municipiului au fost și sunt cel mai important pilon, cu cca. 76% din totalul cifrei de afaceri economice, înregistrând o creștere cu aproximativ 45% între 2016 și 2019, și o scădere în 2020 față de 2019 cu doar 2% în municipiu și 7% în comune.

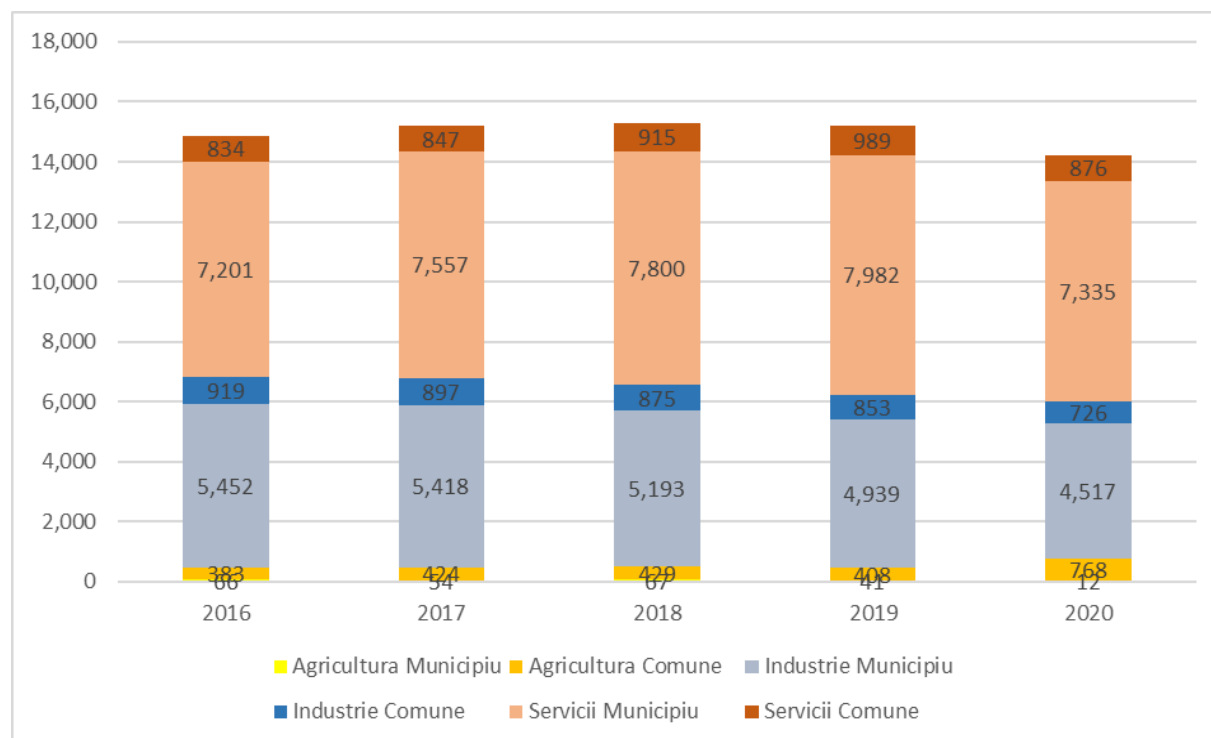
Fig. 5. Cifra de afaceri pe principalele sectoare din mun. Odorheiu Secuiesc si comunele invecinate 2016-2020, în lei

Sursa: editare proprie dupa datele listafirme.ro

Trendul crescător între 2016-2019 și de scădere dramatică în 2020 este și mai accentuat la nivelul numărului angajaților la întreprinderile înregistrate în aceste localități, cu excepția agriculturii în comune, care tocmai între 2019 și 2020 aproape s-a dublat (la fel ca și cifra de afaceri în agricultură, care a crescut cu cca. 140% într-un singur an). Industria și serviciile din municipiu au pierdut cca. 8% din angajați în 2020, dar în comune, ambele sectoare au scăzut cu peste 10% la nivelul numărului de angajați (industria cu aproape 15%). În 2020, la nivelul localităților, peste tot a scăzut numărul de angajați la societăți, deși anumite semne de descrește sau stagnare în privința numărului de angajați se observă în zonă deja din 2016 sau 2017.

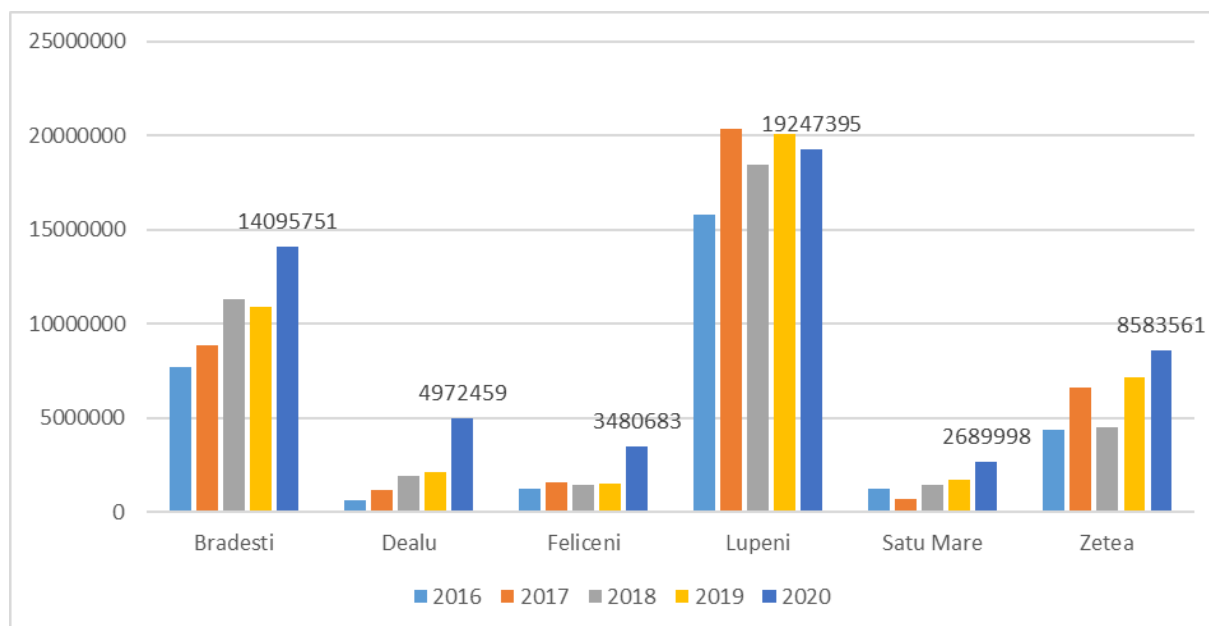
Fig. 6. Nr. angajati pe principalele sectoare din mun. Odorheiu Secuiesc si comunele invecinate 2016-2020, nr. persoane

Sursa: editare proprie dupa datele listafirme.ro

Diferența dintre comunele care se învecinează cu municipiul se poate evidenția și cu ajutorul profitului cumulat în comune, în strânsă legătură și cu cifra de afaceri. Astfel, se vede clar că Lupeni are profitul cel mai ridicat, cc. 20 milioane lei /an, după care urmează Brădești, cu 14 milioane lei, Zetea cu 8,6 milioane lei, iar restul sub 5 milioane lei/an profit. Dar, în figura următoare trebuie observat și faptul că, în mod ciudat, în anul 2020 profitul a crescut față de 2019 în cinci dintre șase comune.

Fig. 7. Volumul profitului in comune 2016-2020, în lei

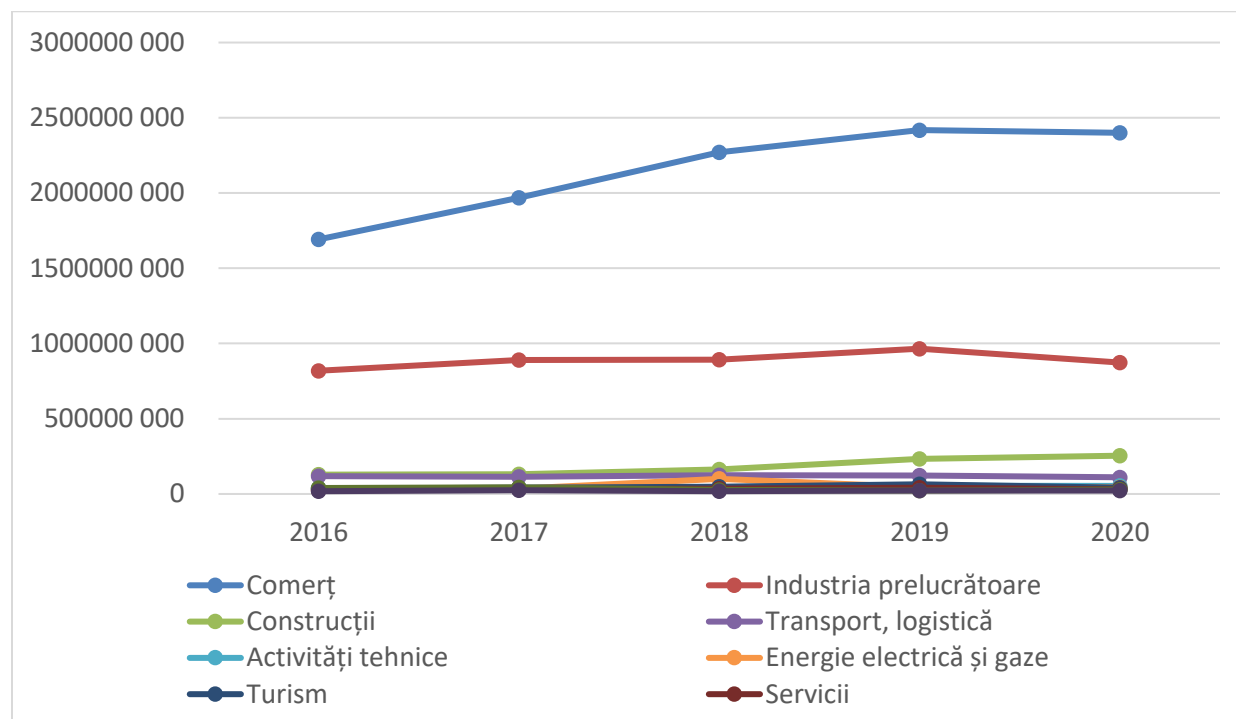
Sursa: editare proprie dupa datele listafirme.ro

Cu toate că datele statistice obținute nu sunt cele mai relevante posibile, și cele din listafirme nu sunt cele mai exacte, în cauza unor posibile date lipsă, putem vedea o imagine destul de clară a zonei Odorhei pe plan economic. Odorheiu Secuiesc este una dintre polurile economice din județul Harghita, cu un număr semnificativ de întreprinderi active nu doar în oraș, ci și în comunele învecinate. Municipiul are o industrie puternică, dar în descreștere mai ales în privința numărului de angajați. Serviciile / mai ales comerțul și activitățile conexe (transportul, depozitarea) sunt nu doar majoritare, dar și mai dinamice față de celelalte activități. Agricultură din oraș este nesemnificativă, probabil terenurile de aici demult au fost convertite pentru servicii, industrie, locuințe și căi de transport, însă în comunele analizate înregistrează o tendință crescătoare – mai ales în anul 2020. Comunele sunt semnificative din punct de vedere economic, acest lucru se evidențiază nu doar din faptul că volumul cifrei de afaceri per capita este comparabil cu cel din municipiu, dar și din exemplul volumului cifrei de afaceri industriale, aceasta fiind peste 10% din cea din zonă, cumulat pentru cele șase comune. Iar din totalul numărul de angajați la societăți, în municipiu și în comune, în cele trei sectoare - cca. 14 mii de persoane - peste 2 mii se găsesc în comune.

În cele ce urmează vom analiza mediul antreprenorial din Odorheiu-Secuiesc pe baza categorizării sectoarelor economiei naționale, mai precis vom încerca să identificăm tendințele economice din ultimii cinci ani. Analiza se referă doar la persoanele juridice care dețin un bilanț financiar. Informațiile care ne-au servit ca punct de plecare ne-au fost furnizate de portalul de analiză a

informațiilor antreprenoriale www.listafirme.ro pe baza bilanțelor anuale depuse de persoanele juridice respective.

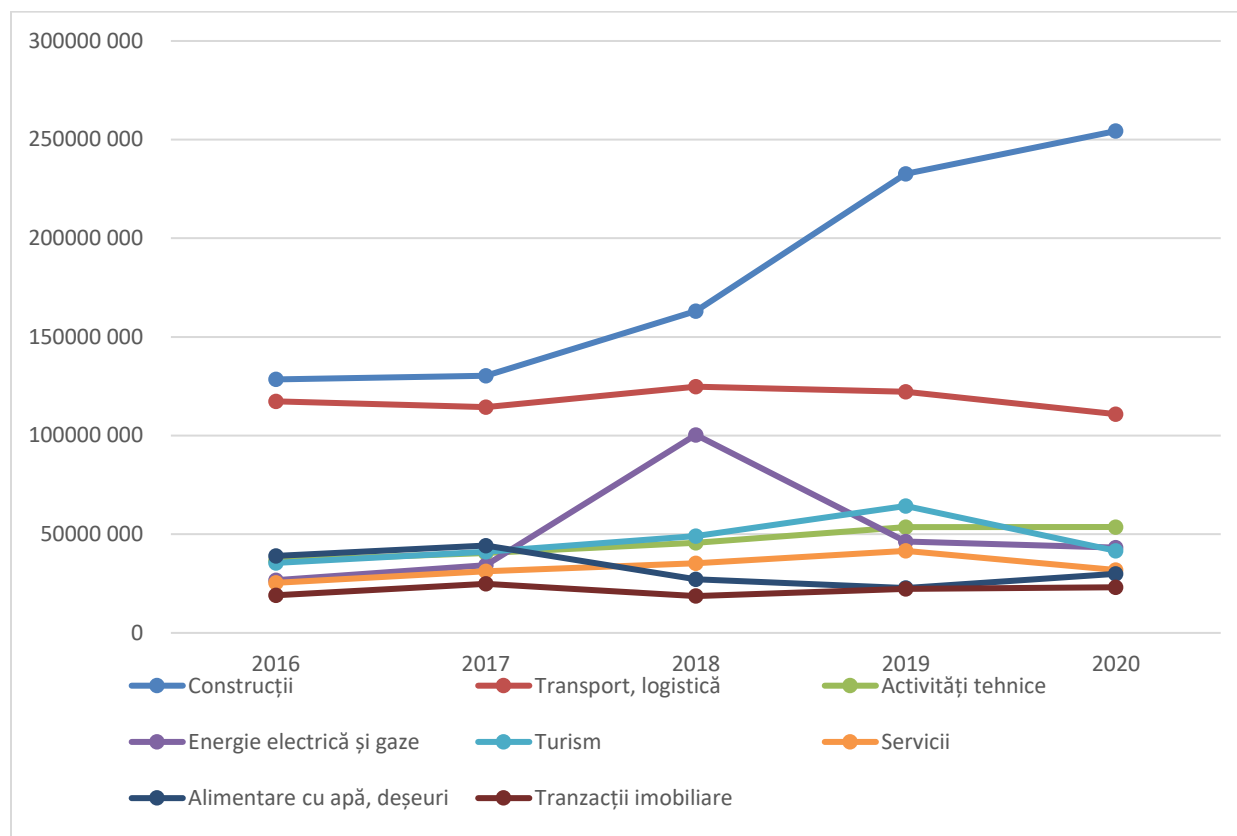
Fig. 8: Evoluția cifrei de afaceri ale întreprinderilor din Odorheiu-Secuiesc pe diferite sectoare în perioada 2016-2020 (în lei)

Sursa: editare proprie pe baza informațiilor provenite de pe portalul www.listafirme.ro

Analizând ultimii cinci ani ale activităților economice care s-au clasat pe primele zece locuri în privința cifrei de afaceri, se vede clar că Odorheiu-Secuiesc este un oraș comercial. Activitatea comercială este prezentă într-o astfel de măsură încât, în afara unei singure excepții, toate celelalte indicatoare economice sunt puse în umbră. În acest sector, suntem martorii unei creșteri continue în ultimii cinci ani. După comerț, industria prelucrării reprezintă cea de-a doua cea mai mare pondere din economia orașului. Dar, în acest caz, nu putem vorbi despre o creștere continuă, ba mai mult, în anul 2020 s-a observat o recesiune.

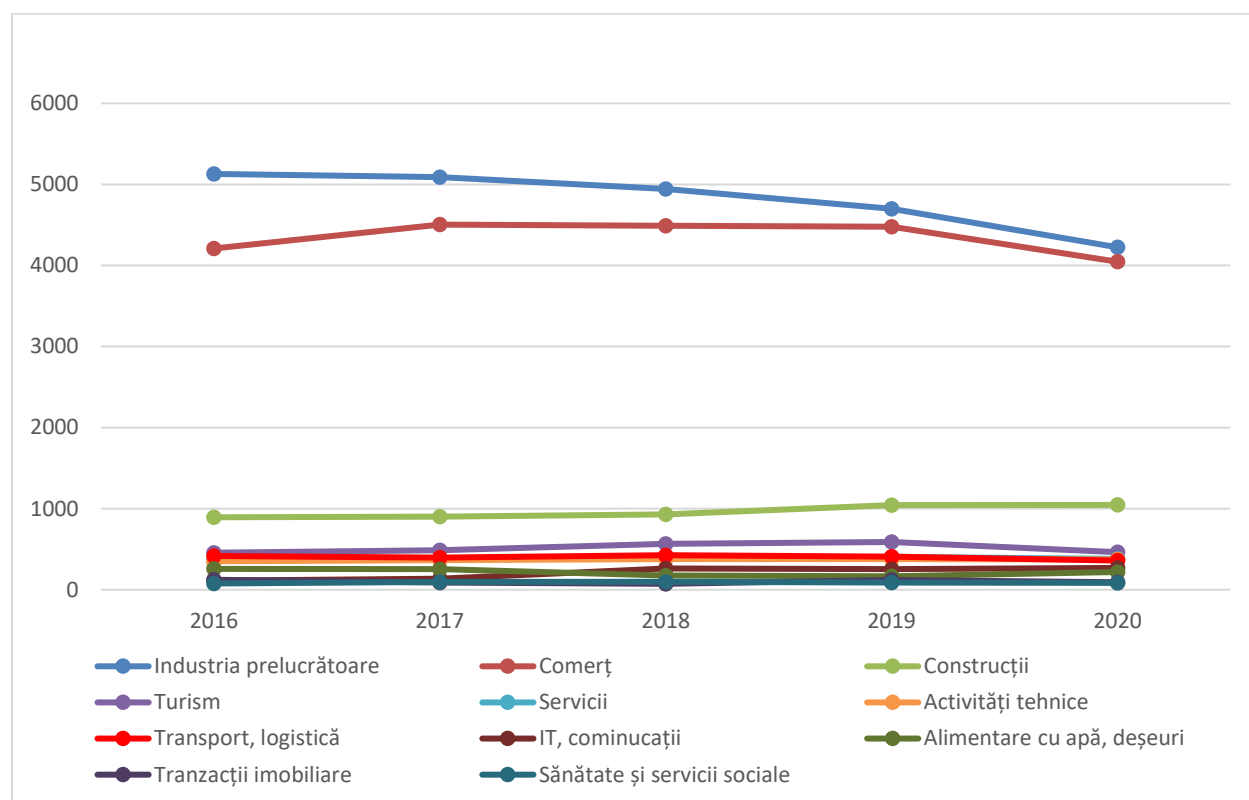
Fig. 9: Evoluția cifrei de afaceri ale întreprinderilor din Odorheiu-Secuiesc pe diferite sectoare în perioada 2016-2020 (în lei, în afara comerțului și ale industriilor de prelucrare)

Sursa: editare proprie pe baza informațiilor provenite de pe portalul www.listafirme.ro

Pentru a neutraliza predominanța sectorului comercial și a industriei de prelucrare și pentru a evidenția dinamica celorlaltor sectoare, cele două sectoare sus-menționate au fost scoase din analiza ce urmează. Astfel putem observa o creștere puternică în ultimii cinci ani în ceea ce privește industria construcției. Sectorul transporturilor arată o stagnare, apoi o ușoară recesiune. Celelalte sectoare dau dovadă mai mult de stagnare. Sectorul turistic crește până în 2019, iar în 2020 înregistrează o scădere datorită pandemiei, iar în cazul furnizorilor de energie putem observa o creștere momentană în 2018.

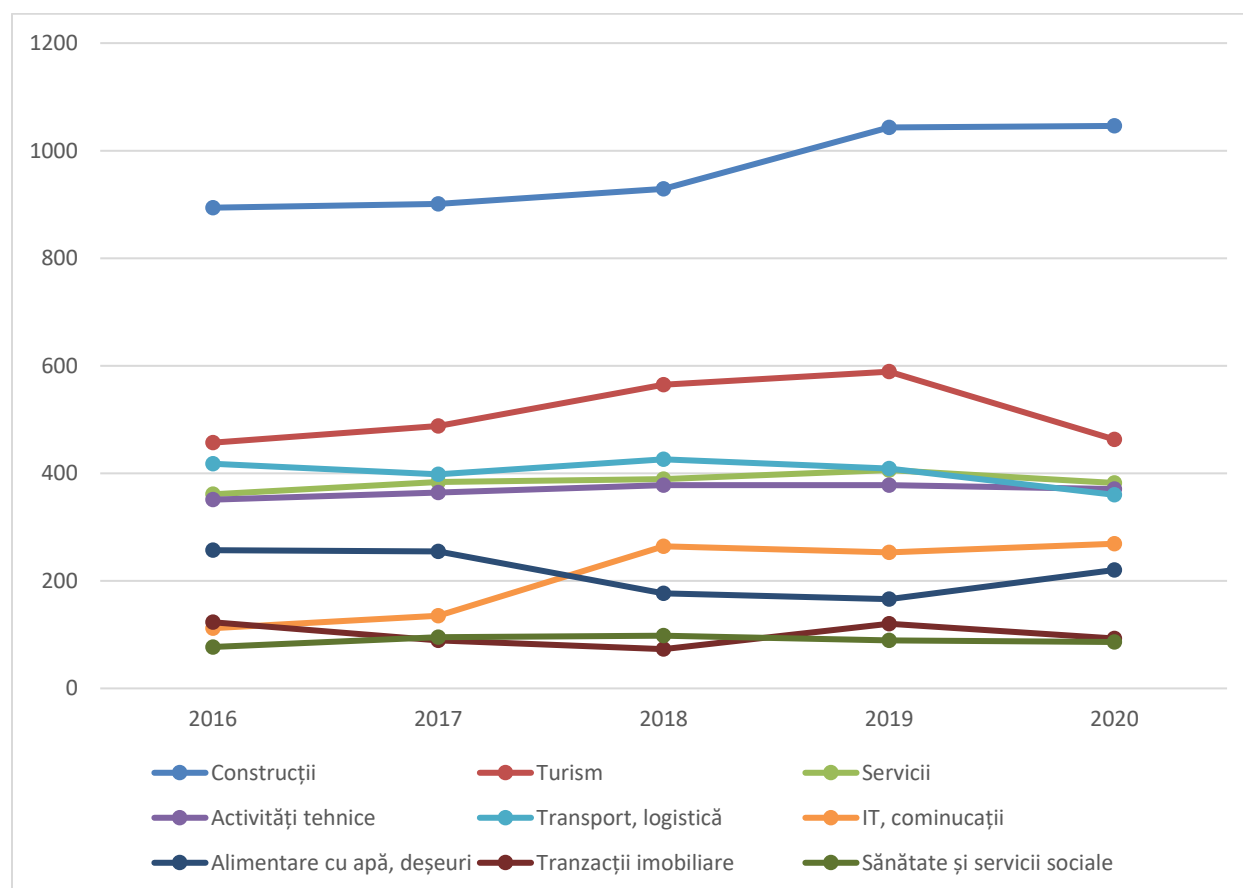
Fig. 10: Evoluția numărului angajaților la întreprinderile din Odorheiu-Secuiesc pe diferite sectoare în perioada 2016-2020 (număr de angajați)

Sursa: editare proprie pe baza informațiilor provenite de pe portalul www.listaфирme.ro

Analizând numărul persoanelor angajate la întreprinderile din Odorheiu-Secuiesc, constatăm că cel mai mare angajator este industria de prelucrare. Însă ne iese în evidență de asemenea faptul că numărul angajaților din această industrie este în continuă scădere, ajungând în 2020 la același număr ca acel al angajaților din sectorul comercial. Sectorul comercial este cel de-al doilea mare angajator, unde numărul angajaților a stagnat în ultimii cinci ani. Cel de-al treilea mare angajator este industria construcțiilor, acesta rămânând însă cu mult în urmă față de celelalte două sectoare privind numărul angajaților.

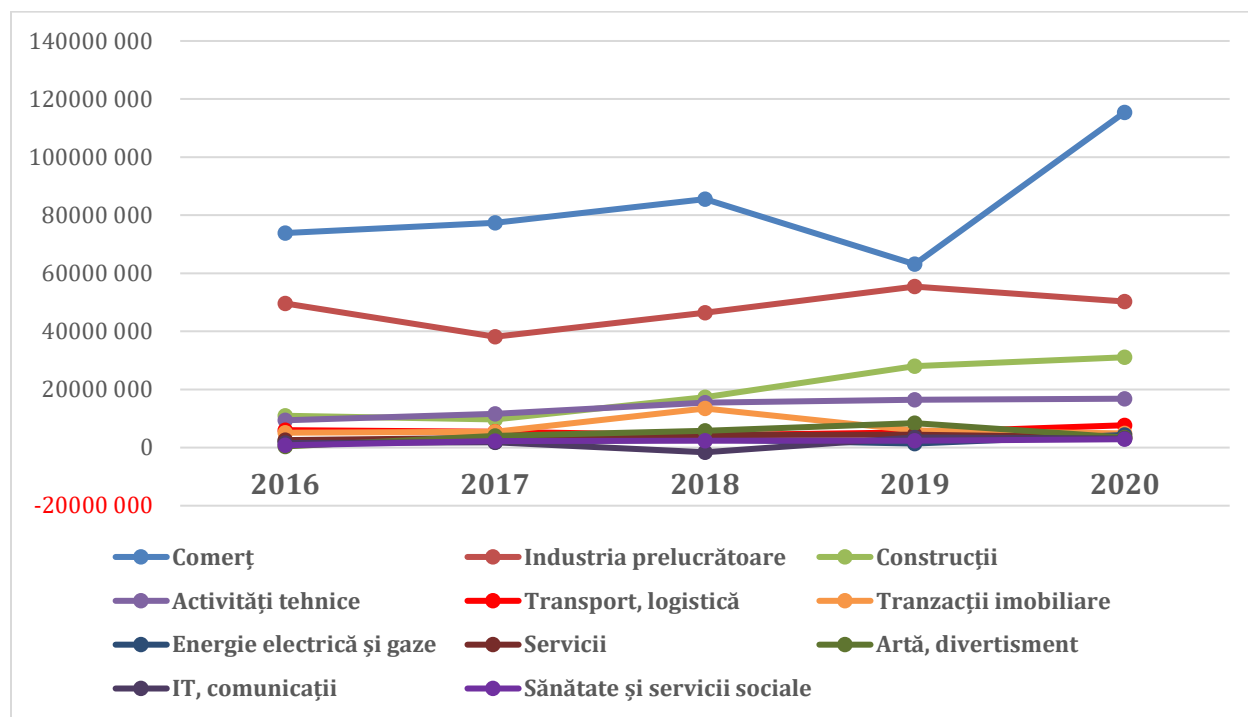
Fig. 11: Evoluția numărului angajaților la întreprinderile din Odorheiu-Secuiesc pe diferite sectoare în perioada 2016-2020 (număr de angajați, exceptând industria de prelucrare și comerț)

Sursa: editare proprie pe baza informațiilor provenite de pe portalul www.listaфирme.ro

Dacă excludem din analiză industria de prelucrare și comerțul, se poate observa că cel de-al treilea mare angajator este industria construcțiilor, iar în cazul acestuia se poate vedea o creștere continuă în ultimii cinci ani. În cazul celui de-al patrulea mare angajator, industria hotelieră și catering, creșterea constantă s-a transformat în descreștere în 2020, datorită pandemiei. În cazul celor mai multor sectoare, numărul angajaților stagnează, exceptând sectorul IT și comunicații, care denotă o creștere semnificativă începând cu anul 2017.

Fig. 12: Evoluția profiturilor în cazul întreprinderilor din Odorheiu-Secuiesc pe sectoare în perioada 2016-2020 (în lei)

Sursa: editare proprie pe baza informațiilor provenite de pe portalul www.listaфирme.ro

În timp ce mărimea întreprinderilor este determinată de cifra lor de afaceri, eficacitatea lor este stabilită mai mult de profitul lor. În cazul întreprinderilor din Odorheiu-Secuiesc, firmele din domeniul comerțului realizează cel mai mare profit. Creșterea constantă se întrerupe în anul 2019, însă anul 2020 aduce un profit semnificativ întreprinderilor din sectorul comercial. Industria care realizează cel de-al doilea mare profit este cea de prelucrare, pe de-al treilea loc plasându-se industria construcției, cu o creștere consecventă.

Economia orașului Odorheiu-Secuiesc este determinată de activitatea comercială. Acest sector are cea mai mare cifră de afaceri, produce cel mai mare profit antreprenorial, iar totodată acest sector este cel de-al doilea mare angajator. Prezența industriei de prelucrare este de asemenea puternică, fiind cel mai mare angajat și plasându-se pe locul doi în ceea ce privește cifra de afaceri și profiturile realizate. Dominanța în această măsură a comerțului, pe de altă parte proporția derizorie a întreprinderilor producătoare, a prestatorilor de servicii, a sectorului IT producătoare de valoare adăugată semnificativă, contribuie la vulnerabilitatea economiei orașului. Totodată, sectorul comercial indică de asemenea o concentrare puternică, deoarece o treime (35%) din cifra de afaceri rezultată din activități comerciale este realizată de două grupuri de firme (Amigo&Intercost S.R.L., și cele două firme din Melinda Group), ceea ce constituie un alt factor de risc.

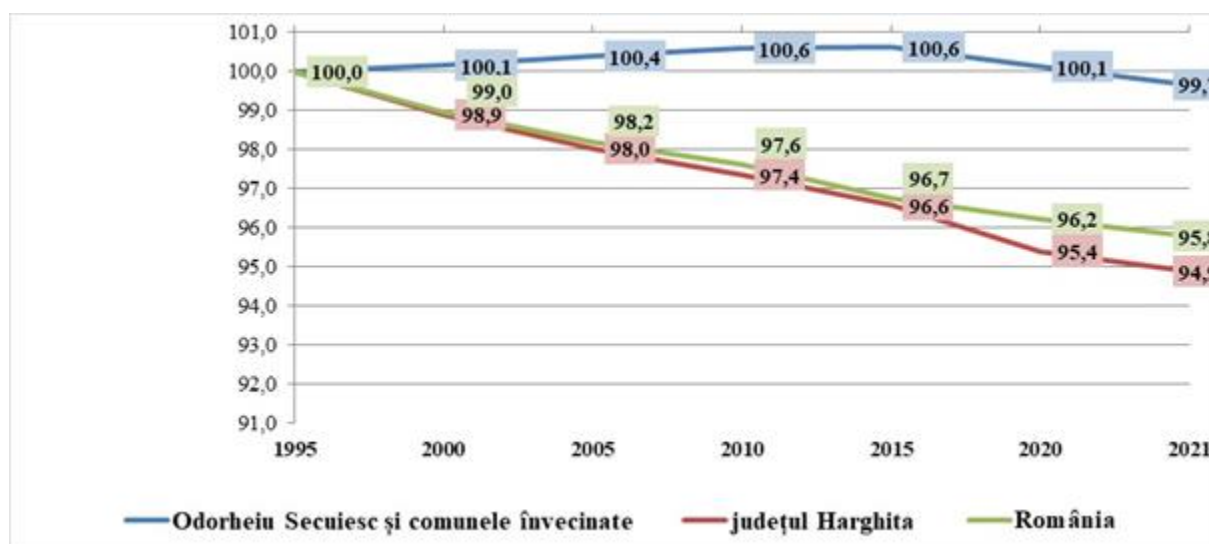
1.2. Resurse umane: situația ocupării forței de muncă și a învățământului profesional

1.2.1. Compoziția și evoluția în timp a populației orașului Odorheiu-Secuiesc și a zonelor înconjurătoare

Conform datelor oficiale actuale ale Institutului Național de Statistică ¹ populația permanentă a orașului Odorheiu-Secuiesc și a comunelor învecinate (6 comune: Lupeni, Feliceni, Brădești, Satu Mare², Dealu și Zetea) pe 1. ianuarie 2021 a fost de 60 426 persoane.

Ușorul declin demografic specific orașului Odorheiu-Secuiesc și ale comunelor învecinate privind ultimii 15 ani (0,7%, în 1995 fiind 60 633) nu prezintă aceleași tendințe în fiecare localitate: în timp ce populația orașului Odorheiu-Secuiesc a scăzut cu 5% (de la 39 639 de persoane în 2005 la 37 741 în 2021), populația comunelor înconjurătoare a crescut. Cea mai mare creștere a populației s-a semnalat în Brădești (o creștere de 27,8% față de 2005) și Feliceni (o creștere de 19,6% față de 2005), însă chiar și comunele aflate la o distanță mai mare au semnalat o creștere demografică ușoară. Cele 6 comune au realizat în total o creștere demografică de 8,7% în 2021 față de 1995, astfel proporția locuitorilor urbani în cadrul numărului total de locuitori din oraș și comunele învecinate a scăzut de la 65,6% în 1995 la 62,5% pe parcursul a 25 de ani, în favoarea celor care locuiesc în cele 6 comune (aici proporția locuitorilor rurali în cadrul numărului total de locuitori din oraș și comunele învecinate a crescut de la 34,4% la 37,5%).

Fig. 13. Schimbările demografice în Odorheiu-Secuiesc și comunele adiacente, județul Harghita și România față de 1995 (1995=100%)

¹INSSE Tempo Online: <http://statistici.INSSE.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

²Satu Mare a devenit a comună separată în 2004 (anterior a aparținut de Brădești)

Sursă: calcul propriu bazat pe INSSE Tempo Online

În comparație cu declinul demografic inițiat din 1995 încoace pe plan național și județean, putem observa că Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate se află într-o situație mult mai bună decât media națională (o diminuare de 4,2%) și media județeană (o scădere de 5,1%), deoarece pierderea în număr a populației este mult mai mică (o scădere de 0,3% față de 1995) (Fig. 1). Exprimat în număr de locuitori, conform datelor statistice oficiale, această diminuare înseamnă cu 207 de locuitori stabili mai puțini pentru Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate pentru anul 2021, comparativ cu anul 1995.

Distribuirea populației pe etnii este ilustrată în tabelul 1.: cu ocazia recensământului din 2011, 94,1% dintre locuitorii din Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate s-au declarat a fi de naționalitate maghiară, iar 1,7% de etnie română. Deși datele statistice oficiale indică o proporție mică de locuitori de etnie romă, conform cercetărilor SocioRoMap efectuate de Institutul Național de Cercetare a Minorităților din anul 2016, există un procent semnificativ de locuitori de etnie romă în regiune (mai ales în Satu Mare, dar și în Zetea).

Tabel 2. Distribuția populației pe etnii din Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate (%)

		2011		2016 ³
		români (%)	maghiari (%)	romi(%)
1	Odorheiu-Secuiesc	2,5	92,4	3
2	Lupeni	0,4	94,6	3
3	Felicești	0,9	96,8	4
4	Brădești	1,0	97,7	4
5	Satu Mare	0,0	97,4	26
6	Dealul	0,4	98,7	2
7	Zetea	0,4	96,7	7
În total Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate		1,7	94,1	-

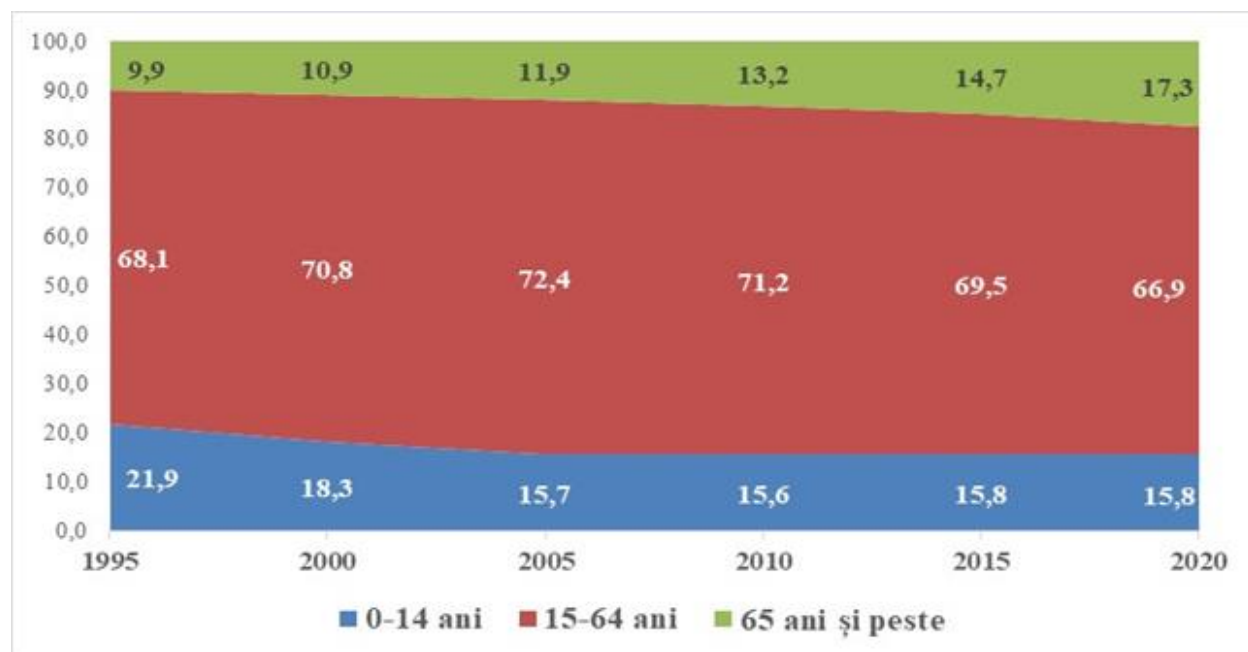
Sursa: Date INSSE despre recensământul din 2011– calcul propriu, SocioRoMap 2016, Erdélystat

Împărțirea populației pe grupuri de vârste este un aspect esențial pentru viitorul unei regiuni. Evoluția populației stabile din Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate pe grupe mari de vârstă (tânăr, activ și vârstnic) pe perioade de câte cinci ani (figura 2.) arată o scădere a procentajului tinerilor din cadrul întregii populații (a scăzut cu 6,2% în 25 de ani) și o creștere mai rapidă a proporției vârstnicilor în cadrul numărului total de locuitori (majorare de 7,4% în 25 de ani), mai ales în ultimii cinci ani. Pe baza acestor date și datorită faptului că proporția populației active a

³ Sursă: Analiza SocioRoMap a Institutului Național de Cercetare a Minorităților din 2016, Erdélystat <https://statisztikak.erdelystat.ro/adatlapok>

scăzut într-o rată mai lentă (micșorarea a început în ultimii 15 ani), regiunea pare să fie momentan într-o situație încă favorabilă din punct de vedere demografic și cel al forței de muncă potențiale, dar din cauza diminuării numărului și procentajului de tineri regiunea se va confrunta în viitor cu probleme serioase.

Fig. 14. Evoluția populației pe perioade de cinci ani în orașul Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate pe grupuri de vârstă (%)

Sursă: calcul propriu bazat pe INSSE Tempo Online

Împărțirea populației din Odorhei și comunele învecinate pe grupuri vârstă ne indică faptul că există localități unde procesul de îmbătrânire a populației nu constituie o problemă. Astfel de localități sunt Brădești, Satu Mare și Dealu, unde proporția tinerilor era aproape 20% chiar și în 2020, iar procentajul vârstnicilor a rămas la 13-14%. Odorheiu-Secuiesc însă este sau va fi afectat grav de numeroasele probleme sociale și economice cauzate de îmbătrânirea populației, deoarece ponderea persoanelor de peste 65 de ani a crescut de la 7,5% în 1995 la 18,5% în 2020, pe de altă parte proporția tinerilor a scăzut de la 22,2% la 14,6%. Tendința de îmbătrânire a populației din regiune este rezultatul majorării rapide a vârstei medii din Odorheiu-Secuiesc.

În comparație cu datele oficiale naționale și județene în ceea ce privește ponderea populației tinere, Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate se află pe o poziție puțin mai bună (15,8%) decât județul Harghita (15,6%) și mai ales decât România (14,7%), însă ponderea populației care se află în vârstă activă este puțin mai mică iar procentajul persoanelor vârstnice este puțin mai ridicată (17,3%) decât media națională (16,9%) și cea județeană (17,1%).

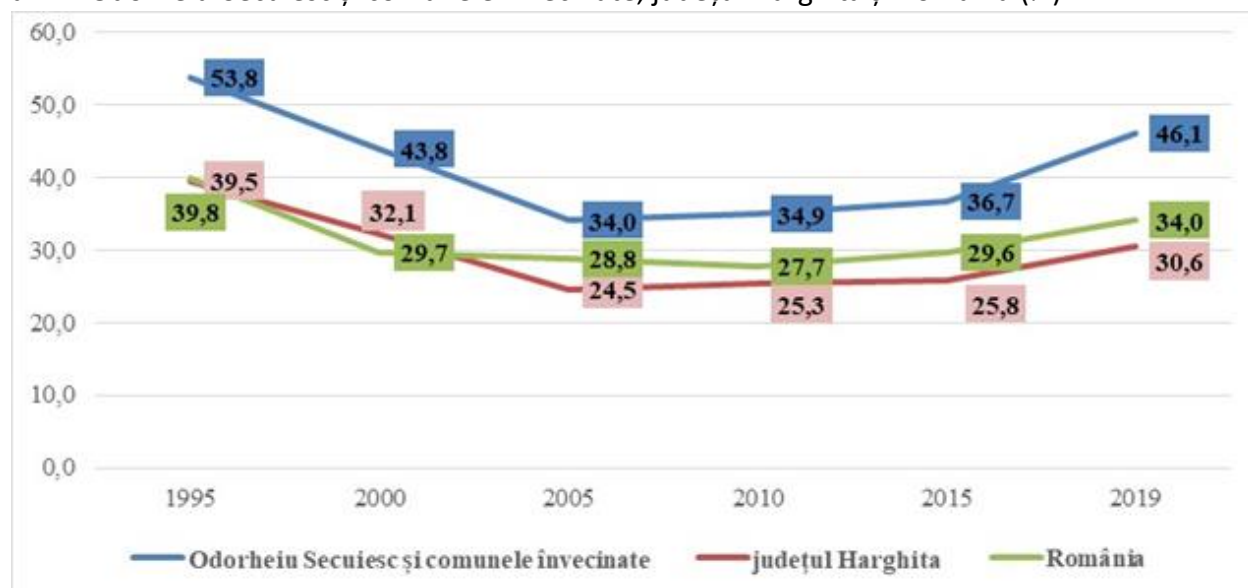
1.2.2. Ocuparea forței de muncă, șomaj

Ocuparea forței de muncă depinde în mare parte de evoluția ofertei de pe piața muncii, adică de procesele demografice. Din această cauză vom aborda mai întâi indicatorii referitoare la îmbătrânirea populației.

Rata de dependență a populației vârstnice (prezintă proporția dintre populația activă cu vârsta între 15-64 ani și cea cu vârsta de peste 65 ani) este indicatorul cel mai optim al situației actuale privind procesul de îmbătrânire al populației. Numărul persoanelor vârstnice calculate pe 100 de persoane aflate în vârstă lor activă a crescut semnificativ în Odorheiu-Secuiesc: în timp ce în anul 1995 o persoană aflată în vârstă activă trebuia să întrețină 10-11 persoane vârstnice, în anul 2020 acest număr a ajuns la 27-28. Rata de dependență a populației vârstnice a crescut atât în Odorheiu cât și în comunele învecinate în ultimii 25 de ani (în ciuda faptului că în Feliceni s-a observat o diminuare importantă), poziționând regiunea mai nefavorabil în comparație cu media județeană și națională.

Datele oficiale cele mai concludente referitoare la numărul persoanelor angajate într-o localitate sunt de fapt informații despre numărul mediu al persoanelor deținătoare de carte de muncă (pe perioadă determinată sau nedeterminată) și a persoanelor cu contracte de muncă în anul respectiv. Din datele referitoare la o perioadă de cinci ani (până în 2019), Odorheiu-Secuiesc iese în evidență. Este evident că aici sunt cei mai mulți salariați: 16957 de persoane în 2019, 90,5% din totalul populației din Odorheiu și comunele învecinate. Dintre comunele învecinate Lupeni și Brădești se situează pe cele mai bune locuri (aproape o cincime din grupul de vîrstă apt pentru muncă lucrează aici), însă Feliceni (6,1%) și Dealu (6,4%) se află într-o situație mai rea. Orașul și comunele învecinate se află pe o poziție mult mai bună comparativ cu media județeană și națională. (Fig. 3)

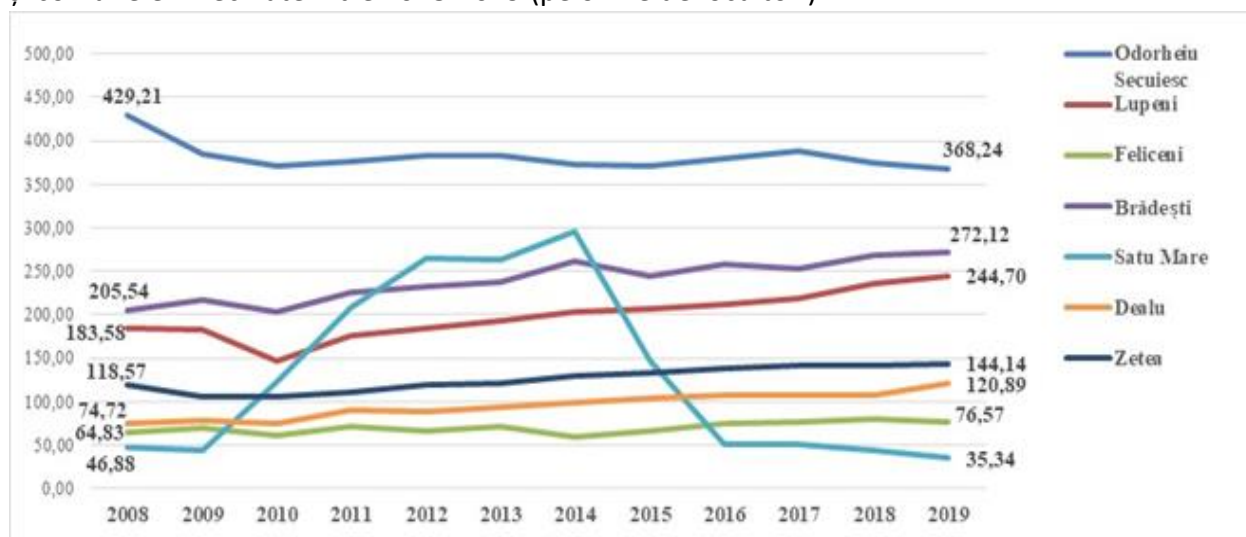
Fig. 15. Evoluția ratei salariaților în cadrul grupei de vîrstă între 15-64 de ani pe perioade de cinci ani în Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate, județul Harghita și România (%)

Sursă: calcul propriu bazat pe INSSE Tempo Online

În data de baze eDemos a Institutului Național de Statistică mai găsim două indicatoare de performanță pe localități despre forța de muncă, referitoare la perioada 2008-2019 (efectul pandemiei nu este inclus aici). Unul dintre acești indicatori arată numărul mediu al salariaților angajați în întreprinderi cu caracter neagricol pe 1000 de locuitori (figura 4.): ceea ce dovedește statutul de angajator major al orașului Odorheiu-Secuiesc în regiune: în 2019 (cele mai noi date disponibile datând din acest an) pe 1000 de locuitori ajung 368,24 salariați angajați la firme cu caracter neagricol (în ciuda unei diminuări minore). După Odorheiu-Secuiesc, cele două comune cu cele mai bune indicatoare sunt Brădești și Lupeni, care prezintă o tendință de creștere lineară. Chiar dacă la un nivel mai scăzut, Zetea, Dealu și Feliceni prezintă și ele o tendință ușoară de creștere - Satu Mare fiind singurul care se abate de la această tendință ilustrată de linia curbată de pe diagramă.

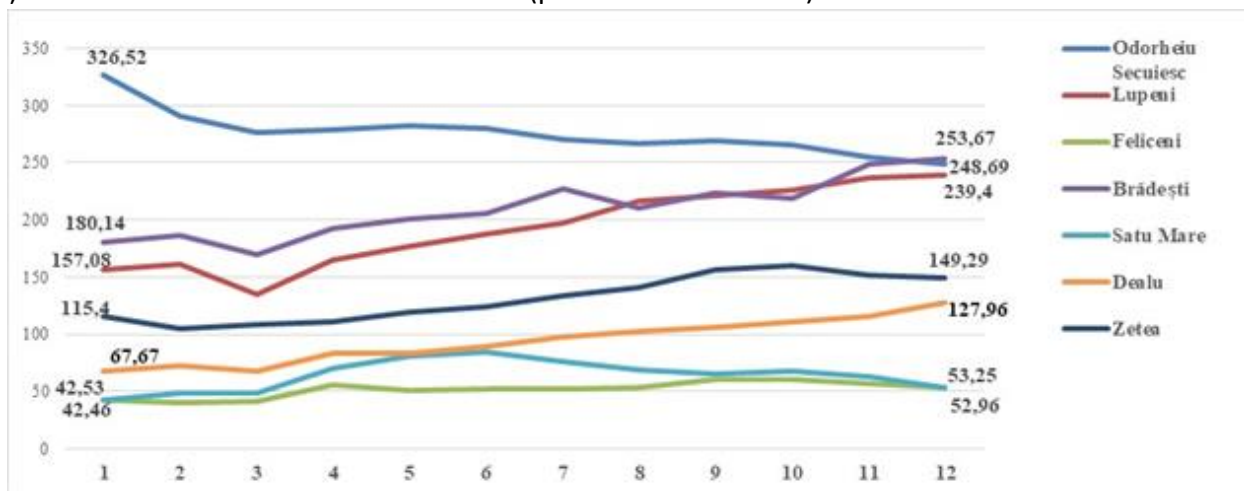
Fig. 16. Media angajaților din cadrul companiilor care nu au profil agricol în Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate între 2018-2019 (pe o mie de locuitori)

Sursă: editare proprie bazată pe baza de date INSSE eDemos

Dacă analizăm doar angajații activi ai firmelor care nu au profil comercial, observăm că ordinea anterioară se schimbă: în privința mediei angajajaților de la firmele necomerciale, Brădești a depășit Odorheiu-Secuiesc în anul 2019, numerele din Lupeni ajungând la rândul lor aproape de nivelul orașului (fig. 5.). Această diagramă arată clar ponderea ușor redusă a orașului și ponderea în creștere lineară a comunelor învecinate în ceea ce privește distribuția regională a angajaților.

Fig. 17. Media angajaților activi din cadrul firmelor cu caracter necomercial în Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate între 2018-2019 (pe o mie de locuitori)

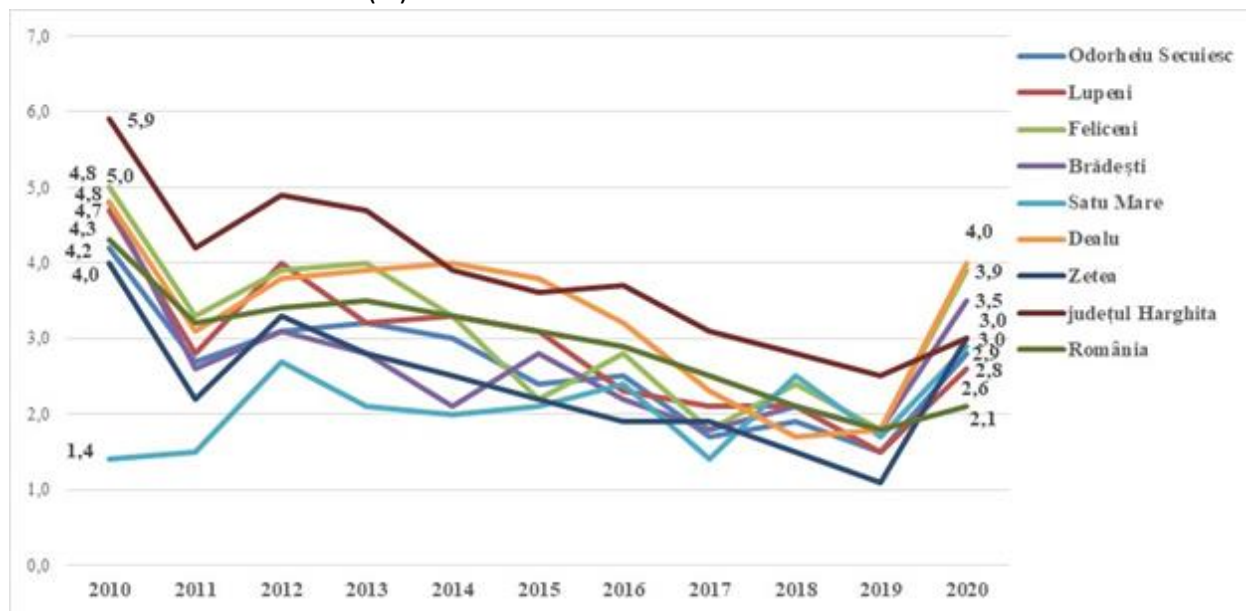

Sursă: editare proprie bazată pe baza de date INSSE eDemos

În România, pentru a fi considerat șomer, o persoană trebuie să îndeplinească toate dintre următoarele 5 condiții: 1. a împlinit 16 ani, nu este îndreptățit încă pentru a intra în pensie și își caută activ un loc de muncă, 2. este apt pentru muncă, 3. nu are loc de muncă, nu are un venit oficial, sau venitul său este sub 500 de lei, 4. este dispus să înceapă lucrul oricând își găsește un loc de muncă și 5. este înregistrat la o agenție de plasare a forței de muncă.

Figura 6. ne arată rata în scădere a șomerilor în cadrul pieței forței de muncă (locuitorii de vârstă activă și angajații de vârstă neactivă în totalitate) între anii 2010-2019, iar în 2020 se observă o creștere în toate categoriile. Cu siguranță, din cauza pandemiei, în 2020 se conturează o creștere de 20% a șomerilor față de 2019 în Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate. Calculat pe capete, acest lucru înseamnă 1096 de șomeri în anul 2020, din care 58,8%, adică 644 de persoane sunt locuitori ai orașului.

Fig. 18. Rata șomerilor în cadrul pieței forței de muncă în Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate între 2010-2020 (%)

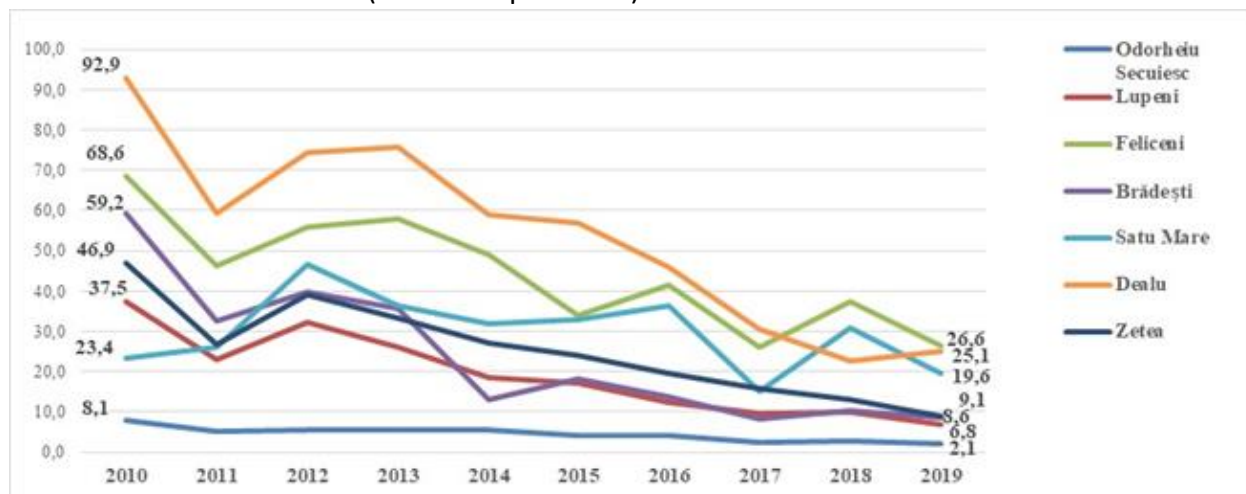

Sursă: editare proprie bazată pe baza de date INSSE Tempo Online

În județul Harghita ponderea șomerilor în cadrul pieței forței de muncă este aproximativ cu 1% mai ridicat decât media națională. Totodată, în județ, la fel ca și în Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate proporția femeilor șomere este îndeosebi ridicată – acest fiind probabil în corelație cu colapsul industriei de prelucrare. Pe deasupra, șomajul cauzat de pandemie a afectat mai ales femeile, astfel proporția lor în cadrul totalului de șomeri din Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate a ajuns la 63,7% în 2020 (în Dealu și Brădești este cel mai ridicat).

Ultimul set de date legat de șomaj indică media șomerilor pe 100 de angajați între 2010-2019 (figura 7.). În toate localitățile din regiune, în ultimii 10 ani dinaintea pandemiei numărul șomerilor în corelație cu angajații a scăzut: în Odorheiu-Secuiesc în 2019 pe 100 de angajați au ajuns 2,12 șomeri, și acest număr nu a depășit 10 nici în Lupeni, Brădești sau Zetea. Feliceni și Dealu s-au aflat într-o situație mai rea în 2019, aici ajungând 25 de șomeri pe 100 de angajați.

Fig. 19. Proportia șomerilor raportată la 100 de angajați în Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate între 2010-2019 (număr de persoane)

Sursă: editare proprie bazată pe baza de date INSSE eDemos

1.2.3. Nivel de educație, educație profesională

Seturile de date privind cel mai ridicat nivel de educație absolvit provin de după recensământul din 2011. Ca și în anii anteriori, nivelul de educație din județul Harghita este cu mult sub media națională. Odorheiu-Secuiesc și comunele învecinate se situează pe o poziție puțin mai bună în comparație cu media județeană în ceea ce privește nivelul de educație, dar în comparație cu media națională, are indicatoare de educație mai proaste: proporția persoanelor cu studii superioare din populația cu vârsta de 10 ani sau mai mult este de 11,9%, iar a celor cu studii postliceale sau master este de 4%. Regiunea prezintă însă valori mai scăzute în ceea ce privește persoanele cu doar studii primare sau fără educație în comparație cu media județeană și națională.

Tabel 3. Prezentarea a opt școli secundare pentru anul școlar 2016-2017 – secții, specializări, și numărul elevilor pe specializări

Int.		Clasa a IX.- a	Nr ele vi	Clasa a X.- a	Nr ele vi	Clasa a XI.- a	Nr ele vi	Clasa a XII.- a	Nr ele vi
Grupul Școlar Eötvös József	Școala secundară tehnică	Mecatronică/Transporturi	28	Mecatronică/Transporturi	27	Mecatronică/Transporturi	29	Tehnician economist	18
		Electrician - Automobile	28	Electrician - Automobile	27	Electrician - Automobile	30	Electrician - Automobile	28
		Tehnician veterinar	27	Tehnician veterinar	28	Tehnician veterinar	30	Tehnician mediu	15
								Tehnician agroturistic/tehn. alimentar	22
								Tehnician transporturi	30
	Șc. profesională	Grădinar	28	Mecanic auto	29	Mecanic auto	30		
		Brutar-cofetar	29	Brutar-cofetar	30				
Colegiul Tehnic Bányai János	Școala secundară tehnică	Clasă sportivă	29	Clasă sportivă	30	Clasă sportivă	28	Clasă sportivă	15
		Tipograf	19	Electrician	22	Operator calculator	20	Operator calculator	20
		Operator CNC	24	Coafor	29	Coafor	33	Coafor	22
	Șc. profesională	Confecții	14	Confecții	26	Confecții	27		
		Tâmplar/tâmplar-dulgher-parchetar	31	Tâmplar	29	Tâmplar-dulgher-parchetar	33		
		Frezor-strungar-așchietor	31	Frezor-strungar-așchietor	23	Frezor-strungar-așchietor	23		
Liceul Tehnologic	Școala secundară	Tehn. economist	28	Tehn. economist	27	Tehn. economist	28	Tehn. economist	30
		Tehnician turistic	27	Tehnician turistic	30	Tehnician turistic	30	Tehnician administrație	29

Kós Károly	ară tehnică	Tehnician comercial	28	Organizator evenimente	26	Organizator evenimente	28	Tehnician comercial	28
								Tehnician turistic	27
								Organizator evenimente	26
	Șc. profes.	Magaziner	28	Magaziner/ospătar	31	Vânzător comercial	31		
		Ospătar	30						
Colegiul Reformat Baczkamada-si K. G.	Teoretic și vocațional	Matematică-informatică /Științe ale naturii	27	Matematică -informatică /Științe ale naturii	27	Matematică-informatică /Științe ale naturii	27	Matematică-informatică /Științe ale naturii	30
		Religie reformată-limbă străină intensiv	29	Religie reformată-limbă străină intensiv	28	Religie reformată-limbă străină intensiv	28	Religie reformată-limbă străină intensiv	28
Liceul Pedagogic Benedek Elek		Pedagogie	28	Pedagogie	29	Pedagogie	29	Pedagogie	27
Științele naturii- engleză bilingv		28	Științele naturii- engleză bilingv	30	Științele naturii- engleză bilingv	29	Științele naturii- engleză bilingv	29	
Liceul Marin Preda		Științele naturii	20	Științele naturii	24	Științele naturii	15	Științele naturii	17
		Pedagogie	24	Pedagogie	28	Pedagogie	18	Pedagogie	22
				Educator - formator	14				
Liceul Teoretic Tamási Áron		Matematică-informatică	28	Matematică -informatică	29	Matematică-informatică	29	Matematică-informatică	29
		Științele naturii- engleză	28	Științele naturii- engleză	26	Științele naturii- engleză	29	Științele naturii- engleză	24
		Științele naturii	28	Științele naturii	29	Științele naturii	30	Științele naturii	30
		Filologie	27	Filologie	30	Filologie	29	Filologie	29
		Teologie romano-catolică	29	Teologie romano-catolică	28	Teologie romano-catolică	28	Teologie romano-catolică	29
		Muzică	26	Muzică	18	Muzică	18	Muzică	27
Școala de Arte Palló Imre Műv.		Desen	28	Desen	30	Desen	28	Desen	28
			Total elevi de clasa a IX-a	779	Total elevi de clasa a X-a	784	Total elevi de clasa a XI-a	737	Total elevi de clasa a XII-a

Sursă: Rega, 2019, pag. 36

Structura educațională a orașului Odorheiu-Secuiesc, capabilă să reînnoiască piața forței de muncă este ilustrată de tabelul 9. Din punct de vedere al numărului de elevi pe diferite specializări, rețeaua de școli a orașului denotă o structură educațională bine echilibrată. Sistemul teoretic-vocațional-profesional este o structură stabilită de 20 de ani, care s-a schimbat foarte puțin pe parcursul anilor.

Din punct de vedere al interpretării în folosul pieței forței de muncă, aceste valori sunt doar valori input, nu ne stau la dispoziție indicatoare care ne fac posibil urmărirea acestor tineri pe parcursul carierei lor.

În ceea ce privește domiciliul participanților la educația din Odorheiu-Secuiesc, datele din tabelul 10. sunt esențiale și conform lor se poate spune că structura școlară din Odorheiu-Secuiesc are o funcție nu numai urbană ci și regională. ⁴

Tabel 4. Distribuția elevilor în școlile din Odorheiu-Secuiesc, în funcție de domiciliile lor în anul școlar 2016-2017

	Elevi cu domiciliul în Odorheiu-Secuiesc	Elevi ale căror domiciliu nu este în Odorheiu-Secuiesc	proportie în %
Grupa mică	444	84	16
Grupa mijlocie	452	35	7
Grupa mare	393	38	9
Clasa pregătitoare	368	12	3
Clasa I.	360	43	11
Clasa II.	375	39	9
Clasa III.	420	34	7
Clasa IV.	340	32	9
Clasa V.	386	52	12
Clasa VI.	335	50	13
Clasa VII.	323	43	12
Clasa VIII.	282	44	13
Clasa IX.	314	465	60
Clasa X.	317	467	60
Clasa XI.	319	418	57
Clasa XII.	263	396	60
Total	5691	2252	-

Sursă: Rega, 2017, pag. 53

⁴ Pentru desfășurarea anumitor cursuri, orașul are capacitatea necesară, însă conform studiului din 2017, unitățile care oferă învățământ teoretic sunt supraaglomerate mai ales din cauza problemelor de organizare a educației, în schimb unitățile școlare de formare profesională au capacități libere pentru a fi valorificate pentru alte cursuri. (Rega, 2017, pag. 41-43).

În cazul grupelor mici din grădinițe 16% din copii nu au avut domiciliu în Odorheiu-Secuiesc, iar în cazul claselor pregătitoare doar 3% în anul școlar 2016-2017. Această pondere a ajuns la 60% începând cu clasa a IX-a, indicând rolul regional pe care o are structura școlară a orașului.

1.2.4. Situația educației pentru adulți și a educației profesionale

Programele de formare și recalificare pentru adulți de pe teritoriul orașului Odorheiu-Secuiesc pot fi grupate în mai multe feluri, deși nu ne stau la dispoziție date empirice.

Factori de categorizare pot fi:

- programe de îmbunătățirea competențelor și abilităților (comunicare, limbi străine, cunoștințe digitale, încredere în sine)
- competențe formale și non-formale (cursuri încheiate cu diplomă, sau cursuri de formare fără diplomă)
- cursuri finanțate din granturi sau cursuri cu costuri de participare
- cursuri organizate la firme pentru angajații firmei respective sau cursuri cu participanți din exterior

În domeniul cursurilor de formare și recalificare și-au desfășurat activitatea multe firme și instituții comunitare. Între 2017-2020 următoarele instituții au oferit cursuri acreditate: Fundația Pro Odorhei, Fundația Civitas, Asociația Magok, KreativKontir, Fundația Human-Reform, Aramis SRL, Kingridbar SRL, Klima SRL, RMGE⁵.

Domeniile și temele abordate la cursuri au fost: contabilitate, formator, bucătar, pădurar, cunoștințe de bază în antreprenoriat, agenți de securitate, crescător de animale, agricultor, manichiurist-pedichiurist, vânzător comercial, manichiurist pentru construcții unghii false, angajat evaluare proiecte.

O pondere semnificativă o au și cursurile oferite de organizații cu sediul în afara orașului sau chiar a județului care și-au desfășurat activitatea însă pe teritoriul orașului. Aceștia au doar obligativitatea de a-și anunța activitatea la Autoritatea Națională de Calificări. După cunoștințele noastre în Odorheiu-Secuiesc o astfel de organizație este Asociația Fidelitas.

Numărul organizațiilor care oferă cursuri non-formale este mult mai mare (incubatorul Harghita Business Center, Asociația Rega, Asociația Magok, Asociația Antreprenorilor din Odorheiu-Secuiesc, Asociația Intreprinderilor Mici și Mijlocii din Scaunul Odorhei, etc.), activitatea acestora fiind foarte variată. Autoritatea Națională pentru Calificări a plănuțit introducerea notificării obligatorii a cursurilor, dar această inițiativă încă nu a intrat în vigoare. Acesta ne-ar fi putut ajuta

⁵Raport RNFFP-2017-2020, <https://harghita.mmanpis.ro/formare-profesionala/?fbclid=IwAR3vNrhPjIsPkykHXZNGQ4xEPPB4DQAOgQHsokatgkB4vVxCowWLVpluCW>

să obținem un tablou situațional actual.⁶ Pe baza cunoștințelor și a datelor colectate de acest grup de lucru, cursurile desfășurate pot fi categorizate în următoarele categorii neexhaustive:

- Management și conducere, organizarea entităților
- Tehnici de vânzare și distribuție
- Competențe în limba română, engleză, germană
- Cunoștințe de informatică și programare
- Competențe pedagogice și competențe în educația online
- Cunoștințe tehnologice de specialitate la introducerea inovațiilor tehnologice
- Cunoștințe de finanțare
- Cursuri suport pentru introducerea sistemelor ERP
- Alte cursuri

Seminariile, workshop-urile, conferințele, competițiile de studii de caz sunt forumuri comunitare de dezvoltare a cunoștințelor, care oferă posibilitatea de a forma competențele adulților și pe parcursul cărora, participanții au acces la multe cunoștințe inovative generale și specifice. În perioada pandemiei de coronavirus (2020-2021), organismele profesionale din Odorheiu-Secuiesc au organizat nenumărate seminarii online de informare și dezvoltare. Activitatea organizațiilor în acest domeniu a fost remarcabilă în comparație cu media din Secuime.

1.2.5. Situația învățământului superior în Odorheiu-Secuiesc

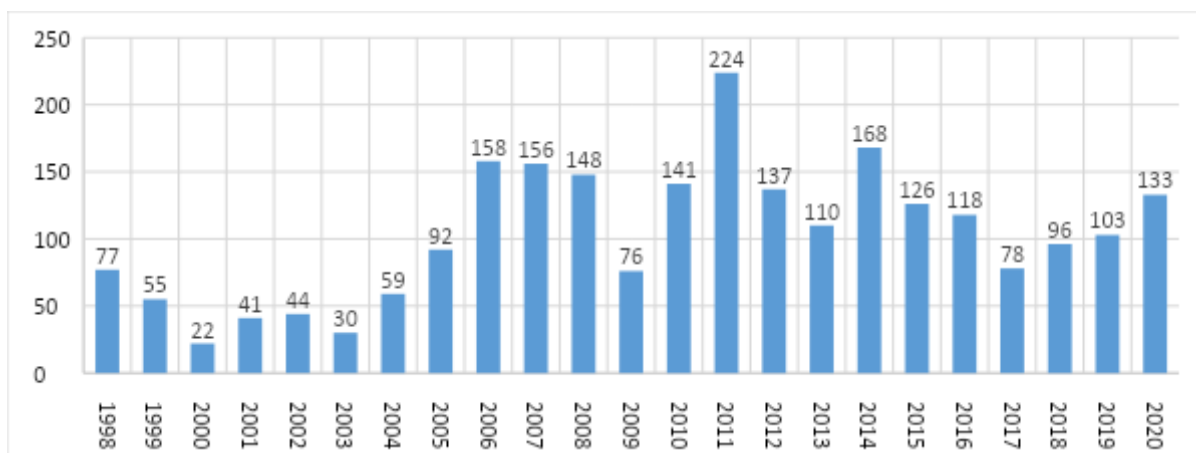
Orașul Odorheiu-Secuiesc a fost un pionier printre orașele secuiești pentru că a înființat prima unitate de învățământ superior cu scopul de a înstări și dezvolta economia orașului. Conducerea orașului a semnat un acord de cooperare cu Colegiul Științelor Economice Moderne din Tatabanya, pentru a lansa un curs de învățământ superior, cu scopul de a forma și a educa specialiștii necesari pentru dezvoltarea locală.

Prin fondarea Universității Maghiare din Transilvania (Universitatea Sapientia) în 1999, orașul nostru a suferit o pierdere, fiind exclus din programul de dezvoltare a rețelelor de universități, menit să sprijine dezvoltarea economică și socială a orașelor din provincie bazată pe un concept unitar.

Centrul de formare numit Centrul Educațional MÛTF, apoi Centrul Universitar din Odorheiu-Secuiesc este și în prezent coordinatorul mai multor cursuri universitare ale universităților din Ungaria. Centrul organizează de altfel și un număr bogat de cursuri de formare pentru adulți, pe care le-am enumerat în capitolul anterior.

Fig. 20. Evoluția numărului de elevi la Centrul Universitar din Odorheiu-Secuiesc între 1998-2020 (număr de studenți)

⁶Conform regulațiilor, fiecare unitate care oferă training-uri, cursuri non-formale, pregătiri profesionale are obligația să predea un plan de lecție (syllabus, schiță). Acesta înseamnă în momentul de față doar un raport de lucru despre orele predate.

Sursă: registrul intern al Centrului Univ. Od-Sec., 2021

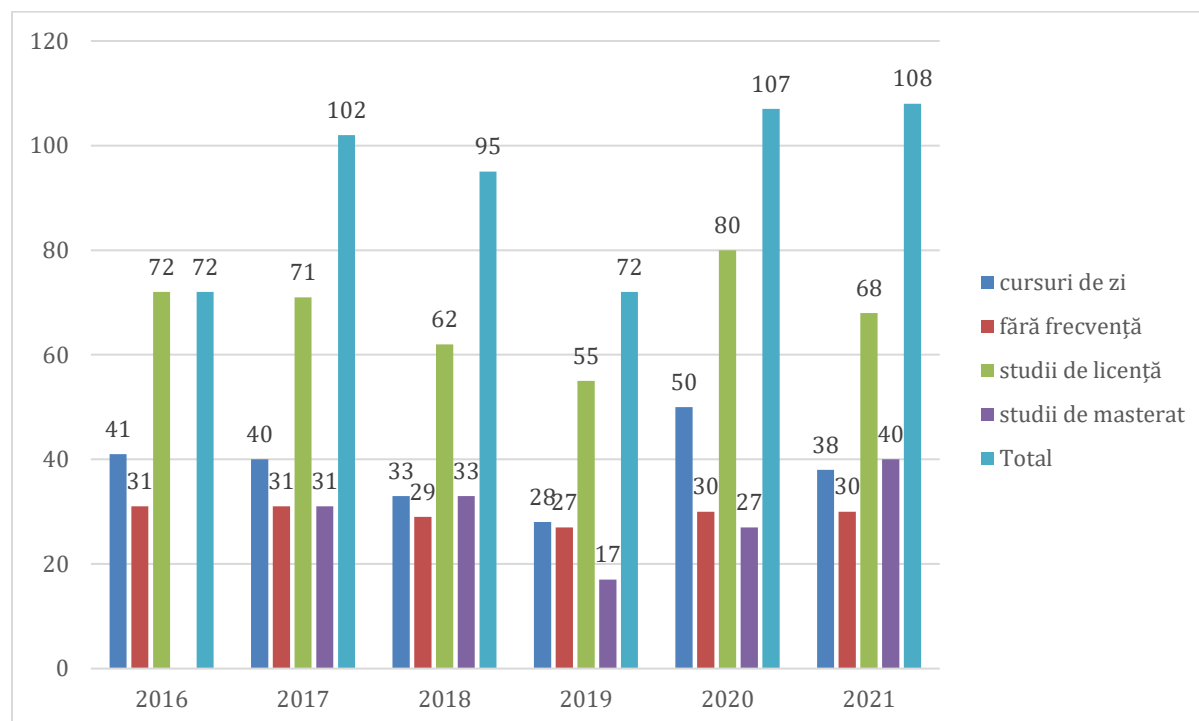
Centrul de formare cu vârsta de 23 de ani organizează studii universitare de licență și de masterat, toate sub conducerea profesională a unor universități acreditate din Ungaria. Lista specializărilor lansate de-a lungul anilor este următoarea:

- Comerț și marketing Bsc
- Turism și Catering Bsc
- Inginerie în agricultură și dezvoltare rurală Bsc
- Curs postgradual de euromanagement
- Inginer industrie ușoară Bsc
- Manager tehnic - curs de formare profesională
- Conducere și organizare MSC
- Marketing MSC

Unul dintre cele mai importante puncte forte ale orașului este formarea învățătorilor, care de-a lungul timpurilor a fost inclusă ba în învățământul secundar ba în învățământul superior.

Secția maghiară din cadrul Institutului de Pedagogie și Didactică Aplicată al Universității Babeș-Bolyai oferă cursuri în acest domeniu de câțiva ani. Studiul universitar de licență și cel de masterat sunt destinate acelor studenți care doresc să dobândească studii superioare în pedagogia învățământului primar și preșcolar.

Fig. 21. Evoluția numărului de elevi la unitatea din Odorheiu-Secuiesc al Universității Babeș-Bolyai între 2016-2021

Sursă: Babeș-Bolyai, 2021

Concluzii:

- Orașul Odorheiu-Secuiesc conviețuiește intensiv cu comunele învecinate, fapt care din punct de vedere al evoluției pieței forței de muncă are la rândul său atât avantaje, dar în viitorul apropiat și pericole din punct de vedere al dezvoltării localității
- Numărul locuitorilor din oraș și comunele învecinate nu s-a schimbat semnificativ în ultimii 15 ani, deoarece schimbările survenite s-au sprijinit reciproc.
- Luând în considerare valorile prezentei analize, populația orașului denotă o tendință de îmbătrânire, în timp ce comunele învecinate trec printr-un proces de întinerire. Cauzele și evoluția acestui proces de extragere trebuie urmărite în continuu, dar situația pieței imobiliare din oraș și întărirea economică a comunelor sunt două aspecte puternic influențatoare în acest proces.
- Rețeaua de școli din Odorheiu-Secuiesc nu servește în mod direct nevoile economiei, pentru că îndeplinește o funcție regională, angajații din învățământ încearcă în primul rând să se conformeze sistemului educațional.
- Ar fi nevoie de o comisie de dezvoltare a educației, care ar supraveghea învățământul din oraș, ar menține echilibrul dintre participanții socio-economici ai orașului și ar comunica intensiv cu toți dintre cei vizați în această temă

- Tinerii și părinții tineri consideră orașul un spațiu de viață pentru tineret și nu atât ca un loc, unde îți planifici viitorul pe termen lung.
- Programele de formare pentru adulți sunt lansate și organizate mai mult de către firme private și organizații neguvernamentale
- Învățământul public participă doar în proporție mică la programele de formare a adulților
- Entitățile private și asociațiile neguvernamentale oferă programe variate, în conformitate cu nevoile pieței

În oraș se desfășoară o activitate universitară semnificativă fără a fi sediul principal al vreunei universități. Orașul Odorheiu-Secuiesc, chiar și împreună cu comunele învecinate nu reprezintă o mărime necesară pentru organizarea studiilor universitare. Prin organizarea de tip rețea a studiilor superioare, și prin aprecierea rolului resurselor umane în cadrul dezvoltării urbane, viziunile despre studiile universitare ale orașelor mici s-au transformat semnificativ. Aceste centre de formare sunt adecvate în primul rând pentru cursuri practice, de tip business school, și nu pentru ateliere științifice, academice.

1.3. Întreprinderi mici- și mijlocii și rețele antreprenoriale în Odorheiu-Secuiesc

Viața antreprenorială din Odorheiu-Secuiesc este determinată, în afară de câteva excepții, de faptul că firmele multinaționale nu prea au deschis filiale aici, ceea ce este cauzată de mărimea mică a orașului și de lipsa infrastructurii lineare (autostradă și cale ferată). Cu toate că orașul situat în mijlocul țării ar fi un centru logistic ideal pentru întreprinderi comerciale, aeroportul cel mai apropiat se află la 100 de kilometri (Târgu-Mureș), accesul la autostradă este la 120 de km (Sibiu), și o cale ferată mică în stare proastă face legătura cu linia de cale ferată națională din Sighișoara.

În ciuda faptului că participanții economici globali nu sunt prezenți, Odorheiu-Secuiesc este caracterizat de o viață antreprenorială efervescentă. Există mai multe întreprinderi locale în oraș care au reușit să se afirme pe plan național din puteri proprii. Însă întreprinderile mari nu sunt caracteristice acestui oraș, mai degrabă un număr mare de întreprinderi mici și mijlocii.

Structura sectoarelor de economie din Odorheiu-Secuiesc s-a schimbat mult în ultimii 30 de ani. În primii ani de după prăbușirea regimului comunist, firmele de metalurgie și de industrie a mașinilor au dominat economia locală (fabricile Matrița și Tehnoutilaj), pe lângă care firmele din industria textilă și de prelucrare a lemnului au ocupat la rândul lor un rol important. Cei mai mari învinși de după schimbarea regimului erau tocmai întreprinderile metalurgice, astfel, la începutul anilor 2000, industria ușoară a devenit determinantă în economia orașului. Industria ușoară s-a afirmat mai ales în două domenii, pe de o parte în confecții (Ikos Conf SA, Norada SA, și Cooperativa Voința), pe cealaltă parte în industria tipografiei (Infopress SA, ABC Impex SRL). Pentru oraș și comunele învecinate, cei mai mari angajatori au fost firmele care au activat în industria textilă, în același timp industria tipografiei a avut o pondere atât de mare, încât Odorheiu-Secuiesc a fost considerat pentru mulți ani centrul tipografic al țării.

Recesiunea din 2008 și anii ce au urmat au redefinit structura economică a orașului. Ponderea industriei tipografice a scăzut datorită accesibilității scăzute al orașului, iar fabricile de confecții care au lucrat pe bază de lohn au devenit mai puțin eficiente pe piața puternic globalizată. Încetul cu încetul, activitatea comercială a devenit predominantă în economia orașului. În anii care au precedat 2020, economia orașului a fost dominată clar de firmele en-gros, totodată cifra de afaceri a firmelor de comerț cu amănuntul a depășit cifra de afaceri a tuturor sectoarelor industriale. Și domeniul serviciilor a început să crească încet, dar nu a putut să prindă din urmă nici industria, nici comerțul.

Dacă analizăm activitatea câtorva firme determinante din Odorheiu-Secuiesc pe anul 2020, acest lucru ne oferă o secțiune despre structura economică a orașului.

Cea mai mare firmă a orașului este Amigo&Intercost SRL, aflată în posesia unor cetățeni locali, a cărei activitate constă în comercializarea cu ridicata a băuturilor și a cărei cifră de afaceri se apropie de 80 milioane de euro. Următoarele două firme din clasament aparțin unei singure familii: Melinda Impex Steel SRL și Melinda Impex Instal SRL, prima ocupându-se cu comercializarea en-gros a oțelului, iar a doua cu comercializarea en-gros a produselor sanitare și de instalații. Aceste firme care s-au situat de mai multe ori în topul clasamentelor naționale

realizează în total mai mult de 90 milioane de euro ca cifră de afaceri. A patra cea mai mare firmă este Elan Trio SRL, care operează supermarketele în mai multe orașe secuiești sub numele de Lanțul de Magazine din Secuime. Această întreprindere a fost fondată de un om de afaceri local, dar acum este în posesia unui grup de investiții din Ungaria. Locul cinci în clasament este ocupat de Coats Romania SRL, prima afacere care nu are un proprietar local. Această întreprindere care se ocupă cu producerea și comercializarea aței aparține grupului global Coats. A șasea firmă are de asemenea un proprietar străin, un cetățean spaniol. Această firmă fondată de oameni de afaceri din Odorheiu-Secuiesc este unul dintre cele mai importante personaje din industria tipografică din Europa de Est. Mai există două firme în oraș care realizează o cifră de afaceri de peste 20 de milioane de euro și ambele au proprietari locali. Color Metal SRL se ocupă cu comercializarea cu ridicata a metalelor colorate, iar profilul firmei Impar SRL este comercializarea pieselor auto.

Este semnificativă prezența industriei și în comunele din împrejurimi. Prima firmă de acest gen este Gordon Prod SRL, întreprindere de prelucrare a laptelui din Lupeni, a cărui proprietar este cetățean local, iar cifra de afaceri a firmei se apropie de 20 de milioane de euro. Următoarea mare firmă din zona rurală este tot o firmă din Lupeni, întreprinderea ALT Technologies, având proprietar olandez. Această firmă produce airbag-uri pentru autovehicule. Pe baza cifrei de afaceri, urmează firma Cetate Production, cu sediul în Zetea. Această firmă are un proprietar italian și are ca profil fabricarea corturilor. După Cetate Production urmează o firmă, tot din comuna Zetea, Miklos Steel, cu profil metalurgic având un proprietar local. Aceste firme enumerate, cu excepția Gordon Prod SRL, au o cifră de afaceri de câte 5-10 milioane de euro.

Un procentaj semnificativ al antreprenorilor din Odorheiu-Secuiesc a considerat întotdeauna important să înființeze comunități profesionale cu scopul de a se familiariza mai bine cu provocările legislaturii, de a împărtăși cunoștințe profesionale și de gestionare a afacerilor, de a-și clădi relațiile cu alți oameni de afaceri și de a avea o comunicare comună spre piața unde operează. În anii de după schimbarea regimului s-au înființat mai multe comunități pentru a-și proteja interesele, care au încercat să ajute în găsirea unei soluții comune la provocările cu care se confruntau firmele într-o perioadă dată. Gândirea inovativă caracteristică antreprenorilor locali și viața economică dinamică au determinat și au influențat și dezvoltarea acestor entități. S-au înființat mai multe organizații, care au fost mai târziu divizate, renumite, în unele cazuri concurând, în alte cazuri cooperând unul cu celălalt.

Misiunea organizațiilor neguvernamentale înființate erau oarecum similare, aceștia aveau în majoritate funcția de protejare a intereselor comune, alții se ocupau cu activități de cercetare-dezvoltare, organizau forumuri economice, expoziții, conferințe. Cu toate că majoritatea acestor organizații neguvernamentale au fost înființate în Odorheiu-Secuiesc, membrii și partenerii acestora provin de multe ori din zonele învecinate.

Următoarele organizații au un rol însemnat în dezvoltarea vieții economice din Odorheiu-Secuiesc:⁷

⁷ Sur sã: Institutul de Cercetare al Strategiei Naționale: 2019, Cercetări socio-economice, Cercetare în bloc despre Scaunul Odorhei, Efop pag. 71

- **Asociația Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Scaunul Odorhei (UKKSZ)**, predecesorul acestuia fiind Asociația Firmelor Private din Odorheiu-Secuiesc, care a fost fondat în 1992 de zeci de antreprenori pentru a dezvolta viața economică. Printre activitățile sale se numără organizarea consultanței comune, clarificarea aplicării și interpretării legislației, și organizarea evenimentelor de afaceri și conferințe. Numele său actual datează din 2003, iar în ceea ce privește membrii, la începutul anului 2021 au fost 64.
- **Fundația Civitas pentru o Societate Civilă**, care a fost înființată tot în anul 1992, are un trecut caracterizat de dezvoltare comunitară. În primii ani realizează mai ales programe de reformare administrativă și dezvoltare comunitară, apoi joacă rolul de incubator în inițierea programelor de dezvoltare economică și educațională. Este important să amintim rolul semnificativ al acestei fundații în înființarea Centrului Universitar din Odorheiu-Secuiesc și în întemeierea și punerea în aplicare a programului Szekelygyumolcs (Fructul Secuiesc). Anul trecut fundația a lansat multe programe de dezvoltare economică: unul dintre cele mai importante este programul SPEED, pe parcursul căruia s-au întemeiat 40 de firme startup, fiecare beneficiind de 40.000 euro ca finanțare nerambursabilă. În 2018 au lansat Inițiativa Produse Locale Localnicilor, care este menită să ofere producătorilor locali o suprafață de distribuție și consumatorilor produse de calitate prin înființarea unui magazin local. Fundația este în momentul de față una dintre cele mai mari organizații cu proiecte comunitare, care își dobândește finanțarea din programe de granturi europene.
- **Asociația Microîntreprinderilor din Odorheiu-Secuiesc (SZMVSZ)** a fost întemeiată în 2009, “cu scopul de a contribui la dezvoltarea economică din scaunul Odorhei prin asigurarea de noi piețe pentru produsele și serviciile lor, și de a oferi servicii utile în vederea exercitării și dezvoltării propriilor lor activități. Un alt scop este de a-și reprezenta mai bine interesele, chiar și față de autorități” formulează reprezentanții asociației. (Sursă: prezentare SZMVSZ, 2021). Asociația a fost înființată cu 160 de membrii, care provin din 22 de localități. Posedă o rețea proprie de comunicații care contribuie la viața antreprenorilor prin operarea unei platforme online sub numele de szmvsz.ro (Sursă: szmvsz.ro)
- **Asociația Agricultorilor din Scaunul Odorhei** a fost fondată în 2013 cu scopul de ajuta antreprenorii care operează în domeniul agriculturii. Sunt membrii ai altor mari rețele și scopul lor este de a ajunge la câți mai mulți agricultori. Au o relație strânsă cu alte organizații de agricultori din Secuime.
- **Hargita Business Center** și-a deschis porțile în 2017, scopul lui primar fiind, de a ajuta antreprenorii începători, locali de a opera cu cât mai mult succes și să se adapteze cât mai ușor condițiilor pieței în continuă schimbare, astfel încât să păstreze pe cât posibil trăsăturile lor unice secuiești. Incubatorul antreprenorial din Odorheiu-Secuiesc este căminul celor mai importante firme micro, start-up și începătoare. În anul 2020 centrul de formare antreprenorială este cel mai mare pe plan național, incubând 55 de întreprinderi. În momentul de față 100 de persoane sunt angajate la firmele care își desfășoară activitatea în interiorul incubatorului. (Sursă: Centrul HBC prezentare, 2021)

- **Programul Regional de Dezvoltare IT** - Odorheiu Secuiesc a fost inițiat în anul 2017, și servește scopul de a dezvolta sectorul IT din regiune. Programul cuprinde proiecte educative (program de mentorat pentru studenți, program de mentorat pentru elevii de liceu, program postuniversitar de recalificare în domeniul IT), organizarea unor evenimente profesionale (conferințe, workshop-uri, evenimente de tip hackathon, meet-up-uri profesionale) și alte proiecte legate de tehnologia informației. În cadrul programului s-a înființat Comunitatea IT&C U-Hub care funcționează într-un parteneriat strâns cu cluster-ul IT Plus.
- **Bizniszek**, platforma online de antreprenori și profesionali, a fost înființată de Centrul Universitar din Odorheiu-Secuiesc în 2019 ca o comunitate profesională. În momentul de față are 500 de membrii, care au participat sau participă la vreunul dintre cursurile organizate de centrul universitar. Scopul lor este de a crea o comunitate profesională și gânditoare cu membri care se sprijină reciproc în teme economice și profesionale. În timpul pandemiei au organizat nenumărate evenimente care au sprijinit și încurajat întreprinzătorul mic, izolat și îngândurat.

Pe parcursul acestui studiu am găsit niște exemple incitante, pozitive despre întreprinderi creative și de succes în Odorhei. S-au întemeiat multe firme și în domeniul turistic, al artizanaturilor și al sistemelor informatice. Au apărut numeroase firme care se bazează intensiv pe cunoștințe, cum ar fi consultanță în marketing, dezvoltare de software, sau servicii competitive de inginerie și îmbogățesc astfel paleta serviciilor din oraș și regiune. Provocarea va consta în creșterea numărului de astfel de întreprinderi, pentru că acestea generează venituri mai mari de decât cea medie, concentrarea cunoștințelor și dezvoltarea socio-economică în oraș și regiune.

1.4. Servicii și utilități publice în Odorheiu Secuiesc. Investiții publice

1.4.1. Servicii publice și utilități publice în Odorheiu Secuiesc, zona Odorhei

Municipiul Odorheiu Secuiesc are o suprafață totală de 4779 ha, dispune de suprafețe intravilane în total de 1783 ha și are cea mai extinsă zonă intravilană dintre orașele din județul Harghita. Lungimea străzilor orășenești este 92 km, locul doi în județul Harghita, după municipiul Miercurea Ciuc (INSSE, Buletin Statistic Județul Harghita, 2021). Calitatea drumurilor este foarte variată, în zona centrală și pe arterele principale carosabilul străzilor prezintă o calitate mai bună, în zonele periferiale sunt străzi mai înguste, în unele locuri acestea sunt neastfalte.

Municipiul Odorheiu Secuiesc dispune de o infrastructură dezvoltată. Rețeaua de apă și canalizare este dezvoltată, însă învechită. Rețeaua de gaze naturale deși este de asemenea învechită, asigură accesul la serviciile de gaze naturale atât pentru locuitori cât și pentru firmele din oraș.

Pierderea de apă la rețea este peste 60% (reflectată în cantitatea de apă cumpărată), reabilitarea stației de epurare a fost finalizată în anii anteriori, la fel și stația de tratare a apei.

Pierderea apei potabile tratate înseamnă pierdere pentru furnizor, eficiență energetică redusă, prețuri mai ridicate și infiltrarea apei în pânza freatică. Se propune schimbarea a 70% a conductelor de alimentare de apă potabilă.

Conform surselor de la Harviz S.A. stația de epurare are o performanță slabă, calitatea apei descărcate în foarte multe cazuri nu corespunde cu parametri impuși de legislație. Captarea apei este din râul Târnava, calitatea apei este inferioară din cazul indicelui de turbiditate care în anumite condiții este destul de ridicată (perioade cu multe precipitații).

Funcționarea sistemului de furnizare a apei potabile și a apei uzate este deosebit de costisitoare din cauza sistemului care necesită multă energie electrică. Din aceste motive se propune construirea unei stații de tratare a apei în localitatea Zetea (Subcetate), în amonte de rezervorul de apă. Dacă se va realiza această investiție sistemul va fi de tip gravitațional, iar funcționarea sistemului va fi mult mai eficient din punct de vedere energetic. În oraș s-a distribuit în 2019 o cantitate de 1657 mii mc de apă, aceasta crescând față de anul 2018, însă scăzând față de anii 2016, 2017 (INSSE, Buletin Statistic Județul Harghita, 2021).

Tabel 5. Parametrii calitativi și cantitativi a sistemului de apă și canalizare din Odorheiu Secuiesc

	Lungimea	Pierderea de apă	Gradul de accesibilitate	Reclamații
Rețeaua de apă	83 km	60.91	97,5%	331
Rețeaua de ape uzate (cuprinde și datele rețelei din Praid)	62 km	5,09 l	92.63%	822*

Sursă: Harviz S.A. 2021

Rețeaua de ape uzate nu este eficientă și în unele locuri se interferează cu conductele de ape pluviale, ceea ce rezultă supraîncărcarea sistemului de canalizare (str. Fasok, Nicolae Bălcescu, Victoriei, Str. Păcii etc.).

Situația apelor uzate arată o îmbunătățire în ultima perioadă, în 2017 a fost finalizată modernizarea stației de epurare, iar apa uzată care vine dinspre Comuna Dealu (prin Tibod) este preluată de sistemul municipal și epurată în stația de epurare a orașului. Situația este mai grea în Brădești unde stația de epurare nu este funcțională, iar apa uzată, într-o cantitate relativ redusă, se descarcă netratat în pâraul Brădești.

Sistemul de furnizare cu gaze naturale este în continuu schimbat și modernizat, în ultimii ani au fost schimbate peste 20 de km de conducte. Până la sfârșitul anului vor fi schimbate în total 46 km de conducte de gaz, rețeaua municipală în anul 2019 cuprindea peste 86 km de conducte care se va ajunge în viitorul apropiat până la 90 km (delgaz.ro). Dat fiind faptul că în oraș serviciile de termoficare s-au redus la un nivel foarte scăzut, producerea energiei termice se desfășoară în centrale termice individuale, în 2019 pentru uz casnic a fost distribuit o cantitate de 19944 mii mc, tendința fiind o ușoară scădere (Anuarul Statistic al județului Harghita, 2021).

Serviciile de furnizare a gazului natural sunt foarte importante nu numai pentru locuitorii orașului ci și pentru agenții economici, mai ales pentru industria locală. Sistemul de alimentare cu gaze naturale nu constituie un impediment pentru economie, deși în multe zone ale județului Harghita acesta constituie un element de lipsă.

Ceea ce privește fondul locativ al orașului, în 2017 erau 14157 locuințe, indicele persoane pe locuință fiind 2,4, în anul 2019 acest număr a crescut la 14204. În anul 2019 populația orașului era 38575, pe baza acestuia pe o locuință calculăm un număr de 2.75 persoane, acesta fiind mai puțin favorabil decât media pe țară a cărei valoare este 2,17 (pe baza datelor din anul 2019). În anul 2016 acest indicator era 2.49 locuitor pe o locuință. Considerăm că în realitate valoarea acestui indicator scade, deoarece declinul demografic și munca în străinătate contribuie la scăderea gradului de acoperire a locuințelor.

În anul 2016 au fost terminate 46 de locuințe, în 2017 41 de locuințe, iar în anii 2018 și 2019 22, respectiv 25 de locuințe (INSSE, Buletin Statistic Județul Harghita, 2021). Această tendință de scădere probabil continuă și în anul 2020 piața fiind grav afectată de pandemie.

Tabel 6. Situația infrastructurii în fondul locativ al Municipiului Odorheiu Secuiesc

	Număr locuințe	Rata locuințelor racordate din totalul de locuințe
Locuințe cu branșament electric	13432	98%
Racordate la rețeaua de apă potabilă	13335	97,3%
Racordate la rețeaua de apă uzată	13275	96,9%
Locuințe cu bucătărie	13280	96,9%
Locuințe cu baie	12872	93,9%

Sursă: erdelystat.ro, (data accesării site iunie, 2021)

În concluzie, se poate constata că în jur de 97% din locuințe și aproape 99% din populație este conectat la sistemele de apă potabilă și de canalizare, respectiv în jur de 100% la rețeaua de energie electrică.

Populația este racordată la sistemul de alimentare cu gaze naturale într-o proporție de 80%, gradul de conectivitate este mai scăzut, mai ales în zonele caselor particulare pe periferia orașului. Tot în aceste părți ale orașului sunt probleme cu iluminatul public, sunt străzi în care sistemul de iluminat public încă nu există sau funcționează defectuos. În cartierele orașului sunt în derulare proiecte de izolare a termică a blocurilor în 2019 au fost lansate lucrări pentru trei blocuri din zona străzilor Mihai Eminescu și a Constructorilor, aceste demersuri contribuie la confortul termic al rezidenților dar și la reducerea emisiei CO₂.

Situația în privința infrastructurii de apă și apă uzată în general este satisfăcătoare, dar sunt probleme și deficiențe, care trebuie rezolvate în viitorul apropiat prin investiții majore, cu finanțare din fonduri europene sau din partea Guvernului, altfel situația va afecta grav serviciile de apă și canalizare.

Situația rețelei electrice în Municipiul Odorheiu Secuiesc

La nivel de țară rețeaua electrică este foarte veche, mare parte din ea având 40-50 de ani, peste durata normală de funcționare, iar în lipsa investițiilor, a ajuns într-o stare avansată de degradare. Transelectrica a analizat recent starea a 54 de linii electrice de înaltă tensiune, fiind declarate inacceptabile 52 dintre ele. De asemenea, din 80 de transformatoare analizate, o treime sunt în stare proastă. Din 80 de transformatoare analizate, 2 sunt în stare bună, 52 în stare acceptabilă, iar 26 în stare proastă. Din 81 de întrerupătoare, 46 sunt în stare acceptabilă, iar 35 în stare proastă⁸.

Din totalul liniilor electrice aeriene, 83,6% au anul punerii în funcțiune între perioada 1960 - 1979, 14,1% între anii 1980 și 1999, și doar 2,3% după anul 2000. Se constată un procent redus de puneri în funcțiune după anul 2000. Din puterea totală instalată în transformatoare, 21% a fost pusă în funcțiune între anii 1960 și 1979, 22% între anii 1980 și 1999, iar 57% după anul 2000. O treime din totalul întrerupătoarelor și jumătate din totalul transformatoarelor au duratele de funcționare peste cele normale precizate în "Catalogul privind clasificarea și duratele normale de funcționare ale mijloacelor fixe din patrimoniul CNTEE "Transelectrica"-SA.

În aria și în patrimoniul SDDE Transilvania de Sud 12,4% este procentul stațiilor puse în funcțiune după anul 2000 și 33% al posturilor de transformare.

În aceste condiții nu este de mirat faptul că nici rețeaua de tensiuni mai reduse sunt în stare proastă atât la nivelul județului cât și la nivelul Municipiului Odorheiu Secuiesc.

În contextul schimbărilor climatice, în cadrul căreia sunt de așteptat tot mai multe fenomene extreme îmbătrânirea și neînlocuirea infrastructurii va avea impact grav asupra localitățile racordate, în 2018 în urma unei furtuni aproape 6000 familii au rămas fără electricitate în 90 UAT-

⁸ Transelectrica a contractat în anul 2017 studiul "Analiza stării tehnice a echipamentelor și instalațiilor electrice din RET", se arată într-o notă a companiei. Pentru testarea metodologiei cu ajutorul aplicației software a consultantului, pentru managementul activelor din cadrul Transelectrica SA a fost creată o bază de date de testare, cuprinzând 80 transformatoare de putere dintr-un total de 136, 81 întrerupătoare și 54 linii electrice aeriene de 110 kV - 400 kV dintr-un total de 154. Acestea au fost încadrate în una din următoarele categorii de stare: Bună/Acceptabilă/Proastă/Inacceptabilă

uri dintre care și Municipiul Odorheiu Secuiesc (mediafax.ro). Pe de altă parte întreruperea serviciilor de furnizare a energiei electrice afectează activitățile economice, în privința comunicațiilor numai în anul trecut au fost înregistrate peste 100 mii de astfel de evenimente, în 2019 au fost afectate 23 milioane de conexiuni (ANCOM, ancom.ro).

Deci starea infrastructurii este o problemă majoră în toată țara, în orașul Odorheiu Secuiesc este un lucru obișnuit pană de curent, mai ales în condiții meteorologice mai severe. Sistemul local de furnizare a energiei electrice este amortizat atât moral cât și fizic. Liniile sunt vechi peste 80% au peste 40 de ani, iar dotările în stare de avansată de degradare (szekelyhon.ro, 07.09.2021) Problema este atât siguranța alimentării, cât și consumul prea ridicat și pierderile la sistem. La o întâlnire cu reprezentanții Electrica, eveniment organizat de către asociația antreprenorilor din Odorheiu Secuiesc au dezbătut problemele legate de siguranța alimentării consumatorilor industriali, reprezentanții sectorului privat au atras atenția furnizorului că scăderile de tensiuni au efecte foarte grave asupra producției, în unele cazuri cauzând prejudicii de peste 10 mii de euro, cerându-i ca furnizorul să modernizeze rețeaua și să acoperă daunele producătorilor. Cea mai mare problemă este faptul că economia și industria din Odorheiu Secuiesc a avut un trend crescător, iar rețeaua de electricitate a devenit tot mai veche și nu a beneficiat de modernizări, extinderi (szekelyhon.ro 07/09/2021).

Este evident că sectorul energetic are nevoie de investiții majore, în acest sens creșterea prețurilor la consumator poate că va asigura resursele necesare. În ceea ce privește dezvoltarea și modernizarea sistemului sunt deja proiecte finalizate în regiunea noastră, Electrica a înlocuit 5000 de km de linii în 147 localități din județul Covasna, au înlocuit peste o sută de transformatoare (szekelyhon 30/06/2020). În articolul respectiv directorul filialei județului Covasna a Electrica Transilvania de Sus a promis proiecte majore și pentru județul Harghita. Ca un exemplu pozitiv din județul Harghita putem menționa comuna Brădești, chiar lângă Odorheiu Secuiesc, unde au fost înlocuite 80 de stâlpi, linii de racord, au fost puse în funcțiune două transformatoare (szekelyhon.ro, 15/12/2019). Un alt exemplu pozitiv este chiar în oraș, mai precis în partea orașului cunoscut ca cartierul Szászok Tábora a fost construit o nouă linie electrică prin care patru străzi beneficiază de serviciile furnizorului, 800 de metri de conducte de transport, 2,5 km conducte de distribuție, un post de transformator și 17 stații de distribuție, fondurile pentru realizarea investiției erau asigurate de UAT Municipiul Odorheiu Secuiesc și de către Electrica S.A. valoarea acestuia depășindu sumă de 1,2 milioane de lei (udvarhely.ro).

În concluzie putem să identificăm ca o prioritate de dezvoltare modernizarea rețelei electrice în oraș și în zonele limitrofe ale orașului.

Servicii de administrație publică locală

Primăria și Consiliul Local al Municipiului Odorheiu Secuiesc este responsabil, prin instituțiile sale organizate la nivel local, de buna funcționare a serviciilor publice locale. Municipiul ca persoană juridică a înființat și susține o serie de instituții publice locale, așa cum urmează:

- Instituții educaționale, școli, licee, grădinițe și creșe
- Instituții culturale: Muzeul Haáz Rezső, teatrul municipal, ansamblul de dans și de muzică populară.
- Spitalul municipal Odorheiu Secuiesc.

Lângă instituțiile locale aparținând UAT Odorheiu Secuiesc sunt instituții deconcentrate ale statului:

- Agenția pentru Inspectia Muncii și Securitate Socială
- Direcția Sanitar Veterinară și de Siguranța Alimentară,
- Agenția Națională de Administrație Fiscală
- Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului,
- Direcția de Sănătate Publică.

Este de menționat că în Odorheiu Secuiesc funcționează Serviciul Public Comunitate Local de Evidența Persoanelor care prin compartimentul de evidența populației deservește atât comunitatea orașului cât și cetățenii din comunele arondate, așa cum urmează: Brădești, Corund, Dealu, Dîrjiu, Feliceni, Lupeni, Mărtiniș, Mugeni, Praid, Satu Mare, Ulieș. Aceasta funcție centrală conferindu-i orașului un rol administrative și care întărește poziția de centru urban vizavi de localitățile rurale din zona Odorheiului.

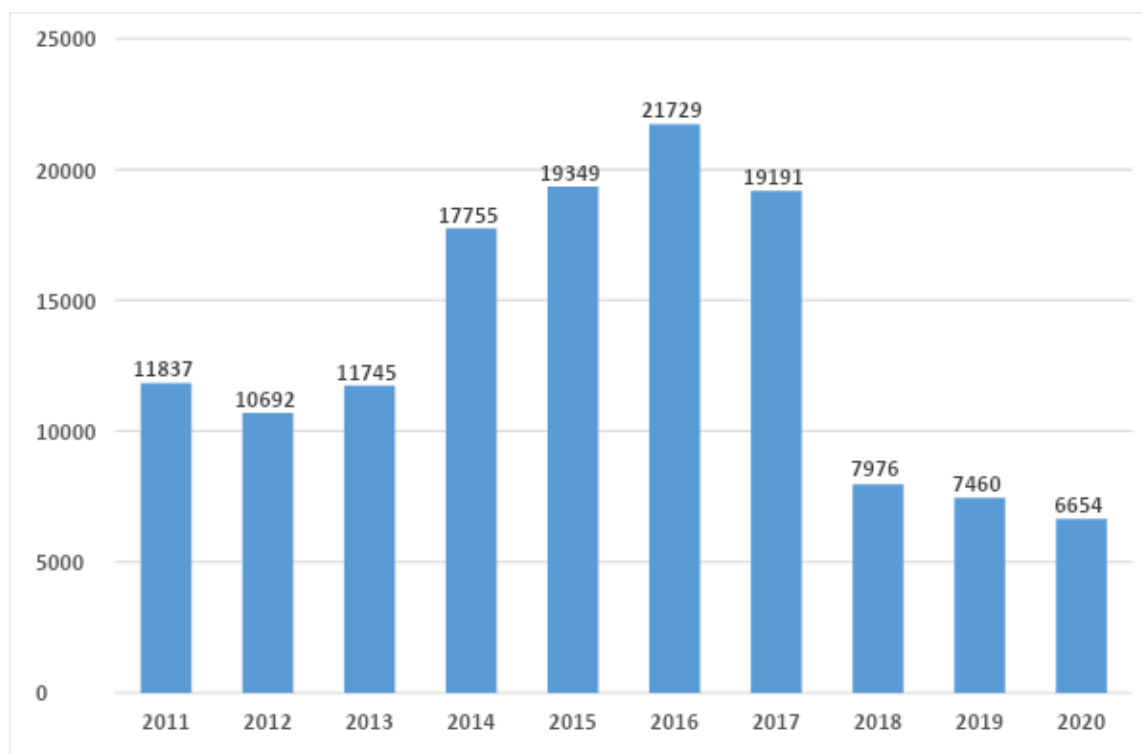
Un alt aspect care merită accentuat este existența sistemului informatic și a platformei online pentru plata impozitelor și a taxelor. Acesta funcționează încă din anul 2014, prin care pot fi soluționate și alte probleme administrative, prin intermediul platformei on-line chiar cu ajutorul unei asistent virtual care se numește Alfred.

1.4.2. Investiții publice

Investițiile publice sunt un factor de stimulare al economiei atât la nivel național cât și la cel al localităților. Acele localități care reușesc să atragă fonduri de dezvoltare semnificative și unde aceste proiecte de dezvoltare sunt realizate de contractori locali, contribuie nu numai la dezvoltarea orașului sau a comunei, dar în același timp banii investiți rămân în regiune, întreprinderile locale se întăresc, locuitorii beneficiază de noi locuri de muncă și astfel și de venituri în plus.

În cazul orașului Odorheiu-Secuiesc în ultimii cinci ani nu se prea poate vorbi despre stimularea economiei indusă de investițiile publice deoarece suntem martorii unei scăderi continue ale acestora.

Fig. 22. Evoluția implementării investițiilor în bugetul orașului Odorheiu-Secuiesc (capitolele 56 + 58 + 71, în mii de lei)

Sursă: editare proprie pe baza descărcării de gestiune a orașului Odorheiu-Secuiesc

Scăderea continuă a investițiilor publice este un indicator negativ nu numai pentru dezvoltarea orașului ci și pentru economia locală. Datorită acestui fapt, antreprenorii locali și în mod indirect și salariații nu beneficiază de veniturile care ar fi putut fi induse de investițiile publice. În cazul în care administrația locală ar dori să își întărească rolul pe care îl are în dezvoltarea economică, trebuie să acorde atenție sporită surselor exterioare de finanțare a dezvoltărilor și a utilizării acestora de către operatori economici locali în cât mai mare proporție.

1.5. Turismul din municipiul Odorheiu Secuiesc și comunele apropiate

Aflat în partea de vest, sud-vest a județului Harghita, municipiul Odorheiu Secuiesc este relativ favorizat prin poziția sa geografică pentru activitățile turistice de diferite tipuri. Județul Harghita se situează în partea de mijloc a României, în estul provinciei istorice Transilvania și împreună cu județul Covasna (respectiv partea sud-estică a județului Mureș) este parte componentă a arealului cultural-istoric și etnografic, denumit Ținutul Secuiesc. Totodată, județul Harghita este parte componentă în regiunea de dezvoltare Centru. Chiar dacă infrastructura rutieră și mai ales cea feroviară lasă mult de dorit, poziția centrală în cadrul țării a județului Harghita, a zonei Odorhei și a microregiunii Odorhei (municipiul cu comunele învecinate) este o condiție totuși favorabilă, distanțele față de potențialele zone emițătoare de turiști (orașele mari și aeroporturile internaționale, Târgu Mureș, Sibiu, Cluj-Napoca, București, Bacău, Iași, în perspectivă și Brașov) pot fi parcurse cu automobile personale în 2-5 ore. Apropierea unor zone turistice consacrate, precum Sighișoara, Lacu Roșu și Cheile Bicazului, Salina Praid, bisericile fortificate făcând parte din patrimoniul mondial UNESCO (mai apropiate fiind Dârjiu, Viscri, Saschiz și Biertan), biserica romano-catolică din Șumuleu-Ciuc cu vestitul pelerinaj de Rusalii, Lacul Sfânta Ana și altele favorizează *turismul de tranzit* al zonei Odorhei.

Fluxurile turistice care tranzitează zona Odorhei pot și trebuie să fie "blocate" în sensul bun al cuvântului printr-o activitate de promovare turistică bine ținută, dar și bine argumentată cu atuurile orașului și ale împrejurimii sale. Printre aceste atuuri se numără și cele 33 unități de cazare turistică din oraș cu activitate mai mult sau mai puțin profesionistă, cu comunicarea proprie cu piața internă și internațională de turism. Printre piețele turistice externe un loc de frunte ocupă Ungaria, dat fiind și comunitatea culturală-etnică a secuimii, ca parte etnografică a minorității maghiare din România și maghiarii/ungurii din Ungaria. Activitatea de promovare proprie prestatorilor de servicii de cazare, alimentație, agrement și alte servicii conexe este facilitată și de organisme profesionale la nivelul municipiului, prin *Biroul de Informare Turistică din Odorheiu Secuiesc*⁹ și la nivelul județului, prin *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Harghita*¹⁰, dar în colaborarea profesională regională un rol din ce în ce mai important are și gruparea mai mult informală Clusterul pentru Managementul Destinației Turistice al Ținutului Secuiesc. Argumentele adevărate cu care pot fi atrase noi fluxuri de turiști sau pot fi captate cele existente în regiune, cu convingerea turiștilor individuali sau celor organizați în grupuri de către agenții de turism touroperatoare sunt cele legate de oportunități de vizitare a obiectivelor turistice sau de petrecerea timpului liber în condiții sigure, pline de experiențe pozitive și cu raporturi optime de preț-calitate. Desigur, alături de atracțiile turismului cultural, rural, turism activ (drumeții, practicarea sporturilor de iarnă, turism ecvestru, cicloturism, turism cinegetic), ale turismului de agrement, ale ecoturismului, ale turismului religios, ale turismului de sănătate

⁹ <http://tourinfo.ro/ro/>

¹⁰ <https://adiharghita.ro/acasa> și platforma județeană de promovare turistică: <https://visitharghita.com/> cu site pe rețeaua de socializare: <https://www.facebook.com/visitharghita/>

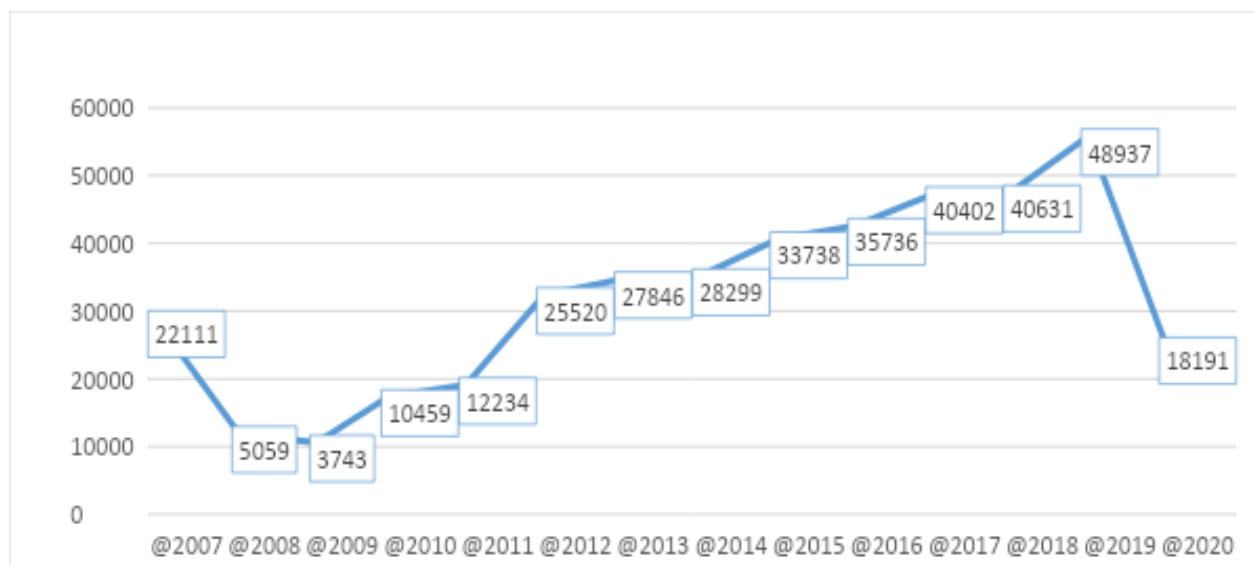
– utilizarea capacităților de cazare turistică din oraș și parțial a pensiunilor din satele apropiate pot să se bazeze și pe oportunitățile turismului de afaceri care se leagă de relațiile operatorilor economici și ale incubatoarelor de afaceri cu parteneri din afara regiunii, dar de asemenea pot fi luate în calcul și oaspeții veniți la diferite evenimente culturale, sportive sau profesionale, organizate de instituțiile aflate în Odorhei.

Cuantificarea turismului din zona apropiată municipiului Odorheiu Secuiesc se poate baza pe evidențele statistice ale Institutului Național de Statistică, a cărei bază de date Tempo Online ne oferă o sursă de informații oarecum relevantă, chiar dacă în general vizibilitatea statistică a economiei turistice se confruntă cu numeroase obstacole de natură instituțională și metodologică. INS urmărește prin direcțiile sale județene activitatea unităților de cazare turistică prin culegerea lunară a datelor statistice după următorii indicatori: număr structuri de primire turistică, capacitatea de cazare existentă (număr locuri), capacitatea de cazare în funcțiune (număr locuri/zile - exprimând oferta efectivă, adică disponibilitatea locurilor de cazare într-un anumit interval de timp), iar pe partea de cerere înregistrată numărul sosirilor de turiști în unitățile de cazare și numărul înnoptărilor petrecute în acestea. Raportând numărul de înnoptări la cele de sosiri putem calcula durata medie a șederii (zile/turist), iar raportarea înnoptărilor realizate și capacitate de cazare în funcțiune reflectă gradul de ocupare a capacităților de cazare. Cea ce poate fi descifrat din evoluția indicatorilor turistici este de fapt *efectul* măsurabil al activităților complexe din turism. Aprecierea performanței turistice a unui oraș sau a unei microregiuni presupune interpretarea tendințelor de evoluție, dar și ponderi procentuale ale unităților din cauză în cadrul județului.

1.5.1. Circulația turistică în municipiul Odorheiu Secuiesc

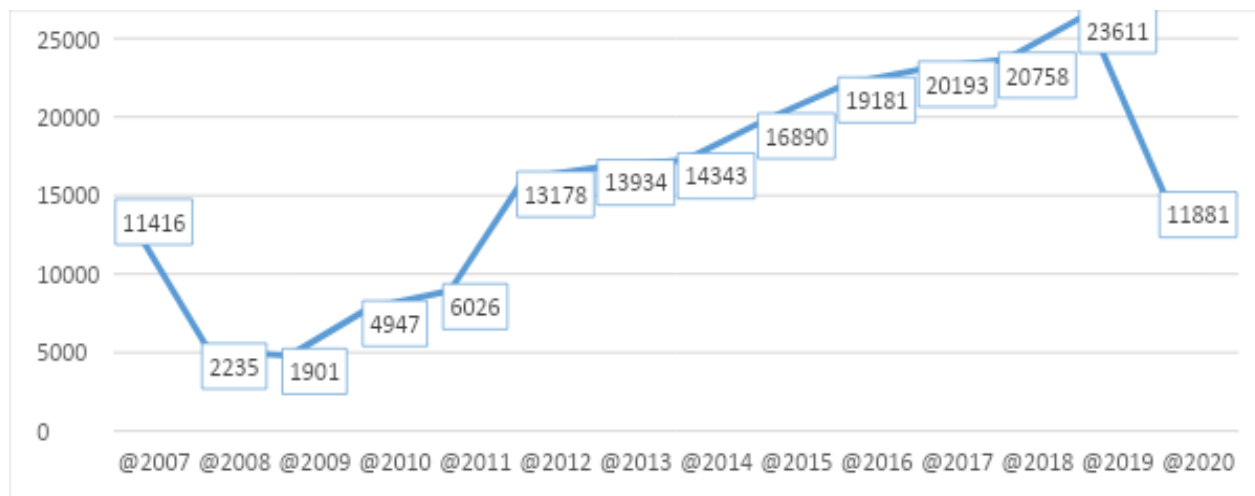
Conform datelor statistice în circulația turistică a mun. Odorhei se poate observa a creștere continuă între 2009 și 2019. Apoi, în 2020 și aici s-a produs o scădere dramatică, cu o valoare de 63%, cu doar 18 mii înnoptări, față de maximul realizat în perioada observată, cel de aproape 49 mii înnoptări în 2019. După anul 2007 datorită recesiunii economice mondiale cu efecte și pe plan local s-a produs o scădere în fluxul turistic al orașului, dar din 2010 aceasta s-a așezat pe o pistă de creștere continuă. Pentru anul 2021 sunt disponibile date preliminare până în luna iulie, iar valoarea primelor 7 luni față de anul precedent sunt deja promițătoare, chiar dacă pe totalul primelor 7 luni din 2021 nu s-a revenit la valoarea din 2019, totuși lunile mai și iunie au depășit cu mult valorile din 2020. Se știe că circulația turistică este puternic influențată de fenomenul de sezonabilitate, de oscilațiile lunare ale fluxului turistic, aspect tratat în cele din continuare, după o privire de ansamblu a evoluției multianuale.

Fig. 23. Evoluția numărului de înnoptări în structurile de cazare turistică în municipiul Odorheiu Secuiesc nr. nopți vândute, 2007–2020

Sursa: redactare proprie după baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Fig. 24. Evoluția numărului de sosiri în structurile de cazare turistică în municipiul Odorheiu Secuiesc , nr. persoane, 2007–2020

Sursa: redactare proprie după baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Din calculele realizate pentru comunele apropiate de mun. Odorhei am putut obține a imagine contrastantă privind evoluția turismului din zona montană și submontană-rurală, cu o dominanță a comunei Zetea în privința indicatorilor de statistica turismului. Cele mai ridicate valori ale numărului de sosiri și înnoptări au fost înregistrate în comuna **Zetea**, care înglobează unitățile satele Zetea, Subcetate, Șicasău și Izvoarele, precum și cele dispersate în domeniul de schi de la Harghita-Mădăraș, acele unități din care încă nu s-a format o **stațiune turistică** montană care să

fie atestată conform HG 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice¹¹. Dezvoltarea zonei aflate la limitele extravilanelor comunelor Zetea, Mădăraș-Ciuc și orașul Vlăhița a fost mai mult spontană, iar Consiliul Județean Harghita a inițiat înființarea Asociației de Dezvoltare Intercomunitare Munții Harghita, a cărei sarcină este printre altele derularea în parteneriat a reglementării urbanistice a zonei. În acest sens s-a elaborat documentația *PUZ Munții Harghita* ca un cadru de reglementare și dezvoltare coroborată din zonele de investiții în infrastructura turistică și generală în masivul montan.¹²

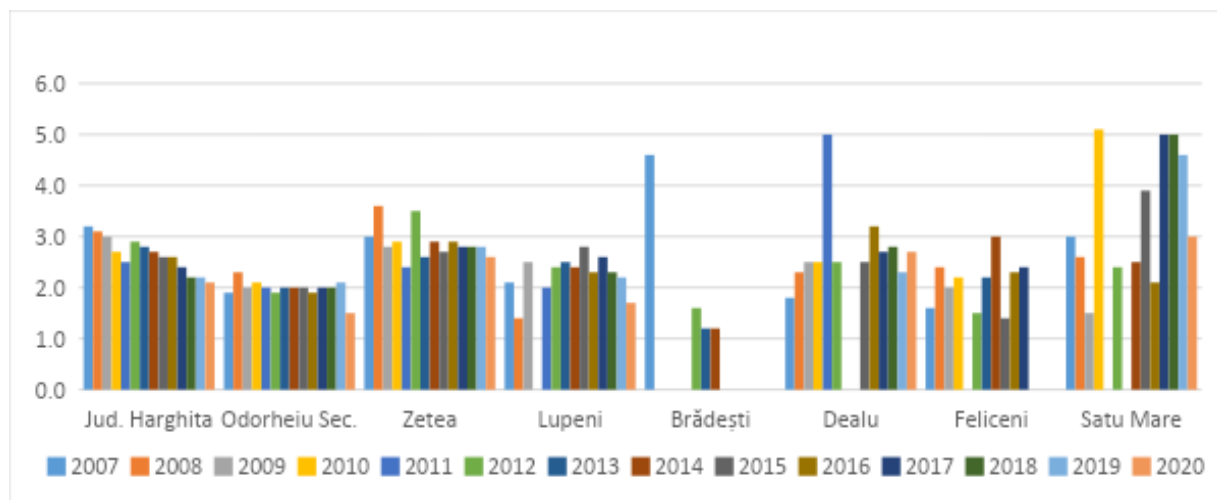
După o creștere susținută din 2011, cu maximum de număr de înnoptări în 2019, comuna **Zetea** a ajuns la valoarea de peste **24 mii înnoptări**, în jur de jumătate față de valoarea municipiului Odorhei. Scăderea numărului înnoptărilor în zona de munte a fost mai puțin bruscă, "doar" cu 37%, dar față de scăderea din oraș, totuși reflectă o atractivitate mai mare a zonei montane, cu unități mai mici, mai distanțate, convenabile pentru sejururi chiar în contextul restricțiilor antipandemie și a eventualelor temeri ale turiștilor față de eventualele infectări cu noul coronavirus. Cel mai mult au fost afectate de scăderea numărului de înnoptări acele localități în care unitățile de cazare s-au focalizat aproape exclusiv către piața turistică emițătoare de turiști din Ungaria. Exemplu poate fi în acest sens comuna **Dealul**, unde cifrele oricum erau relativ mici, dar scăderea de la 1700 la 500 de înnoptări reprezintă scădere de 70%. Privind în ansamblu perioada 2007–2019, se pare că comunele **Lupeni** și Dealul în general au avut o creștere relativ însemnată, având la bază **turismul rural** din satele Lupeni și Bisericieni respectiv Dealul, Tibod și Sâncrai. Pe de altă parte, comunele Feliceni, Brădești și Satu Mare în lumina datelor statistice par a ieși de pe piața turistică.

Numărul sosirilor de turiști și relaționarea acestuia cu numărul de înnoptări, reflectă două lucruri: pe de o parte *câte persoane* au putut fi atrase în zonă, pe de altă parte dacă aceștia au putut fi convinși să sacrifice mai mult timp liber pentru vizite la obiective turistice apropiate sau *participarea la cât mai multe activități* de agrement sau evenimente organizate în zonă. Interesul fiecărui prestator ar fi ca durata medie a șederii să fie cât mai mare, adică oaspeții să poposească mai mult timp în zonă și să cheltuiască cât mai mulți bani pe diferite servicii. Despre acest lucru ar trebui să convingă clientela fiecare prestator în parte, dar și *Biroul de informare turistică din Odorheiu Secuiesc* (sau cele din sate realizate din fonduri europene de dezvoltare rurală), respectiv *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Harghita*, prin programul *Visit Harghita*.

¹¹ <http://turism.gov.ro/web/atestare-statiune-turistica/> ; <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/96733>

¹² <https://hargitamegye.ro/hargita-hegyseg/>

Fig. 25. Variația anuală a duratei medii de ședere a turiștilor în perioada, nr. zile, 2007-2020

Sursa: redactare proprie după baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

După cum se poate constata în figura 3., durata medie a sejurului turiștilor (DMS) în mun. Odorheiu Secuiesc a oscilat între 1,9 și 2,1 zile, însă în 2020 a scăzut considerabil la 1,5 zile, ceea ce a accentuat caracterul de tranzit, respectiv calitatea de destinație pentru turismul de afaceri și a scăzut numărul acelor turiști care ar fi poposit mai multe zile în oraș. În comunele apropiate tendința de descreștere s-a manifestat în ciuda creșterii numărului turiștilor și înnoptărilor. În Zetea încă este mai specific ca turiștii să petreacă în general mai multe zile, fie aflându-se în sejururi montane, fie unitățile din comună - ca și în cazul comunelor Lupeni și Dealu - turismul rural să fie capabile să rețină oaspeții timp mai îndelungat, fie cu experiențe de vacanță la țară, fie vorba de asigurarea bazei de cazare pentru circuite culturale de mai multe zile, cu înnoptare de 2-3-4 nopți în aceeași localitate. Se constată totodată scăderea DMS în valoarea medie a județului Harghita, de la 3,2 în 2007 la 2,2 zile în 2019 și 2,1 zile în 2020 - chiar dacă fluxul turistic al județului a avut o creștere continuă după anul 2010. Scăderea înnoptărilor a fost mai bruscă decât a sosirilor în 2020 față de 2019 (60% respectiv 57%).

1.5.2. Performanța municipiului Odorheiu Secuiesc în turismul județului Harghita

Tendențele de evoluție generală a turismului din județul Harghita au fost promițătoare în perioada 2010–2019, ajungând de la 76,9 mii de sosiri și 207,6 mii înnoptări la maximum de 237,4 mii sosiri și 531 mii înnoptări în 2019. Scăderea bruscă în 2020 la 102,9 mii sosiri (–56,6%) și 211,1 mii înnoptări (– 60,2%) a afectat în mod diferențiat localitățile turistice din județul Harghita, dar așa cum reiese din rankingul localităților din județul în ultimii trei ani, în privința circulației turistice, municipiul Odorheiu Secuiesc a reușit să-și păstreze poziția în cadrul județului, depășind chiar mun. Gheorgheni, care încorporează și stațiunea Lacu Roșu cu Cheile Bicazului în apropierea ei. Orașul se afla pe pozițiile 4-5. cu **9,4-11,5%** din totalul sosirilor în județ, respectiv cu **8,2-9,2%**

din totalul înnopțărilor. Ponderi mai ridicate la înnopțări decât la sosiri au localitățile cu DMS mai ridicat, adică stațiunile turistice. Mun. Miercurea-Ciuc are poziții mai bune, dar acest lucru se datorează și faptului că acesta include și stațiunea Harghita-Băi. Alături de mun. Odorheiu Secuiesc, în clasamentul primelor 10 localități intră și comuna Zetea cu poziții mai bune la înnopțări ca la sosiri, datorită DMS relativ mai mare. Trebuie menționat faptul că localitatea balneară Praid, aflat pe poziția a 3-a în județ, este în apropierea mun. Odorhei, iar din cei 30 mii de turiști cu peste 78 mii înnopțări probabil foarte mulți vizitează obiectivele turistice din zonă, precum Foișorul Isus de pe muntele Gordon, aproape de Lupeni, Parcul Mini Transilvania din Băile Szejke din zona de agrement a orașului, dar poate și centrul istoric al mun. Odorhei. În cazul orașelor în general turismul de afaceri are ponderi mai însemnate în totalul fluxului turistic, de aceea orașele au poziții mai bune în clasamentele după sosiri, decât la cele după înnopțări. În proximitatea mun. Odorhei, comuna Lupeni a avut poziții relativ bune, dar față de locul 12 în 2019 a ajuns la poziția 26 în anul 2020, datorită probabil clientelei din Ungaria, care în urma restricțiilor de călătorie din anul 2020 a renunțat la călătorii în Ținutul Secuiesc. De asemenea și comuna Dealu a rămas în urmă, oscilând între pozițiile 24 și 27.

Tabelul 7. Localitățile din județul Harghita, cu cele mai multe înnopțări de turiști

2018				2019				2020			
Nr. crt.	Localități	INN	%	Nr. crt.	Localități	INN	%	Nr. crt.	Localități	INN	%
	Jud. Harghita	496118	100,0		Jud. Harghita	530988	100,0		Jud. Harghita	211087	100
1	Băile Tușnad	130630	26,3	1	Băile Tușnad	130477	24,6	1	Băile Tușnad	46380	22,0
2	Miercurea-Ciuc	85750	17,3	2	Miercurea-Ciuc	85137	16,0	2	Miercurea-Ciuc	32877	15,6
3	Praid	62239	12,5	3	Praid	78441	14,8	3	Praid	32585	15,4
4	Gheorgheni	44324	8,9	4	Odorheiu Sec.	48937	9,2	4	Odorheiu Sec.	18191	8,6
5	Odorheiu Sec.	40631	8,2	5	Gheorgheni	45546	8,6	5	Gheorgheni	16286	7,7
6	Zetea	20930	4,2	6	Zetea	24451	4,6	6	Zetea	15442	7,3
7	Borsec	20842	4,2	7	Borsec	16764	3,2	7	Toplița	11208	5,3
8	Toplița	13740	2,8	8	Toplița	15207	2,9	8	Borsec	8612	4,1
9	Vlăhița	12309	2,5	9	Vlăhița	12748	2,4	9	Vlăhița	6492	3,1
10	Joseni	8798	1,8	10	Joseni	8811	1,7	10	Lunca de Mijloc	4430	2,1

Sursa: redactare proprie după baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Tabelul 8. Localitățile din județul Harghita, cu cele mai multe sosiri de turiști

2018				2019				2020			
Nr. crt.	Localități	SOS	%	Nr. crt.	Localități	SOS	%	Nr. crt.	Localități	SOS	%
	Jud. Harghita	220954	100,0		Jud. Harghita	237386	100,0		Jud. Harghita	102890	100,0
1	Miercurea-Ciuc	47794	21,6	1	Miercurea-Ciuc	49316	20,8	1	Băile Tușnad	17972	17,5
2	Băile Tușnad	41146	18,6	2	Băile Tușnad	42451	17,9	2	Miercurea-Ciuc	17090	16,6

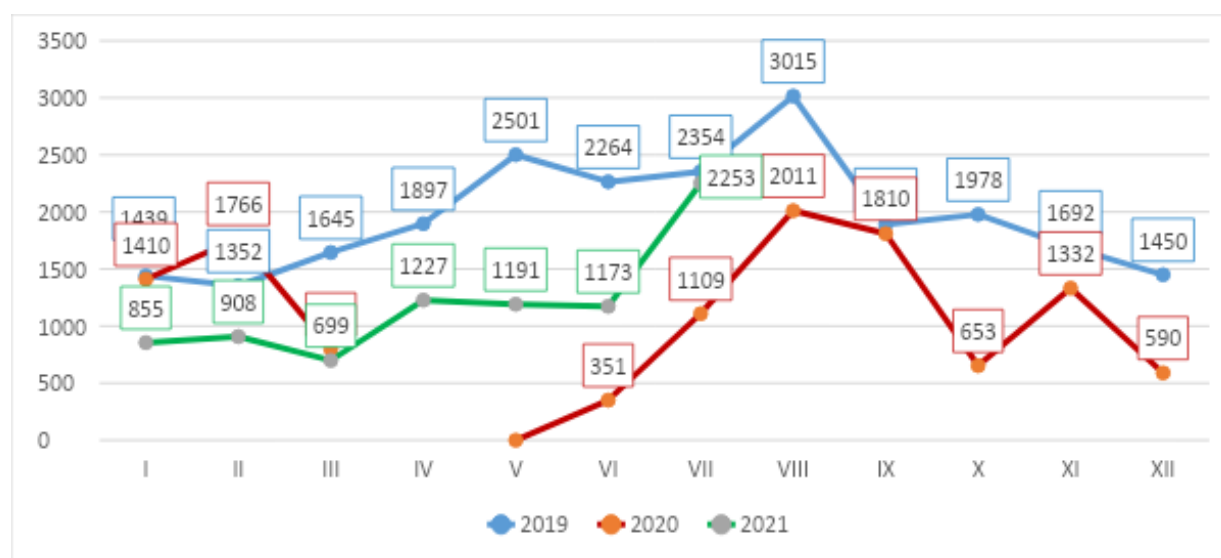
3	Gheorgheni	28397	12,9	3	Praid	31544	13,3	3	Praid	15517	15,1
4	Praid	25055	11,3	4	Gheorgheni	26598	11,2	4	Odorheiu Sec.	11881	11,5
5	Odorheiu Sec.	20758	9,4	5	Odorheiu Sec.	23611	9,9	5	Gheorgheni	10082	9,8
6	Borsec	9780	4,4	6	Toplița	9042	3,8	6	Toplița	6224	6,0
7	Toplița	8495	3,8	7	Zetea	8766	3,7	7	Zetea	5916	5,7
8	Zetea	7561	3,4	8	Borsec	7318	3,1	8	Borsec	4206	4,1
9	Vlăhița	4614	2,1	9	Vlăhița	5336	2,2	9	Vlăhița	2768	2,7
10	Joseni	3846	1,7	10	Cozmeni	4119	1,7	10	Lunca de Mijloc	1630	1,6

Sursa: redactare proprie după baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Sezonalitatea

Fluctuația sezonieră în numărul turiștilor sosiți și numărul înnoptărilor realizate în structurile de cazare este consecința mai multor factori, dintre care obiceiurile de călătorie și variațiile stării vremii, respectiv particularitățile variației temperaturilor atmosferice și frecvența precipitațiilor sunt doar câteva elemente. Acestea sunt factori la care ofertele se pot adapta doar parțial, mai ales cu diversificarea unor servicii de agrement, divertisment și culturale care pot oferi atracții alternative pentru petrecerea timpului liber. Variațiile lunare ale numărului de sosiri și înnoptări la nivel județean conturează o sezonalitate cu maxime în iulie și august și vârfuri secundare în decembrie.

Fig. 26. Variația lunară a numărului de sosiri turistice în mun. Odorheiu Secuiesc, nr. persoane (sosiri), ianuarie 2019 – iulie 2021

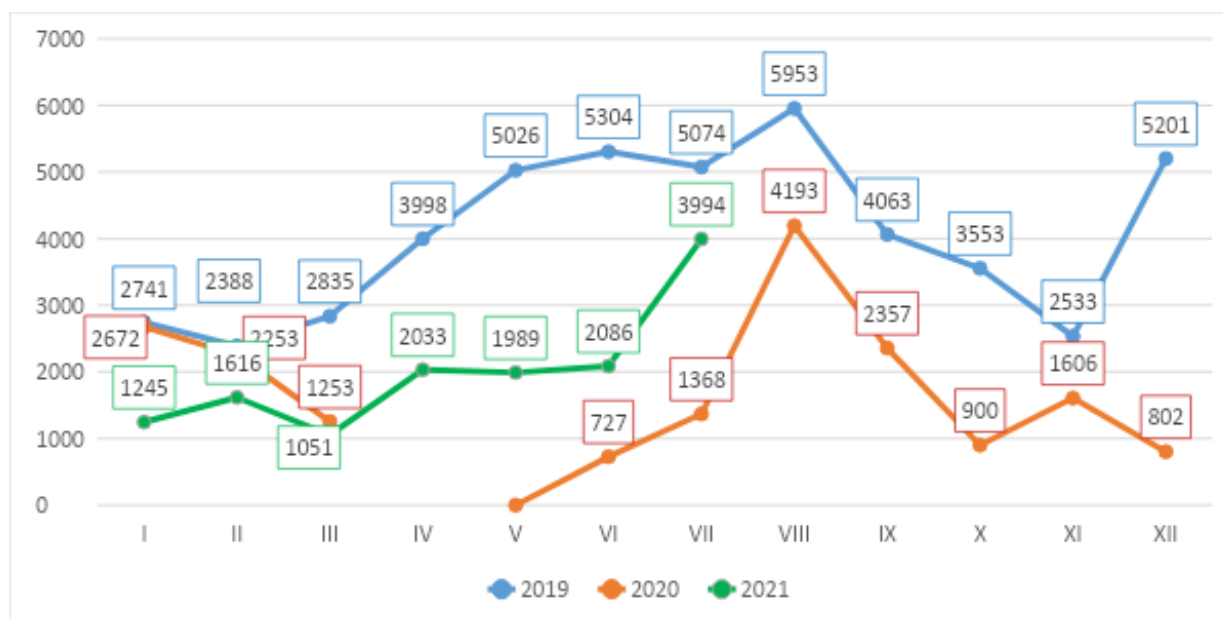

Sursa: redactare proprie după baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

În cazul mun. Odorhei și Zetea acestea din urmă reflectă și atracția domeniului schiabil din Munții Harghita, respectiv rolul pachetelor de servicii hoteliere de Revelion. Anul 2020 a început foarte promițător atât la nivelul județului cât și în zona Odorhei, dar restricțiile impuse de autorități pentru combaterea răspândirii pandemiei COVID-19 mai ales în martie-aprilie 2020 practic au pus la pământ industria ospitalității, doar câteva unități s-au angajat să devină temporar hoteluri-carantină, primind subvenții din bugetul de stat prin Direcția Județeană de Sănătate Publică.

Chiar dacă în privința turismului internațional, mai ales cel receptor formalitățile necesare trecerii frontierelor de stat au generat o deconjură totală, faptul că în interiorul țării călătoriile au devenit posibile cu respectarea unor reguli chiar neplăcute atât pentru clienți, cât și pentru prestatori de servicii, valorile lunilor de vară din 2020 marchează o ușoară revenire a turismului, prin componenta de turism intern, cu o reorientare a fluxurilor turistice către destinații rurale, montane, apropiate de natură și caracterizate în general printr-un turism mai dispersat spațial. Cifrele mun. Odorhei au fost afectate negativ și de închiderea celei mai mari unități hoteliere din oraș cu 73 camere, închidere care a fost cauzată de pandemie, dar totodată situația a fost folosită și ca o oportunitate pentru demararea unei investiții de reconstrucție, reînnoire a hotelului. Pe termen mediu clientela unității respective poate va fi recăpătată sau completată cu noi segmente de piață.

Fig. 27. Variația lunară a numărului de înnopțări turistice în mun. Odorheiu Secuiesc, , nr. nopți vândute, ianuarie 2019 – iulie 2021

Sursa: redactare proprie după baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Primul semestru al anului 2021 deja se arată mult mai promițătoare față de anul 2020, iar luna iulie arată o apropiere față de valoarea ultimului an pre-COVID, ba chiar în Zetea se constată depășirea acestuia. Pandemia COVID-19 încă nu a fost oficial declarată ca fiind stopată, prognozele se referă la valul al 4-lea pentru toamna anului 2021, deci deocamdată aprecierile pot fi doar de un optimism moderat. Industria ospitalității a fost șocată de această provocare majoră, dar o parte a operatorilor turistici s-au dovedit rezilienți, în sensul adaptării rapide la noile reguli impuse de autorități, dar și față de reticențele oaspeților. Provocări majore s-au impus în legătură cu păstrarea personalului, în care subvențiile de stat, instrumente precum șomajul tehnic au fost doar cu caracter de asistență pentru o supraviețuire.

1.5.3. Evoluția ofertei de cazare turistică

Oferta turistică de **cazare** din mun. Odorheiu Secuiesc și comunele din jur cuprinsă în observațiile statistice este mai scăzută decât cea existentă în baza de date a ministerului responsabil pentru politica turismului, adică în lista unităților de cazare clasificate. În oraș există **33 unități clasificate** din care doar **25** apar în evidențele statistice. Cercetătorul are acces la datele statistice agregate ale diferitelor tipuri de unități din localități, deci este dificil de apreciat care unități clasificate *nu apar* în baza de date a INS. Pe de altă parte observarea *activităților de promovare în mediul online* poate să ne arate acele unități promovate care nu apar în lista unităților clasificate de ministerul de resort. Pe site-ul oficial dedicat problematicii de autorizare turistică¹³ în mod regulat apare lista actualizată a unităților de cazare clasificate, dar evidențele statistice sunt prelucrate și puse la dispoziția celor interesați cu o întârziere de una-două luni. În septembrie 2021 avem deja date privind fluxul turistic lunar până în iulie 2021, datele privind numărul de unități și capacitatea de cazare existentă însă sunt cele de până în anul 2020.

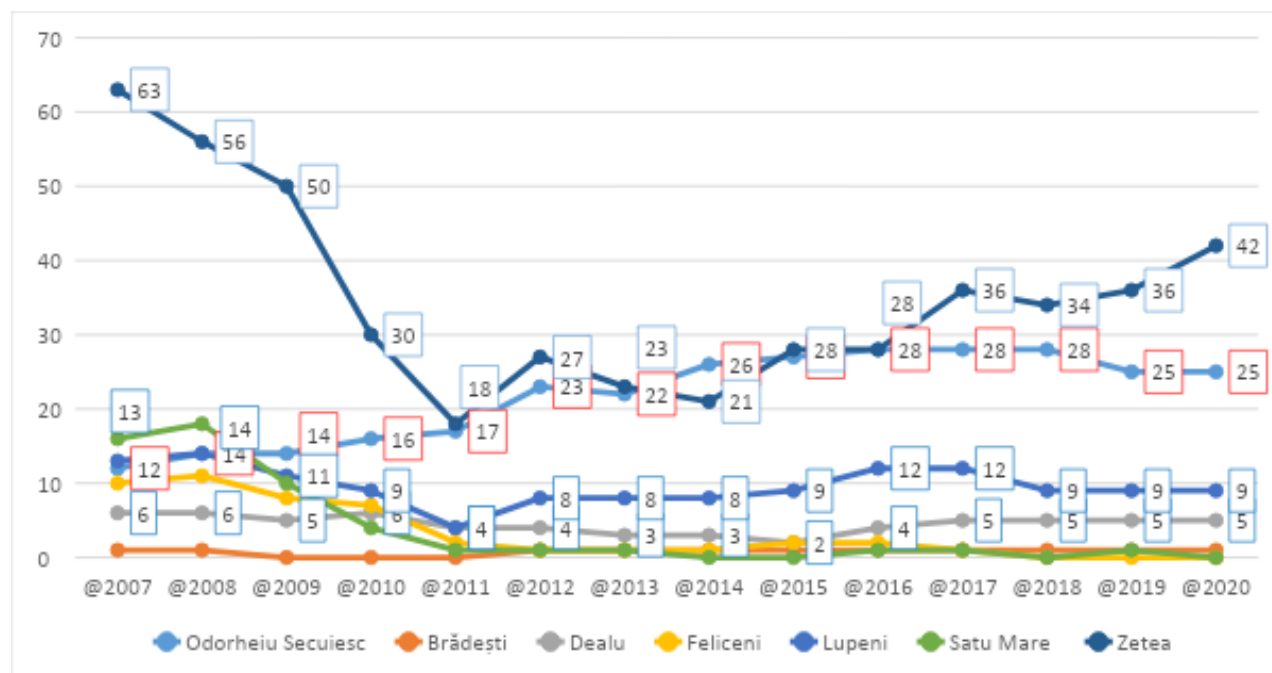
Din cele 33 unități clasificate totalizând 391 camere cu 845 locuri de cazare sunt 4 unități de tip hotel: Hotel *Târnava-Kukullo**** (73 camere, 136 locuri) aflat în 2021 în renovare completă, complexul *Septimia Resort Hotel Wellness and Spa***** (33/62), Hotelul *Gonduzo**** (22/44) și H. *Areo**** (15/33). Există o vilă turistică *Europa Villa**** (25/50), 3 unități de tip hostel, *Tranzit*** (14/37), *Septimia*** (7/24), *Odorhei**** (5/22), 2 unități cu camere de închiriat, *Rakoczi Szallo*** (8/19) și *Casa Gizella**** (3/6) și 1 unitate de tip bungalouri, *Horizont**** (4*16). Dintre celelalte unități de tip pensiune turistică se numără 6 clasificate cu 2-3 flori/margarete, clasificare specifică pensiunilor rurale și 15 unități clasificate cu 2-3 stele și o pensiune de 4 stele (*Panorama***** 8/16). Capacitatea pensiunilor este în general sub 10 camere, doar 6 dintre ele au peste 10 camere (*Romantika**** 19/46, *Hinto*** 14/33, *Petofi*, mai nou sub numele *Pava City**** (11/26), *Constitution**** (10/19), *Hajdu*** (10/20), *Palace**** (10/20). Mărimea unităților de primire turistică le predestinează la orientarea către turismul individual. Legături cu agenții de turism organizatoare (tour operatori) pentru intrarea pe piața turismului organizat cu grupuri care călătoresc cu autocare pot să stabilească cele care dispun de 20-25 camere. Hostelurile pot să

¹³ <http://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

deservească turismul de tineret, chiar cel organizat de grupuri școlare sau de studenți. Unitățile de cazare sunt distribuite spațial atât în centrul istoric, cât și în relativa apropiere a acestuia, dar și spre arterele de circulație la periferiile estice, vestice și nordice ale orașului. Câteva pensiuni valorifică și panorama orașului din depresiune văzută dinspre versanții dealurilor ce înconjoară orașul.

Oferta de cazare din **comunele** din apropierea mun. Odorhei este dominată de unități de tip pensiuni rurale sau camere de închiriat, care au intrat pe piața turismului rural chiar la mijlocul anilor 2000 (sau chiar 1990) deservind și grupuri organizate de turiști din Ungaria, veniți în Transilvania pentru circuite culturale de mai multe zile. Experiențe de colaborare între gazdele din satele Zetea, Subcetate, Tibod, Sâncrai, Bisericiani și Lupeni arată că rețelele de turism rural pot persista de-a lungul a mai mulți ani, dar sunt și cazuri de formarea a noi și noi rețele din cadrul aceluiași sat, formându-se ulterior situații de concurență locală. Competitivitatea fiecărei unități în parte este pusă la încercare de oscilațiile cererii de pe piață, existând și situația ieșirii de pe piață, dar și de concurență neloială. Cel mai mare număr de unități clasificate este în comuna Zetea, cu **58** unități, dintre care 15 în satul reședința de comună, apoi 25 în Subcetate, 15 în Izvoare, 3 în Șicasău. Acestea sunt unități mici, promovate în puține cazuri prin site-uri web proprii, mai mult sunt promovate prin organizatori, respectiv prestatori de servicii de rezervare, ca Zetelakatours.ro, Zetelaka.com, Travelminit.ro, booking.com, szallas-online.hu, szekelyszallas.hu, infopensiuni.ro, etc.

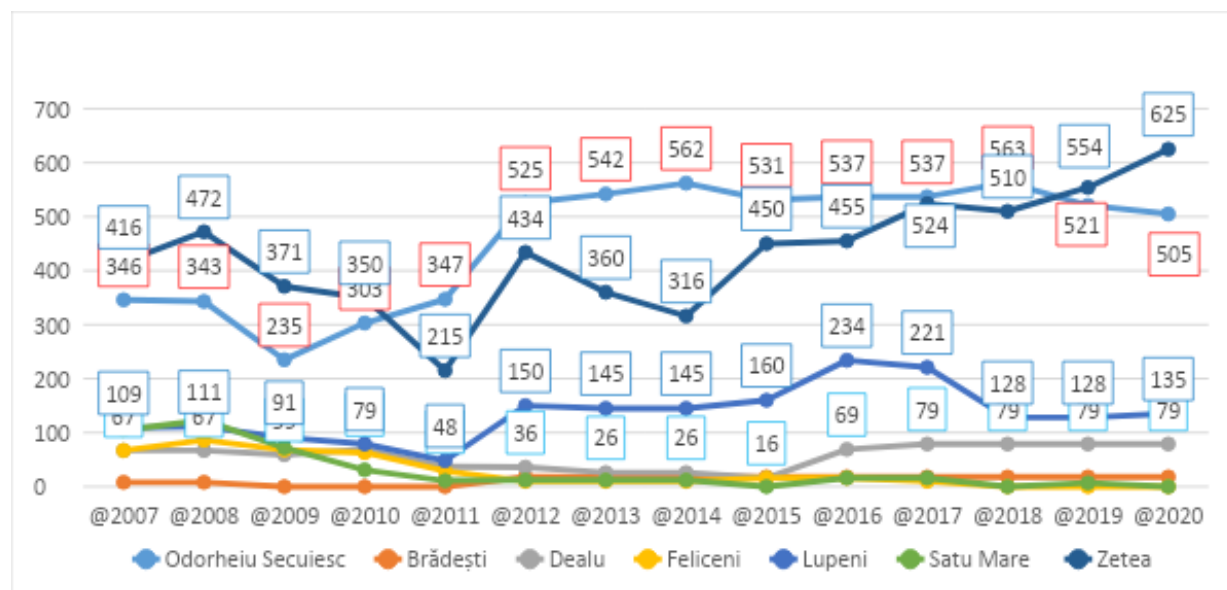
Fig. 28. Evoluția numărului de unități de cazare în perioada 2007–2020

Sursa: redactare proprie după baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Observând graficele referitoare la evoluția numărului de unități de cazare, a capacității de cazare existentă (nr. locuri) și a capacității de cazare în funcțiune (nr. locuri-zile, adică acea cifră raportată de operatori de unități de cazare, care se referă la numărul paturilor puse la dispoziția turiștilor pe o perioadă anume, numărul de zile dintr-o lună sau an) putem formula următoarele aprecieri. Numărul unităților de primire turistică a crescut ușor în municipiul **Odorheiu Secuiesc** până la 28 unități în 2018, apoi deja în anul 2019 a scăzut la 25. Cu toate acestea se poate constata că față de începutul perioadei analizate, față de anul 2007 s-a dublat numărul unităților de cazare reflectând un interes crescând al investitorilor pentru afaceri de ospitalitate.

Fig. 29. Evoluția capacității de cazare existentă în perioada, nr. locuri 2007–2020

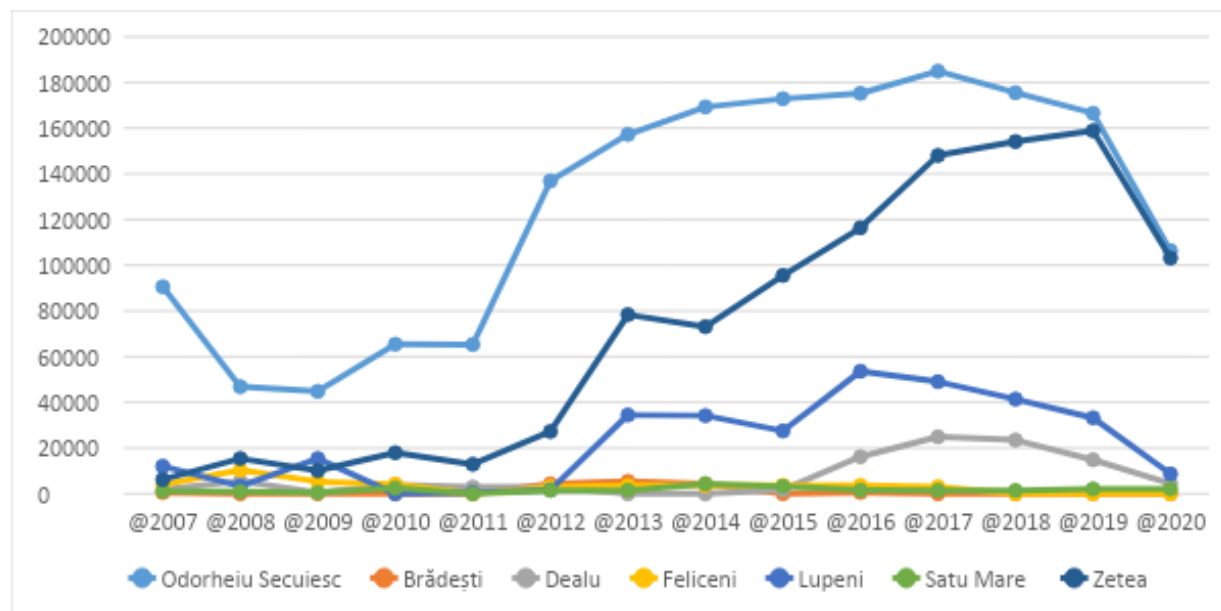
Sursa: redactare proprie după baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Comuna Zetea a pierdut foarte multe unități ajungând de la 63 unități în 2007 la doar 18 în 2011, apoi a urmat o creștere cu variații anuale, ajungând la 42 unități observate statistic în 2020. În scăderea inițială o cauză probabilă putem presupune că a fost influența șocului recesiunii economice din 2008-2009, care a generat pierderea încrederii investitorilor în afacerea de ospitalitate. În mod curios anul pandemiei COVID-19 nu a restrâns numărul unităților și nici al locurilor existente din Zetea, dar sezonul întârziat de restricțiile destinate stopării răspândirii pandemiei s-a manifestat în reducerea bruscă a numărului de locuri-zile (capacitatea de cazare în funcțiune prescurtat în continuare ca CCF).

În ultimii 4 ani numărul unităților din Zetea a depășit numărul celor din Odorhei, în ultimii doi ani a depășit chiar și numărul locurilor existente, în oraș scăzând la 505 locuri, în Zetea chiar la 625 locuri. În comuna Lupeni maximul numărului locurilor a fost atins în anul 2016, ajungând la 234 locuri în 12 unități, apoi a scăzut la 135 locuri în 9 unități. Comuna Dealu însă cu doar 5 unități incluse în statistici a ajuns la 79 locuri oferite. Celelalte comune, Brădești, Feliceni și Satu Mare –

deși există câteva unități clasificate – apar în statistici cu oferte ne semnificative cantitativ, deseori și cu lipsă de date.

Fig. 30. Evoluția capacității de cazare în funcțiune în perioada, nr. locuri zile 2007–2020

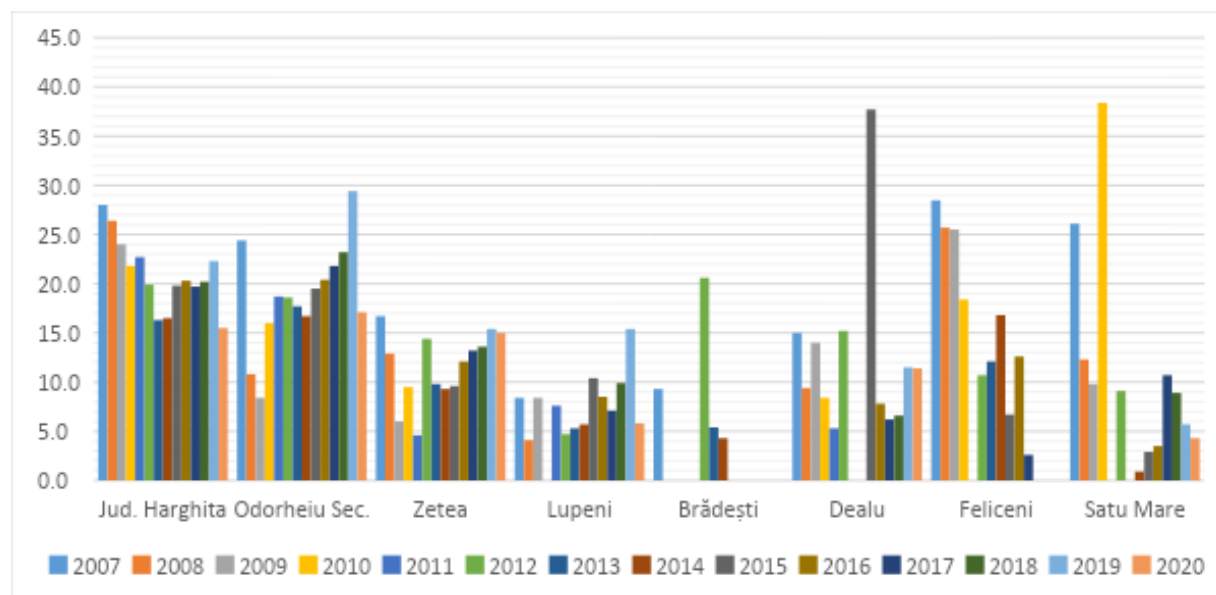
Sursa: redactare proprie după baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

1.5.4. Gradul de ocupare a capacităților de cazare

Gradul de ocupare a unităților de cazare este un indicator de performanță a turismului, reprezentând raportarea înnoptărilor realizate la capacitatea de cazare în funcțiune exprimat în procente ($\text{nr. înnoptări} \times 100 / \text{nr. locuri-zile}$). Figura 18. redă o imagine discutabilă despre utilizarea efectivă a capacităților de cazare. Cele câteva valori depășind 35% la Dealu și Satu Mare se referă la valori mici ai CCF și fiind singulare reflectă activitate mai ult ocazională. Ceea ce este semnificativ este faptul că în mun. Odorhei valorile sunt relativ scăzute, dar cu creșteri spectaculoasă pînă în 2019, ajungând la 29,4% de la valoarea minimă de 16% în 2010. Aceste cifre depășesc media județului de 22,3% în 2019. În "anul COVID" valorile județene de 15,5% și cele din oraș de 17,1% depășesc valorile din comune, chiar din Zetea, care și în anul pre-COVID a fost doar de 15 %.

Valorile scăzute ale gradului de ocupare ne arată fie deficiențe în raportările statistice, fie o imagine nemulțumitoare ale activităților de afaceri de ospitalitate, sarcinile operatorilor și ale specialiștilor de promovare și dezvoltare turistică fiind să depună eforturi pentru întărirea eficienței și eficacității managementului și marketingului afacerilor și a destinației turistice.

Fig. 31. Variațiile anuale ale gradului de ocupare ale capacităților de cazare, procente, perioada 2007–2020

Sursa: redactare proprie după baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

1.5.5. Oportunități de turism, recreere, activități culturale și sportive

Poziția geografică, resursele turistice naturale și antropice ale orașului sunt valorificate parțial atât de comunitatea locală prin activitățile proprii de recreere, de sport, de divertisment și culturale, cât și de către vizitatori aflați în trecere și turiști care înnoptează în oraș. Atmosfera orașului este marcată de aspectul urban cu clădiri istorice cu funcții administrative, educative, religioase, comerciale și rezidențiale. Prezența multor tineri în preajma școlilor din centrul istoric oferă o efervescență a vieții cotidiene, iar relativa forță a vieții civice, numeroasele inițiative ale organizațiilor neguvernamentale, evenimentele culturale și sportive organizate de instituții și asociații specializate fac din Odorheiu Secuiesc un oraș care merită vizitat și experimentat prin plimbări pietonale în centru dar și în parcul de pe lângă Casa de Cultură situat chiar pe malul râului Târnava Mare. Amenajarea unor piste de ciclism¹⁴ în textura stradală a orașului, precum și cu ieșire spre zona de agrement Szejke, respectiv amenajarea unor trasee de drumeție spre dealurile ce înconjoară orașul oferă deja oportunități de recreere diversificate atât pentru cetățeni, pentru locuitorii din aria de influență imediată a orașului, dar și pentru turiști din țară și din străinătate. Relația în teritoriu al orașului conferă un statut de poartă către zona montană a Munților Harghita, dar și spre podișul vulcanic Gurghiu–Harghita și Dealurile Homoroadelor (Vf. Târca sau Dâmbu Mare, 886 m). Valoarea panoramică din jurul orașului este valorificată printr-un circuit marcat de către Filiala din Odorhei a Societății Carpatine Ardelene¹⁵, folosit și pentru

¹⁴ <https://www.facebook.com/SzeklerTeker/>

¹⁵ <https://www.facebook.com/ekudvarhely>

eveniment de tip tură de performanță cu organizare anuală și cu sprijinul Fundației Comunitare din Odorheiu Secuiesc.¹⁶ Aceasta din urmă sprijină evenimentul de alergare „Fuss neki!”, program de popularizare a alergării în scopuri umanitare, de strângere de fonduri pentru cauze de utilitate publică.¹⁷

Alături de activitățile de agrement și sportive și evenimentele cu caracter de competiții sportive, detaliate în *Strategia de dezvoltare integrată a municipiului Odorhei* din 2018¹⁸ din punct de vedere al relației dintre turism și activitățile recreative locale-microregionale putem evidenția inițiativele de popularizare a călăritului sportiv și de agrement, cu locație în centrul hipic Csicsér de sub poalele Dealului Budvar, desigur în funcție de capacitatea operatorilor pentru deschiderea spre piața regională sau națională. Această zonă ar putea deveni o zonă turistică mai consacrată cu investiții în infrastructura turistică și în promovare mai intensă.

Oferta de cazare a municipiului Odorheiu Secuiesc, dar mai ales gradul de ocupare a acesteia reflectă așteptările, speranțele investitorilor în sectorul ospitalității, dar și nivelul de atractivitate al orașului ca loc de petrecere a timpului liber. Dintre cele mai recente dezvoltări spectaculoase care au reușit să atragă vizitatori în preajma orașului este Parcul Mini Transilvania,¹⁹ care se înscrie în categoria atracțiilor artificiale de tipul parcurilor tematice, cu rol de distracție, agrement, dar și de educare și conștientizare a valorilor culturale dintr-o regiune mai amplă, întreaga zonă intracarpatică a României, dar și cu elemente cu legături cu zona extracarpatică (chiar și macheta castelului regal Peleş din Sinaia). Parcul este amenajat în zona nord-vestică a orașului, în arealul Seiche, care în trecut a avut statut de stațiune turistică, dispunând și de resurse balneare, dar și infrastructură balneară, respectiv și ștrand în aer liber, respectiv unitate balneară cu posibilități de cure externă prin îmbăiere în apă minerală, dar și mofetă. Orașul a fost considerat și ca oraș al băilor, dintre care astăzi nici unul nu este funcțional. Băile Szejke a rămas atracție turistică prin prezența monumentului funerar al savantului Balazs Orban, atmosfera pantei de vest a dealului Szejke (Seiche) fiind marcat și cu prezența Galeriei porților secuiești cioplite în lemn, monumente de artă populară, fiind în custodia Muzeului Haaz Rezso din mun. Odorheiu Secuiesc. Zona Seiche a găzduit și numeroase evenimente, spectacole de folclor, întruniri religioase universale ai Bisericii Unitariene, cu mulți ani urmă chiar și festivaluri de rock. Evenimentele au fost deservite și de scena construită pe terenul primăriei. Ștrandul din Seiche este în paragină, mofeta deocamdată nu este funcțională, dar mai recent s-a realizat un foraj, care va permite folosirea apelor minerale și a gazelor asociate cu dioxid de carbon și gaz metan. Dintre izvoarele de ape minerale, izvorul Principal este consumat de locuitorii din zonă, izvorul Sarolta se află în perimetrul micului Muzeu de Ape Minerale, punctul de lucru a Muzeului Haaz Rezso, înființat în 2008 și a cărei expoziției destinată documentării istoricului consumului apelor

¹⁶ <https://szka.org/?lang=ro>

¹⁷ <https://fussneki.ro/mi-a-fuss-neki/>

¹⁸ <https://www.udvarhely.ro/wp-content/uploads/2021/03/strategia-integrata-de-dezvoltare-urbana-durabila-odorheiu-secuiesc.pdf>

¹⁹ <https://www.facebook.com/www.legendarium.ro/>

minerale (transportul apelor din Seiche cu căruțe trase cu bivoli în butelii de ceramică chiar până în perioada interbelică) dar și a culturii balneare a fost reamenajat în 2021. Între Muzeul Apelor Minerale, Parcul Mini Transilvania, ruinele ștrandului și alea paralelă cu DN 13A se intercalează un teren ocupat de o turbărie cu potențial ecoturistic, având în trecut statutul de arie protejată. Alături de cultul lui Balazs Orban, de prezența Muzelului de Ape minerale, investitorii Parcului Mini Transilvania, au reușit să reconstruiască una dintre fostele vile aflate la liziera pădurii din Borviz oldal, construite de diferite cooperative, organizații locale și unități de industrie, diversificând atracțiile zonei Seiche cu Centrul memorial Orban Balazs, care mai ales prin tehnica hologramelor reușește să aducă în mod virtual la viață personalitatea savantului, călătorului, fotografului și deputatului parlamentar Balazs Orban. Dintre structurile de primire turistică în Seiche mai funcționează doar o gogoșerie, restaurantul Szejke Gyongye este închisă, unitatea cu inscripția *Orban Balazs panzio* nu apare în circuitul turistic nici în manifestări promoționale, nici în evidența oficială a unităților de cazare clasificate. Unitățile Szejke Villa I și II apar în promovare online dar, nu figurează în lista unităților clasificate, deci nici nu ar putea fi luate în considerare dacă s-ar ivi ideea ca zona Băile Szejke să fie atestată oficial ca stațiune turistică de interes local, conform Hotărârii de Guvern 852/2008²⁰. În apropierea acestei zone de recreere locală și punct de vizitare pe dealul învecinat se află capela Ugron și Calvaria Secuiească realizată de sculptorul local Walter Levente Zavaczki, stațiile patimilor lui Isus – ca un element de obiectiv religios romano-catolic – sunt realizate cu trimiteri simbolice despre momente tragice din istoria secuimii. La poalele dealului, paralel cu DN 13A trece traseul turei de performanță circuitul Odorheiului, realizat de ONG-uri locale dar și noul traseu Via Transilvanica, traseu de drumeție de lung parcurs, care leagă Putna din județul Suceava cu Drobeta Turnu Severin din sud-vestul României, traseu care leagă numeroase locații rurale și urbane cu patrimoniu natural și cultural din Transilvania.²¹

Zona delimitată de strada Tamasi Aron, strada Mihail Kogălniceanu, str. Mihai Eminescu, str. Banyai Janos, strada Hunyadi Janos și malul drept al Târnavei Mari este zona centrală sportivă, de recreere și culturală a orașului, cu Casa de Cultură și parcul municipal, Sala Sporturilor (locația Târgurilor de Toamnă), stadionul și terenul de sport în apropierea ștrandului municipal. Casa de Cultură găzduiește instituții culturale cu rol prezentare de spectacole dar și de atragere a formațiilor sau interpreți din diferite segmente ale vieții muzicale, de dans și de teatru. Actorii instituționali ai activităților de spectacole, culturale sunt Teatrul Tomcsa Sándor²² Atelierul de Dans din Odorhei²³. Fără să intrăm în detalii tratate în ghiduri turistice și materiale online și offline de promovare despre oraș, trebuie să accentuăm că centrul istoric al orașului reprezintă o atracție pentru plimbări pietonale cu observarea patrimoniului cultural construit (clădirile Bisericii Franciscane, a Primăriei, a Bisericii Reformate, ai Colegiului Reformat Baczkamadarasi Kiss Gergely și Liceul Pedagogic Benedek Elek, apoi a Bisericii romano-catolice Sf. Mihail și a parohiei

²⁰ vezi Hotărâre Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice. <http://turism.gov.ro/web/atestare-statiune-turistica/>

²¹ <https://www.viatransilvanica.com/traseu>; <https://www.viatransilvanica.com/traseu/terra-siculorum/harta>

²² <https://szinhaz.ro/ro/>

²³ <https://www.facebook.com/Udvarhely-N%C3%A9pt%C3%A1ncm%C5%B1hely-1614206298859042/>

datate în sec. al XVII-lea , a Liceului Teoretic Tamasi Aron respectiv Gimnaziului Romano-Catolic. Centrul istoric dispune de trasee pietonale doar pe totuare, porțiuni exclusiv pietonale fiind doar în scuarul înconjurat de artere rutiere, în scuarul din vecinătatea bisericii franciscane, și în spatele monumentului dedicat eroilor căzuți în cele două războaie mondiale.

Plimbările pentru descoperirea valorilor orașului pot continua spre piața Kokereszt (Crucea de Piatră), unde se învecinează Biblioteca Municipală din Odorhei,²⁴ instituție cu servicii culturale diversificate, Centrul Universitar Odorhei (cunoscut mai mult sub denumirea veche, MUTF, adică Colegiul Științelor Moderne de Afaceri),²⁵ apoi pe str. Tompa Laszlo din care se poate vizita incinta ruinelor Cetății Szekely Tamadt (monument istoric din sec. al XV-lea), ocupată în prezent de clădirea Liceului Eotvos Jozsef. Din păcate curtile și bastioanele cetății sunt camuflate de numeroase construcții civile alipite de acestea. Aglomerarea unităților de educație secundară fundamentează imaginea de "oraș al școlilor" un element care, nu poate fi neglijat din brandingul mun. Odorheiu Secuiesc. Strada Kossuth pornind spre sud vest din piața centrală este un fel de Corso al orașului cu cafenele, restaurante, magazine, cu biroul de informare turistică, galeria de artă, unitate culturală aparținând muzeului municipal, precum și atelierul de fotografie Kovats. Este o axă de circulație pietonală, de bicicliști, dar și pentru automobile în ambele direcții, trotuarele fiind relativ late și umbrite de arbori (tei) oferă o plăcută imagine a orașului. Capătul dinspre piața Primăriei se leagă de scuarul din fața bisericii franciscane și a hotelului Târnavă-Kukullo, scuar marcat de o galerie de busturi ai personalităților istorice, legendare. Capătul sud-vestic al orașului oferă două obiective valoroase, dar prea puțin exploatate turistic: capela Inima lui Isus și dealul Budvar (sit arheologic, și punct de belvedere). Pe axa de circulație a străzii Beclean un rol de atracție culturală deosebită are clădirea vilei Haberstumpf care găzduiește Muzeul Haaz Rezso cu expoziții temporare²⁶ destinate în primul rând publicului local și microregional, organizarea unor expoziții permanente deocamdată fac parte din proiectele ambițioase ale conducerii în funcție de asigurarea unor locații mai spațioase și mai avantajoase prin apropierea de centrul istoric. Muzeul are rol deosebit atât în gestiunea colecțiilor proprii (arheologie, istorie, etnografie, artă plastică), cât și în derularea cercetărilor arheologice, editarea de revistă științifică de popularizare, organizare de evenimente, pedagogie muzeală și altele.

În organizarea vieții culturale orășenești, în inventarierea valorilor etnografice, literare și de istorie locală, Biblioteca Municipală, Casa de Cultură și Muzeul colaborează între ele, cu intelectualii din instituții de învățământ, precum și cu Centrul Județean Pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale²⁷, instituție aflată în subordinea Consiliului Județean Harghita, care de asemenea poate oferi asistență profesională și metodologică inițiativele culturale din oraș și împrejurimile sale.

²⁴ <https://www.biblioudv.ro/ro/acasa/>

²⁵ <https://szek.ro/>

²⁶ <https://www.hrmuzeum.ro/viziteaza-muzeu>

²⁷ <http://hagyomány.ro/home/?lang=ro>

Un aspect aparte al ofertei recreative și de turism al municipiului Odorheiu Secuiesc se leagă de oportunități de băi de agrement, oferite în prezent de ștrandul municipal, dar mai ales de complexele de piscină acoperită, elemente de spa și wellness în unitățile Septimia Hotels & Spa Resort²⁸ respectiv Pava Pension&Spa²⁹ Perspective pentru dezvoltarea serviciilor de turism balnear se leagă de proiectele de reabilitare a mofetei și băilor cu apă minerală sărată din Băile Szejke, iar pentru cele sportive și de agrement există oportunități de diversificare în zona sudică a extravilanului municipiului în apropierea drumului comunal ce duce spre comuna Mărtiniș.

1.5.6. Condiții de viață, mediu de viață de înaltă calitate

În cursul elaborării strategiei de dezvoltare a economiei locale trebuie să reflectăm și la problemele de altă natură, probleme legate de condițiile de viață ale comunității locale, acesta fiind un factor important mai ales pentru familii, dar și pentru tinerii care vor să se întemeiască o familie. Mediul construit, posibilitățile privind petrecerea timpului liber, serviciile publice, serviciile sociale, infrastructura privind practicarea sporturilor, terenurile de joacă, parcurile, piețele au un rol important în privința atmosferei ce cuprinde un oraș. Tot în această privință putem aminti evenimentele culturale care au rol important în întărirea sentimentului comunitar, a identității naționale, locale.

În privința dezvoltării infrastructurii de sport și de timp liber orașul are deficiențe serioasă față de Miercurea-Ciuc (două patinoare, o sală polivalentă, un stadion de fotbal modernizat, centru de pregătire cu piste de alergare, bazin de înot etc.) sau de Sfântu Gheorghe (2 stadioane de fotbal, o sală polivalentă, un patinoar etc.) dar lipsesc din oraș și activitățile cluburilor de fotbal sau de hochei pe gheață. Tradițiile și posibilitățile orașului însă nu sunt de neglijat în acest sens, sporturile care au un caracter de formator de comunitate mai ales futsalul, sau handbalul erau la nivel european, dar din cauza resurselor financiare acestea sunt într-un val descendent. În privința numărului de stranduri Odorheiu secuiesc are un ștrand municipal lângă râul Târnavă Mare și un complex de wellness și ștrand privat al hotelului Septimia, la ieșirea spre vest din localitate.

Municipiul Odorheiu Secuiesc, este un centru cultural important, cu multe festivaluri, unele dintre acestea pot fi prezentate ca un adevărat brand de ex. Festivalul Siculus. Desigur aceste festivaluri nu pot fi comparate cu Untold sau cu Vibe din Târgu Mureș, dar pot ținta un segment anume și pot avea un impact cultural chiar la nivel regional.

În 2019 au fost festivaluri ca Festivalul de Teatru-Drama, Festivalul Dans Popular Transilvănean, Festivalul Siculus un festival de muzică rock ceea ce ne sugerează că brand-ul de Odorheiu Secuiesc oraș de festival are potențial, pe acest segment orașul dispune de tradiții, resurse. Tot

²⁸ <https://www.septimioresort.ro/>

²⁹ <https://pava.ro/>

pe această temă putem aminti caracterul de târg al orașului, Târgul de toamnă din Odorheiu Secuiesc este foarte popular și renumit în cercul antreprenoriatului.

Posibilitățile legate de excursii, ture de o zi în apropierea orașului sunt mai multe, putem aminti Dealul Budvar, și Piatra Coțofanului (Szarkakő). Colina Budvar poate fi accesat pe jos, oferindu-i celor care parcurg pista marcată o panoramă excelentă asupra orașului și Bazinului Odorheiu Secuiesc. Piatra Coțofanului o frumoasă formațiune vulcanică este mai departe de oraș, însă poate fi accesată și cu bicicletă, în acest sens infrastructura specifică lipsește (locuri de odihnă amenajate, loc pentru foc, table informative etc.). În privința locurilor de excursie pentru familii, și nu numai, în condițiile când toată lumea are cel puțin o mașină în proprietate, aria în care trebuie să ne gândim se trece peste granițele orașului, amintim în acest sens punctul de belvedere Iisus pe muntele Gordon, Cheile Vârghișului, Poiana Narciselor în Vlăhița. Tot în privința deplasărilor de o zi putem aminti puncte culturale de mare valoare Biserica Fortificată din Dârjiu, ștrandurile din Vlăhița, Harghita Mădăraș, barajul din Subcetate, cascada Ciorgo, Pista de schi din Vărșag etc.

O problemă foarte gravă și cu o prioritate ridicată în privința dezvoltării orașului este cea a parcărilor, parcare în oraș (mai ales în centru) fiind o mare problemă, acesta poate fi rezolvată prin amenajarea a unor noi locuri de parcare, sau prin reorganizarea activității de parcare, limitarea accesului de mașini în centrul istoric al orașului (asemănător sistemului implementat în Sighișoara). O altă cerință deosebit de importantă într-un oraș modern, orientat spre dezvoltarea sustenabilă, este funcționarea sistemului de transport în comun, printr-o flotă de autobuze moderne cu emisii CO₂ redusă, organizat printr-un alt fel de abordare, cu implicarea localităților limitrofe (de la Bezi până în Vlăhița, Zetea, Lupeni).

Orașul are nevoie de un *centru de înot* cu bazine pentru sportivi dar și pentru agrement, are nevoie de investiții masive în infrastructura de sport, nu numai cel competitiv dar și pentru sportul în masă. Pentru a întări sentimentul de siguranță a cetățenilor, este nevoie de dezvoltarea sistemului de iluminat public și în zonele de periferie ale orașului. Tot pentru siguranța comunității este nevoie de instalarea unor sisteme de supraveghere video, mai ales în zonele cu trafic intens dar și în zonele cu case particulare.

În privința politicii de familie orașul a avut demersuri pentru acordarea unor subvenții (ajutor) după nouă nașcuți, însă aceste inițiative au fost eliminate de instanțe. Credem că această inițiativă trebuie continuată într-o altă abordare. Este posibil însă, utilizarea unor aplicații pe telefoane mobile, carduri cu facilități pentru familii mari, card comunitar ca un instrument de plată în diferite instituții subordonate primăriei. Tot în privința politicilor oferite pentru familii confirmăm că este nevoie de un sistem de finanțare locală, prin cereri de finanțare, pentru ONG-uri care se ocup cu familii, cu problemele familiilor, tot în această domeniu considerăm că ar fi util proiectarea și construirea unor locuințe sociale pentru cei nevoiași.

1.6. Concluzii

La nivel național județul Harghita (contribuția la GDP național este sub 2%) dar și orașul Odorheiu Secuiesc are un impact nesemnificativ, însă în domeniul comerțului sunt firme și produse care ajung pe piețele naționale. În relație cu economia națională, economia locală se integrează în economia românească atât prin produsele fabricate cât și prin comercializarea acestora. Lanțurile retail prezente în oraș nu sunt parteneri în preluarea produselor locale, în acest sens este important existența unor comercianți locali, județene care preiau și vor comercializa și în continuare produse alimentare și nealimentare chiar sub brandul lor, sau ca branduri independente.

Deși orașul are o poziție geografică destul de dezavantajoasă, la o distanță destul de mare de la marile centre urbane, de autostrăzi și de magistralele feroviare, chiar și de aeroporturi, performanțele economice la nivel județean sunt semnificative (vezi analiza datelor economice).

Relațiile orașului la nivel interjudețean și intraregional sunt slab dezvoltate, produsele comercializate de firmele din Odorheiu Secuiesc apar în alte orașe ale regiunii[1] mai ales prin retailerii locali sus menționați, supermarketuri mici care însă sunt în pericol datorită extinderii unor lanțuri multinaționale de talia lor (Lidl[2], Penny, Profi). Asta le va determina la introducerea unei strategii diversificate, care pot oferi oportunități și producătorilor locali.

În regiune există orașul de talie medie (având cca. 60 000 locuitori) Sfântu Gheorghe iar în spațiile limitrofe ale regiunii Harghita-Covasna sunt zone metropolitane importante, precum Brașov, un veritabil centru cultural și universitar, centru economic cu importanță națională, mai ales în industria de mașini și utilaje, informatică, nod rutier, feroviar. Târgu Mureș, un oraș și centru metropolitan, important în industria farmaceutică, industria alimentară, centru universitar, centru cultural (mai ales pentru maghiarii din regiunea culturală Ținutul Secuiesc). La municipiul Târgu Mureș există și un aeroport care deservește atât oamenii de afaceri cât și turismul, se situează la o distanță de 100 km de la Odorheiu Secuiesc.

Marile orașe din Transilvania, mai ales Sibiu, Brașov, Cluj Napoca, fiecare cu o infrastructură foarte bine dezvoltată, au o forță de atracție pentru investițiile străine mult mai bune decât cele din Harghita sau Covasna. Parcurile industriale oferă avantaje cu care nici un parc industrial din zona Odorheiului nu poate să se concureze.

Lângă Sibiu sunt 5 parcuri industriale (în Sibiu trei, 360000 mp, unul în Șelimbăr, unul în Șeica Mică) în conurbația Brașovului sunt nouă parcuri industriale peste 400,000 mp, în Cluj Napoca sunt patru parcuri, din Juc, până la Gilău. Iar lângă Târgu Mureș Parcul Industrial Mureș are peste 45 ha. (sursa: <http://industrial-park.ro/>, <https://www.apitsiar.ro/frontend/parcuri>). În județul

Covasna sunt trei parcuri industriale (unul în Sfântu Gheorghe, la Târgu Secuiesc două parcuri). În județul Harghita nu există nici un parc industrial, mai ales din cauza faptului că județul este destul de izolată, fără resurse umane calificate și departe de piețele de desfacere. Caracterul rural al județului, veniturile mici, lipsa universităților de profil dă impresia că județul Harghita este una slab dezvoltată, însă acest sentiment dispare dacă ajungem în zonă, unde satele sunt frumos amenajate, curate, iar infrastructură de apă, ape uzate și cel rutier a dezvoltat mult în ultimii ani.

Economia locală însă are lacune în privința cooperării, atât la nivel local cât și la nivel intrazonal și județean. Cooperarea ar fi binevenită atât în privința participării în licitații și în procedurile de achiziții publice cât și în privința atingerii unei economii de scală. În unele cazuri, în domeniul cooperării vedem practici bune, mai ales la nivelul cooperativelor de producție în domeniul alimentar.

2. Odorheiu Secuiesc – viziune de dezvoltare economică

Odorheiu-Secuiesc este în mod evident localitatea cea mai dezvoltată a Ținutului Secuiesc din punct de vedere al economiei reale – chiar dacă, acest atribut este adevărat doar la nivel regional, deoarece pe plan național ponderea economică a orașului nu este semnificativă. Lipsa parcurilor industriale, distanța de mai mult de 100 km de la cea mai apropiată autostradă, numărul relativ mic de locuitori, deficitul de terenuri disponibile potrivite activităților economice sunt toate aspecte care împiedică dezvoltarea economică. În ciuda acestor fapte, Odorheiu-Secuiesc și împrejurimile acestuia generează aproape jumătate din GDP-ul județului Harghita. Pe lângă toate acestea, în anumite sectoare se regăsesc des firme din Odorhei pe primele locuri ale clasamentelor naționale. În comparație cu alte orașe secuiești, cum ar fi Miercurea Ciuc și Sfântu-Gheorghe, unde din pricina concentrării administrației județene se poate vorbi de o bunăstare cauzată de administrația publică, în Odorheiu-Secuiesc, unde există o sferă activă de întreprinzători, se poate vorbi de bunăstare antreprenorială. Mesajul cel mai important al acestei comparații este că în oraș există o comunitate antreprenorială foarte activă, acesta fiind un factor determinant în viața și dezvoltarea orașului. Conducerea orașului trebuie să acorde tocmai din această cauză o atenție sporită acestui domeniu și viitorul orașului constă în mod evident în dezvoltarea economiei. În acest sens, viziunea generală de dezvoltare a orașului coincide în mare parte cu viziunea sa economică.

Unul dintre cele mai semnificative orașe din Ținutul Secuiesc și municipiul cu cea mai mare majoritate maghiară are nevoie de o viziune, care îi asigură un avantaj economic și îi diversifică oportunitățile care derivă din poziția sa centrală din regiune. Viziunea generală de viitor a Odorheiului are în mare parte un caracter economic și este strâns legată de o activitate antreprenorială funcțională, bună. Orașul a fost influent și în trecut, din punct de vedere al meșteșugarilor, al meșterilor artizani, al comerțului, industriei de prelucrare și al domeniului ospitalier. În zilele noastre, comunele învecinate se implică și ele în aceste procese și fac rost de un avantaj competitiv semnificativ, în unele cazuri concurând cu orașul, în celelalte cazuri creând relații economice sinergice cu acesta.

Economia orașului este încă considerată puternică față de Miercurea Ciuc, Gheorgheni sau Târgu Secuiesc, deși industria de prelucrare nu mai crește cu același ritm ca și înainte. Există și alte probleme care au reieșit din evaluarea situației prezente, cum ar fi criza sectorului hotelier, datorată evident pandemiei de coronavirus și restricțiilor impuse în urma acesteia, recesiunea industriei textile, problemele accentuate de trafic și insuficiențele infrastructurale (ex. obsolescența rețelei electrice). Totodată, de-a lungul interviurilor, mai multe persoane intervievate au avut obiecții privind funcționarea primăriei, atitudinea necorespunzătoare a acestei instituții față de întreprinderi, ceea ce poate fi evident interpretat ca un factor subiectiv, dar nu trebuie nici omis.

În ceea ce privește economia orașului, luând în considerare punctele forte locale existente, resursele care ne stau la dispoziție, și condițiile conjuncturale, s-a conturat o viziune privind dezvoltarea economică pentru următorii 10-15 ani, constând din următoarele elemente:

2.1. Piloni economici

1. Un oraș care se mândrește cu un sector comercial, o industrie de prelucrare și un sector al serviciilor, sectoare ce se extind în mod continuu, prin intermediul protagoniștilor noi, și prin expansiunea celor existenți. În această privință, relațiile regionale și internaționale, piețele noi de desfacere ale produselor și partenerii noi sprijină sectorul privat. În oraș – în perspectiva de 10-15 ani – vor fi prezenți într-o măsură deosebită activitățile creative cu un grad ridicat de cunoaștere, firmele de IT și software, sectorul de marketing și reclame, reprezentanții media, planificare și consultanță financiară, legală, tehnică și de proiect management, reprezentanți ai artelor și organizațiile acestora, precum și alte multe firme care desfășoară activități intelectuale. Antreprenorii tineri vor juca un rol important în această direcție, în special în demararea activităților inovative, în cadrul cărora autoritățile locale le vor acorda sprijinul necesar.

2. Oraș orientat spre investiții: orașul și împrejurimile sunt dispuse să întâmpine activități de comerț, de prelucrare și de furnizare de servicii, în special acelea care promet o productivitate a forței de muncă mai ridicate decât mediul, sau un grad de ocupare a forței de muncă de nivel cel puțin mediu. Orașul din viziunea noastră dispune de infrastructura necesară acestor activități și de un cadru de furnizori și prestatori atractivi.

3. Primăria acordă atenție sporită comunității locale de întreprinzători, de meșteșugari, firme industriale medii, firme comerciale, antreprenorilor tineri, firmelor cu capital străin și companiilor care se ocupă cu cazare și activități de recreere. În același timp, primăria sprijină și operează în mod continuu diferite canale de comunicare, pentru ca relațiile cu sectorul privat să fie autentice și organice.

4. Orașul a reușit să atragă cu succes firme care activează în industrii inovative, bazate pe cunoștințe avansate, astfel se poate spune că pe lângă activitățile economice tradiționale, sectorul digital și IT are o proporție însemnată în structura economică a orașului și se află în continuă creștere. Administrația locală sprijină atragerea și dezvoltarea acestor sectoare prin diferite sisteme de stimulare, întărind astfel nu numai economia localității, ci contribuind și la păstrarea capitalului uman valoros în oraș, exercitând astfel un efect pozitiv asupra structurii sociale a populației.

2.2. Piloni orizontali

1. Învățământul din oraș ia în considerare într-o măsură deosebită necesitățile sectoarelor industriale din prezent și din viitor, astfel contribuind la evoluția forței de muncă competitive în domeniul industriei, al tehnologiei informatice, al comerțului și al unor servicii. Sistemul de învățământ al orașului este totodată flexibil și cooperează cu sectorul antreprenorial. Se acordă atenție sporită cursurilor de tehnologie și informatică, cunoștințelor de limba română și engleză și materiilor bazate pe competențe. Orașul se străduiește să atragă cu un scop precis profesioniști tineri cu studii superioare din alte orașe, care dețin cunoștințe în domenii, în care nu există specializări proprii în instituțiile de învățământ. În același timp, se pune accent pe educația gimnazială profesională, pe crearea atelierelor de practică și pe predarea eficientă a limbii române.

2. Orașul și împrejurimile se dezvoltă într-o cooperare strânsă în ceea ce privește apartamentele noi, spațiile verzi și programele menite să convingă persoanele tinere să rămână acasă, modernizând infrastructura și diversificând activitățile de recreere și culturale. Câteva proiecte de construcții de apartament, de aprovizionare cu utilități publice, curent și de gestionare a traficului se execută cu succes, datorită cărora orașul funcționează în mod integrat, sisteme inteligente optimizează funcțiile de transport, cazare și de antreprenariat. Se conturează o imagine atractivă despre oraș, în primul rând mulțumită vieții economico-antreprenoriale efervescente și oportunităților culturale, sportive și de recreere.

3. Se acordă o atenție deosebită categoriilor sociale vulnerabile, firmele sunt motivate să adopte o politică nouă privind salarizarea și angajarea resurselor umane: persoanele cu dizabilități fizice și mentale sunt integrate în anumite activități, prejudecata și opunerea față de minoritățile etnice este eliminată, situația femeilor este îmbunătățită (salarizare egală, concedii de maternitate și respectarea altor drepturi, etc.), se sprijină cursurile de formare pentru adulți și se creează beneficii pentru familiile cu mulți copii.

În concluzie, peste 10 ani, economia Odorheiului se va baza pe tineri creativi și întreprinderi capabile să se reînnoiască, care combină cunoștințele dobândite pe plan local cu competențe profesionale moderne și inovative, și ale căror produse își au locul pe piețele de desfacere din regiune și cele naționale. Elita economică locală – cooperând cu o autoritate locală sprijinitoare – realizează un mediu infrastructural și rezidențial și un trafic bine organizat și un sistem de instituții de stat care funcționează bine și servesc economia locală.

Scopul este, ca până în 2030, această strategie economică să aibă un rezultat tangibil, vizibil, caracterizat de următoarele concepte de bază: o economie inovativă, plăcută, verde și incluzivă în Odorhei, tineri creativi și cu spirit de antreprenariat, o autoritate locală cooperantă. Aplicarea acestei strategii trebuie să fie caracterizată întotdeauna de consecvență, localitate și cooperare. Fără acestea, obiectivele propuse nu vor fi atinse.

3. Planul operativ de dezvoltare urbană a orașului Odorheiu-Secuiesc

3.1. Provocările globale și europene pe perioada 2022-2032

Municipiul Odorheiu Secuiesc este un oraș de rang II. conform PATN aprobat de Legea nr. 351/2001 (rangul 0. fiind capitala, rangul I. municipii de importanță națională adică centrele regionale, rang II. au municipiile cu importanță interjudețeană sau județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități cu o zonă de atracție mai redusă ca mărimea unui județ, iar cele de rangul III. sunt orașe care de obicei sunt orașe mici cu o populație mai redusă cu zone de atracție de ordinul a câteva comune).

Provocările globale, nu numai de ordin economic, dar și cele de ordin politic, sanitar, social, dar și cele climatice pun comunitățile locale în situația în care este esențial planificarea în privința identificării asimilării, transformării efectelor care provin din schimbările globale. Criza financiară din 2008, pandemia declanșată în 2020 ne-a arătat gradul de interconectivitate a tuturor actorilor economici chiar la nivel global. De exemplu scăderea exporturilor la firmele din Germania a cauzat o scădere a cererii față de produsele fabricate de către furnizorii lor din Europa de Est, ceea ce a contribuit la creșterea șomajului, și la creșterea cheltuielilor de asigurare socială. Un alt aspect care pune pe gânduri și specialiștii este apariția problemelor de aprovizionare a unor ramuri industriale, lipsa acută a cipurilor, sau lipsuri apărute pe piețele materiilor prime (lemn) sau cele prelucrate (magneziu, alumina). Aceste probleme sunt semne că sistemul global de diviziunea muncii este foarte fragil, industria europeană este foarte expusă și unele disfuncții pot crea probleme mari pentru industria mașinilor, utilajelor, calculatoarelor etc. După abordarea noastră aceste disfuncționalități ne pot oferi noi oportunități în ceea ce privește intrarea pe piețe a unor noi furnizori din Europa Centrală și de Est, în locul celor din Asia de Est. Situația geopolitică globală (China devine un competitor puternic pentru SUA și EU) poate să conducă la situația în care firmele din Europa de Vest caut parteneri noi în Europa de Est, o redresare a sistemului de aprovizionare a acestor companii poate fi benefică pentru țară și implicit pentru zona vizată de această strategie.

În ceea ce privește mărimea orașului, aceasta este un factor destul de important în privința funcțiilor urbane, funcțiile economice având o importanță locală, zonală mai ales în privința ocupării forței de muncă. Putem afirma însă că unele companii înregistrate în oraș sunt bine prezente și integrate nu numai în economia județului dar și chiar la nivel regional (mai ales cele de comerț Melinda Impex Srl., Amigo-Intercost, Elan-Trio Srl.).

Atât agenții economici, cât și factorii decizionali ai orașului sunt supuse unor presiuni, de care sunt mai mult sau mai puțin conștienți, dar aceste provocări vin de fapt din mediul global și european și au un efect indirect sau direct asupra mediului economic și juridic. Pe lângă punctele

slabe ale orașului și ale zonei metropolitane (lipsa forței de muncă calificată, calitatea infrastructurii, sistemul educațional, migrația tinerilor, îmbătrânirea etc.) companiile locale, mai ales cele producătoare, sunt expuși unei concurențe tensionate. Produsele fabricate sunt în concurență cu produse care vin din țările membre ale UE, sau din Asia, mai ales China (produse textile, articole de metal, de lemn etc.). Comerțul global are un efect determinant asupra prețurilor produselor și a comportamentului consumatorului. În aceste condiții devine esențială productivitatea muncii, dar și calitatea produselor, serviciilor. Marile lanțuri de retail, nealimentare, nu sunt încă prezente în zonă, deci în această privință, produsele din categoria materialelor de construcții, și cele de bricolaj nu sunt afectate de concurență, însă acești retailerii mari sunt deja prezenți în Miercurea-Ciuc, Sfântu Gheorghe, Sighișoara, Târgu Mureș, și cu precădere în Brașov. Lanțurile multinaționale, retailerii în domeniul alimentar preferă pe rafturile lor produse care sunt ambalate și comercializate sub brandurile lor, iar acestea provin mai ales din Germania, Polonia, mai puțin din țară sau din zonă. Creșterea importurilor este evidentă și în acest domeniu, aceste produse sunt conforme cu legislația națională, cu directivele comunitare însă din punct de vedere calitativ și a ingredientelor pot fi înlocuite cu produsele locale din zonă și din județ.

O altă provocare pentru factorii decizionali ai orașului este plecarea din municipiu a marilor societăți din industria textilă (societăți de confecții Norada, Icos-Conf) în urma restructurării producției globale, din acest motiv un număr mare de salariați își pierd locul de muncă. În acest sens forța de muncă este foarte expusă proceselor globale, mai ales în această ramură a industriei. O altă provocare este criza energetică care a surprins întreaga Europă, care se datorează lipsei unor politici coerente a instituțiilor comunitare și celor naționale, dar și jocurilor geopolitice între UE și Rusia. Este însă evident că cererea de energie electrică va crește, concomitent suntem martori ai scăderii capacităților de producție (mai ales a celor care folosesc energie din surse neregenerabile, dar și cele nucleare). Acest trend are un efect catastrofal în industriile europene și cele naționale care însă va avea un efect negativ și asupra producției la nivelul orașului, la costurile de producție și în mod direct la prețurile de consum. Capacitatea și calitatea infrastructurii de transport și de distribuție a energiei electrice este una inferioară, este nevoie de imense investiții în acest domeniu, iar în cazul în care România se va alătura în mod necondiționat la politicile verzi ale UE atunci alimentarea în siguranță a populației și a industriei poate fi compromisă. În acest sens este nevoie și de o politică energetică județeană și locală, creșterea capacităților locale mai ales în domeniul utilizării biomasei, a energiei solare și a vântului (pe alocuri în zonele colinare din partea vestică a depresiunii Odorheiu Secuiesc). Aceste investiții pot contribui la crearea locurilor de muncă verzi, la trecerea la o economie mai sustenabilă. Desigur în acest domeniu este nevoie de cercetări și de elaborarea unor studii de specialitate în privința potențialului eolian și solar.

În ceea ce privește dezvoltarea tehnologică a zonei, este evident că județul Harghita și implicit zona Odorheului este într-o situație înapoiată, datorită absenței firmelor cu capacități inovatoare, lipsa forței de muncă înalt calificată, lipsa investițiilor în domeniul industriei.

Revoluția industrială IV. trece la tehnologii avansate, robotică, inteligența artificială, aceste tehnologii și instrumente tehnice devin tot mai uzuale în țările dezvoltate din Europa de Vest, Japonia, SUA. În cel mai bun caz agenții economici preiau și folosesc aceste tehnologii în diferite domenii însă este nevoie de forță de muncă înalt calificată și bine instruită, pentru adaptare și utilizare.

Schimbările climatice încă nu afectează zona, creșterea valorilor medii anuale ale temperaturii este însă evidentă, regimul precipitațiilor devine tot mai imprevizibil, schimbările pot influența atât producția agricolă, silvicultura cât și turismul. Pe termen lung adaptarea la schimbările climatice a agriculturii este esențială, în acest sens este foarte importantă menținerea potențialului agricol, întreținerea peisajului, dezvoltarea produselor locale prin relansarea pomiculturii și susținerea zootehniei în zonele limitrofe ale orașului.

3.2. Plan operativ – programe și măsuri

Planul operativ include acțiuni concrete care deservească viziunea formulată în urma evaluării situației, adică programe ale autorităților locale, programe civile și economice, investiții și măsuri care fac viziunea ilustrată despre viitor fezabilă.

Planul operativ prezent conține deci activități care constituie o sarcină în primul rând pentru autoritățile urbane, dar în afara acestuia sfera economică trebuie să-și asume la rândul ei responsabilitățile aferente prin intermediul întreprinderilor mici și mijlocii, respectivi mai mari și prin organizațiile lor de interes. Ba mai mult, instituțiile de învățământ, autoritățile județene și reprezentanții oficiali ai comunelor învecinate au și ei un interes economico-social și o îndatorire morală de a îndeplini obiectivele strategice economice ale orașului Odorheiu-Secuiesc.

Realizarea viziunii despre viitor poate fi planificată de-a lungul a cinci axe:

- a. Sprijinirea întreprinderilor, ale IMM-urilor, construirea rețelelor verticale**
- b. Dezvoltarea resurselor umane, sprijinirea activităților bazate pe cunoștințe avansate**
- c. Dezvoltarea infrastructurii**
- d. Digitalizarea și dezvoltarea serviciilor**
- e. Dezvoltarea turismului, HoReCa, realizarea unui brand al orașului**

a. Sprijinirea întreprinderilor, IMM-urilor, construirea rețelelor verticale

Proiecte, măsuri:

- a1. Înființarea la Primărie a unui ghișeu de relații cu clienții pentru întreprinzători, sistem de ghișeu unic
- a2. Bază de date despre serviciile oferite de firmele locale
- a3. Invest in Udvarhely: platformă online și elaborarea documentației de ofertă
- a4. Sprijinirea antreprenorilor din Odorheiu-Secuiesc de a fi competitivi și pe plan internațional
- a5. Organizarea forumurilor de antreprenori
- a6. Înființarea unui consiliu de dezvoltare a economiei
- a7. Proiect de parc industrial, prin intermediul unei cooperări regionale
- a8. Elaborarea a unei scheme de ajutor pentru IMM
- a9. Armonizarea activității asociațiilor antreprenoriale (HBC, SZEK, SZMVSZ, UKKSZ)
- a10. Înființarea unui incubator pentru întreprinderi artisanale, meștesugărești

Odorheiu-Secuiesc este caracterizat printr-o viață economică efervescentă, în primul rând în domeniul comerțului, dar găsim firme de industrie ușoară de succes, alte din industria alimentară sau în domeniul IT. Deci, putem spune că economia orașului este caracterizată printr-o ofertă largă de activități, însă potențialul economic al orașului și al zonei metropolitane mai are multe resurse demne de exploatare. Problemele fundamentale ale întreprinderilor sunt: prezența slabă pe piață și limitele geografice, lingvistice și culturale cu care se confruntă. Un obiectiv principal este de a ajuta întreprinderile să fie mai deschise, asta însemnând prezența intensivă pe piața națională și cea internațională și înființarea parteneriatelor cu producători, distribuitori și crearea rețelelor integrate.

Deși orașul are o tradiție în ceea ce privește prelucrarea metalelor, a lemnului și în domeniul tipografiei, raportul lor este surprinzător de scăzut, mai ales în comparație cu activitățile comerciale. Orașul nu dispune de un parc industrial funcțional deși au fost și sunt inițiative legate de acesta în oraș. Condițiile de pe piața imobiliară nu sunt favorabile, dar explorarea terenurilor industriale dezafectate și a terenurilor neexplorate, virgine abia acum începe, ceea ce ar putea constitui oportunități interesante, atât pentru investitorii locali, cât și pentru cei străini. Cu toate că aceste probleme există, credem că economia orașului are toate condițiile necesare pentru a folosi provocările economice ale secolului 21 (digitalizare, tehnologii nano și cu drone, implementarea inteligenței artificiale și a roboticii) spre avantajul său. Proiectele din axa A sunt menite să sprijine realizarea acestor obiective.

b. Dezvoltarea resurselor umane, sprijinirea activităților bazate pe cunoștințe avansate

Proiecte, măsuri:

b1. Reorganizarea învățământului profesional, înființarea claselor noi cu profil industrial, înființarea unui centru de formare profesională cu orientare modernă

b2. Diversificarea ofertei de învățământ superior

b3. Cooperare cu instituțiile de învățământ din regiune

b4. Identificarea oportunităților de recalificare (de formare a adulților) în Odorheiu-Secuiesc și în Transilvania (formarea adulților, reconversie)

b5. Organizarea conferințelor științifice, atragerea activităților de cercetare în oraș

b6. Înființarea unor clustere industriale pe diferite domenii: tipografie, industria mobilei, prelucrarea metalelor

b7. Monitorizarea resurselor umane regiunile (urmărirea activităților firmelor care se ocupă cu plasarea forței de muncă, implicarea firmelor care mediază locuri de muncă în străinătate, cooperare)

b8. Organizarea programului „Cei care se întorc acasă”

b9. Un om mai bun, un antreprenor mai bun, o comunitate mai bună

Rolul socio-economic al orașul Odorheiu-Secuiesc este decisivă și în prezent. Municipiul joacă un rol principal în dezvoltarea forței de muncă din regiunea de aproape de 150 de mii de locuitori (Scaunul istoric Odorhei). Acest rol este exercitat în mod determinant prin intermediul celor 18 instituții de învățământ public, iar cele două centre universitare care sunt filiale ale mai multor universități oferă oportunități pentru cei care doresc să-și continue studiile superioare în acest oraș. În domeniul formării adulților, există câteva organizații active, dar activitatea lor s-a mărunțit, nu există armonizarea locală sau regională pe această temă. De-a lungul istoriei, orașul a avut un rol decisiv din punct de vedere al politicii educaționale, acest rol însă s-a diminuat și s-a transformat semnificativ în ultima vreme.

Pentru a exploata la maximum avantajele oferite de diferite rețele, de parteneriatele regionale și pentru a identifica cât mai corect rolurile schimbate, ar fi importantă ajungerea la un acord de cooperare în privința educației cu orașele Cristuru Secuiesc, Miercurea Ciuc, Gheorgheni, pentru ca interesele regionale, la fel ca obiectivele strategice ale orașelor să se poată realiza cu o

eficacitate mai ridicată (**măsura b3**). Concurența sănătoasă contribuie la optimalizarea proceselor pentru o educație de calitate, dar este de evitat construirea paralelă a sistemelor, ceea ce necesită resurse financiare semnificative, nu este sustenabilă, iar calitatea serviciilor sunt doar mediocre. Un exemplu bun ar constitui în acest domeniu clarificarea situației învățământului vocațional cu ajutorul valorificării sinergiilor.

Educația profesională este un domeniu de cheie pe paleta educațională. În perioada de dinaintea schimbului de regim din 1989, Odorheiu-Secuiesc dispunea de o paletă de specializări profesionale, cu infrastructura necesară la dispoziție, în conformitate cu cerințele acelor vremuri. În prezent, în oraș sunt trei instituții de stat de educație profesională care funcționează la o treime din capacitatea lor. Alegerea specializărilor profesionale de către instituții este greoaie și nu reflectă așteptările economiei locale sau regionale. Din această cauză, ar fi importantă elaborarea unei viziuni pe planul orașului, care supraveghează, controlează și se implică în activitatea educației profesionale, în echiparea laboratoarelor necesare pentru diferite profiluri și în înființarea parteneriatelor antreprenoriale (**măsura b1**).

Ca urmași ai centrului de formare profesională de tip cooperativă sub numele de UCECOM, s-au înființat numeroase alte organizații mai mici. Aceștia sunt în majoritate inițiative private, înființate și de multe ori gestionate și în prezent din granturi. Aceste organizații parcurg un ciclu propriu de dezvoltare, cooperarea dintre ele este minimală, în cele mai multe cazuri ele desfășoară activități paralele. Pentru eliminarea acestui fapt și pentru stabilirea unor proiecte ansamblate pe plan urban, este de recomandat schițarea unei hărți a cursurilor de formare pentru adulți și înființarea unui grup de lucru cu scopul de a consulta și concilia activitățile de formare din oraș și regiune (**măsura b4**).

Pentru a permite orașului Odorheiu-Secuiesc să-și modeleze oferta de educație și formare profesională în mod optim, este nevoie de informații actualizate privind portofoliul de resurse umane locale. În acest scop se recomandă demararea unui proiect menit să urmărească structura forței de muncă din oraș și vecinătate, activitatea firmelor HR și interesele firmelor mediatore de locuri de muncă în străinătate. Este importantă formularea unor trăsături comune ce caracterizează starea forței de muncă la un moment dat, pentru a pregăti și documenta eventualele intervenții pe piața resurselor umane ale entităților cu caracter decisiv pe plan local și regional. Pentru a adopta acest mod de gândire se recomandă efectuarea unei monitorizări constante (**măsura b8**).

Pe parcursul dezvoltării cooperărilor economice, sunt scoase la lumină oportunități de îmbunătățire a resurselor umane. Pentru conturarea acestor cooperări există multe modalități, însă cooperările de tip cluster sunt cele care sprijină cel mai bine dezvoltarea cunoștințelor și a forței de muncă. Ca și experiență pozitivă, putem numi participarea întreprinderilor din domeniul

IT în cluster-ul specific din Odorheiu-Secuiesc. Acest succes și aceste metode practice trebuiesc implementate și în alte profiluri: industria metalurgică, instalații și construcții, fabricarea mobilei, etc. (**măsura b6.**)

Capacitatea de absorbție a inovațiilor într-o anumită regiune este determinată de existența învățământului superior, a centrelor de cercetare și de măsura în care forța de muncă este interesată de acestea. Evoluția ofertei de cursuri universitare în Odorheiu-Secuiesc este un proces relativ nou. De-a lungul ultimelor 30 de ani au fost multe inițiative de a înființa filiale ale anumitor universități, cele mai multe dintre acestea fiind existente pentru o perioadă determinată. Cursurile universitare existente în momentul de față în oraș urmăresc două tipuri de abordări: specializări universitare în extensii, și filiale proprii ale facultăților. Cursurile se axează mai ales pe domeniile: economie, pedagogie și metodică aplicată, existând și un curs postgradual în profilul IT. Aceste cursuri se desfășoară în centre de formare, care sunt centre educaționale. În aceste centre se desfășoară, din motive de optimalizare a costurilor, și alte activități educaționale. Astfel de centre sunt SZEK (Székelyudvarhelyi Egyetemi Központ – Centrul Universitar din Odorheiu-Secuiesc) și fostul UCECOM. Scopul este înființarea unei facultăți individuale ca parte a unei dezvoltări a rețelelor universitare, pe modelul Sapientia. Ar fi important să existe o coeziune a activităților legate de învățământul superior, pentru a coordina programele și inițiativele legate de studiile superioare (**măsura b2**).

Beneficiile remarcabile ale unei armonizări a activităților de formare și a dezvoltării capitalului uman constă în combinația eficientă dintre importul și exportul cunoștințelor. Cele mai importante activități care ar putea înlesni acest proces sunt organizarea conferințelor, a activităților de inovare și cercetare și implementarea acestora. Aceste demersuri sunt însă greu sau parțial realizabile datorită mărimii orașului Odorhei și a regiunii. Organizarea conferințelor contribuie, pe lângă dezvoltarea reprezentanților din educație și la dezvoltarea industriilor bazate pe cunoștințe avansate, și la prosperarea turismului și a ospitalității. Ar fi necesară de asemenea armonizarea acestor activități (**măsura b5**).

c. Dezvoltarea infrastructurii: rețeaua electrică, varianta ocolitoare, locuri de parcare, trafic, proiecte de protecția mediului

- c1. Îmbunătățirea rețelei electrice din oraș
- c2. Planificarea și executarea variantei ocolitoare între str. Beclean și Băile Seiche
- c3. Reabilitarea străzilor, asfaltare pe arterele principale
- c4. Înființarea a noi locuri de parcare
- c5. Crearea pistelor de biciclete în direcția Brădești, Satu Mare, Zetea
- c6. Construirea unei promenade pe malul Târnavei
- c7. Generarea unui proiect de protecție a mediului (parc de energie solară)
- c8. Construcția unei hale agroalimentare (modernizarea pieței agroalimentare)
- c9. Mutarea gării de cale ferată în partea de sud a orașului

Dezvoltarea economică este în strânsă legătură cu calitatea infrastructurii care deservește această economie, pentru că acest aspect are un rol important în decizia întreprinderilor de a deschide un punct de lucru într-o anumită localitate. Este drept, că în ultima vreme accentul se reorientează spre factorii “soft” în locul factorilor “hard”, dar infrastructura care contribuie la circulația rapidă a produselor și informațiilor este încă de importanță determinantă în decizia unei întreprinderi de a se stabili într-o regiune sau localitate.

Economia orașului Odorheiu-Secuiesc a trecut prin transformări structurale serioase. Înainte de căderea regimului communist, industria grea domina orașul, câștigătorul schimbului de regim a fost însă industria ușoară. În structura economică prezentă a orașului, firmele cu activități comerciale sunt în majoritate. Și în ceea ce privește viitorul, ne putem aștepta la o puternică dezvoltare a sectorului de servicii și a domeniului IT.

În ansamblu, din punct de vedere al dezvoltării economice a orașului, este indispensabilă modernizarea infrastructurii rutiere, care deservește comerțul, ca pilonul cel mai important al economiei actuale, și infrastructura de comunicații, care susține industriile de viitor: cea de IT și de servicii. Fără acestea, economia orașului rămâne pe loc și se degradează la o economie care se interiorizează și deservește doar piața locală.

Modernizarea infrastructurii rutiere este motivată nu numai de starea proastă în care se află în momentul de față, ci și de alte aspecte, cum ar fi numărul semnificativ de întreprinderi comerciale

și poziția centrală a orașului în interiorul țării (în acest caz fiind rețeaua rutieră un avantaj pentru firmele cu interese în logistica comercială națională). Din punct de vedere al dezvoltării economice, modernizarea infrastructurii rutiere are două direcții importante: conectarea orașului la rețeaua de autostrăzi existente și viitoare cu ajutorul unui drum expres și construirea unei variante ocolitoare care ar ușura traficul din interiorul orașului. În lipsa acestor schimbări, investițiile vor ocoli orașul și se vor gravita în regiunile situate mai aproape de autostrăzi. Totodată, modernizarea infrastructurii rutiere este în strânsă legătură și cu soluționarea locurilor de parcare din interiorul orașului.

Dezvoltarea infrastructurii feroviare necesită studii viitoare, pentru că dezvoltarea inițiată la o destinație finală a unei linii deviate necesită investiții de o amploare ai căror rată a rentabilității nu este prea promițătoare.

În domeniul infrastructurii de rețele fixe, modernizarea rețelei electrice este o problemă-cheie în dezvoltarea orașului. Defecțiunile dese survenite la rețeaua electrică montată pe la jumătatea secolului 20, cauzează probleme majore întreprinderilor locale, deoarece o defecțiune electrică oprește nu numai procesul de producție la multe firme, ba mai mult, trage după sine oprirea conexiunii de internet, circulația datelor devenind imposibilă, împiedicând astfel activitățile industriei IT și de comunicație.

În procesul de dezvoltare infrastructurală, sustenabilitatea și sensibilizarea cu privire la mediu sunt deasemenea aspecte importante. În spiritul acestor aspecte, trebuie să ne ocupăm și de circulația neutră din punct de vedere al emisiei de carbon, mai ales prin extinderea traseelor de cicliști din interiorul și exteriorul orașului.

d. Digitalizarea și dezvoltarea serviciilor: servicii pentru populație și B2B, turism, cultură, muzee, cetate, sport, bănci, aprovizionarea cu mărfuri în centru, oraș inteligent, Udvarhely app, transport public

d1. Dezvoltarea conceptului de oraș inteligent: trafic, reorganizarea transportului public împreună cu localitățile din împrejurimi, regândirea serviciilor de transport cu taxiul

d2. Servicii administrative online în cadrul primăriei

d3. Dezvoltarea app-ului Udvarhely App: cazare, presă, instituții publice, sport și evenimente culturale pe o platformă (împreună cu comunele)

d4. Centru Cultural în Cetate: relocarea a noi funcții în locul școlii Eötvös József (bibliotecă, centru de conferințe, cursuri universitare, etc.)

d5. Dezvoltarea cartierelor: comerț, recreație, spații verzi în cartierele existente

d6. Dezvoltarea conceptului de oraș inteligent 2: sisteme de utilități publice și de energie eficiente și punctuale

d7. Reglementarea desfășurării livrărilor de mărfuri din centrul orașului

d8. Organizarea conștientă a punctelor de servicii și reglementarea condițiilor de operare ale acestora (furnizorii de servicii din piața Kőkereszt, din piața agroalimentară, Parcul Municipal, Sala Sporturilor, supermarketurile, întreprinderile din zona Beclean)

Economia din Odorhei este puternic centrată pe comerț în momentul de față, există mai multe firme înregistrate în oraș din domeniul comerțului cu ridicata, retail sau cu activități de import-export. Pe lângă toate acestea, au apărut multe servicii care deservește populația, afacerile sau alte categorii de clienți, astfel contribuind la consolidarea statutului de centru în regiune. Totodată, după cum am observat în descrierea anterioară a situației actuale, satele învecinate și-au îmbunătățit funcția de oferire a locurilor de muncă și a domiciliilor, tot mai multe persoane trăiesc și lucrează în aceste sate învecinate, pe puncte de lucru aflate acolo sau prin intermediul muncii la distanță. Fenomenul suburbanizării se întâmplă deci în zona Odorhei nu prin intermediul apariției noilor cartiere (deși există și din acestea) ci prin integrarea satelor din împrejurimi. Acesta este un fenomen natural, însă implică creșterea în intensitate a traficului dintre centru și periferii și utilizarea mai intensivă a serviciilor de transport public. În același timp, toată infrastructura și suprastructura care este afectată de acest trafic intensificat, va fi suprasolicitată. Din această cauză, recomandăm optimizarea traficului și a transporturilor, ceea ce înseamnă printre altele să se ia în considerare introducerea unui sistem de transport în public (curse de microbuze între oraș și localitățile învecinate) cu participarea celor 6-8 comune din

împrejurimi (d1). Acest sistem ar fi transparent, prin utilizarea unei aplicații, și adaptabil, adică capabil să gestioneze eventualele fluctuații în numărul de pasageri.

Pentru ca orașul să-și mențină rolul de centru și să-și extindă funcțiile aferente, va trebui să se orienteze către anumite servicii și soluții de viitor. Unele dintre acestea ar putea fi organizarea în versiune online ale anumitor servicii administrative. Au existat câteva exemple bune în această privință în timpul pandemiei, când au fost în vigoare restricții severe privind circulația persoanelor (d2). Eliberarea adeverințelor, autorizațiilor, plata impozitelor sau chiar și relațiile cu clienții poate fi soluționată parțial sau poate în totalitate online, astfel reducând solicitarea la care este supusă primăria, traficul și locurile de parcare din centru. Mai mult, ar fi benefică o aplicație smartphone, care întrunește toate evenimentele și serviciile culturale, de ospitalitate și recreație din oraș și din regiune și poate fi urmărit în mod real-time (ca de ex, SzeredApp în Miercurea Ciuc) (d3). Acesta ar atrage noi utilizatori pentru furnizorii de servicii culturale, turistice, etc., însemnând venituri și previzibilitate. Este demnă de considerare regândirea funcțională a unei dintre cele mai iconice clădiri din oraș: clădirea Școlii Profesionale Eötvös József din interiorul cetății. Deși există tensiuni cu privire la mutarea acestei instituții, ar fi în interesul orașului ca această clădire să găzduiască o instituție culturală de tip centru de cunoaștere (d4). Școala s-ar muta într-o locație mai accesibilă, într-o clădire modernă. Centrul de cunoaștere nou înființat ar combina funcțiile exercitate de o bibliotecă, sală de expoziții, sală de conferință și incubator cultural.

Cererea mare de locuințe a făcut ca zone rezidențiale să apară în părți ale orașului care nu sunt pregătite pentru aceste amplasamente nici din punct de vedere al infrastructurii, nici din punct de vedere al serviciilor. În aceste zone se poate stimula înființarea firmelor cu caracter comercial, de catering sau furnizoare de servicii, astfel diminuând traficul concentrat din centru (d5). În aceste zone rezidențiale noi este nevoie de magazine alimentare și magazine cu articole de uz casnic, servicii de înfrumusețare, cafenele, restaurante mici, locuri de joacă, parcuri comunitare, locuri de parcare sau chiar grădinițe și creșe. Pentru aceste activități economice este nevoie în primul rând de o evaluare a situației și trebuie elaborat un plan de realizare și un plan referitor la forma sprijinului acordat.

Condiția de bază pentru ca un oraș să funcționeze bine, este ca serviciile electrice, de aprovizionare cu apă și alte utilități publice să funcționeze cu acuratețe și fără risipă. Pentru aceasta, ar fi necesar un sistem digital, controlabil din punct de vedere al informaticii, despre operarea orașului (d6), care integrează furnizorii de energie electrică, gaze, și alte utilități publice, care ar detecta defecțiunile, ar trimite mesaje furnizorilor și utilizatorilor, informându-i pe aceștia, sau chiar recomandând soluții de economisire pentru furnizori (ex. iluminare publică sau gestionarea deșeurilor).

e. Dezvoltarea turismului, ospitalității, elaborarea unui brand al orașului

- e1. Dezvoltarea Băilor Seiche, înființarea unui centru balnear
- e2. Delimitarea unor piste tematice pentru biciclete sau de drumeție și crearea unor hărți digitale ai regiunii > suprapunere parțială cu c5 (c5. Crearea pistelor de bicicletă în direcția Brădești, Satu Mare, Zetea)
- e3. Constituirea unui portal de destinații
- e4. Odorhei, orașul comercial (...) – elaborarea unui brand al orașului, promovarea lui, cercetări premergătoare
- e5. Evenimente gastronomice și marketingul destinațiilor în Odorheiu-Secuiesc
- e6. Sprijinirea înființării de noi centre de recreere
- e7. Înființarea unei organizații de MDT (managementul destinațiilor turistice) în cooperare cu comunele din împrejurimi

Dezvoltarea turistică de până acum a orașului se datorează parțial întreprinderilor și organizațiilor neguvernamentale care se ocupă cu activități de turism, sport și recreere și parțial instituțiilor publice locale și județene precum și biroului de informare turistică operată de primărie. Dezvoltarea turismului trebuie interpretată nu doar pe plan local ci și pe plan regional, ca o destinație. Orașul Odorheiu-Secuiesc și împrejurimile acestuia este percepută ca o parte integrantă a Ținutului Secuiesc și a Ardealului de către turiștii individuali naționali și străini și de către agențiile de turism care mobilizează grupuri de turiști.

Odorhei dispune de puncte de atracții relativ modeste pe plan regional, național sau internațional, în ceea ce privește aspectul atractiv sau prestigiul monumentelor și diversitatea programelor de recreere. Orașul nu poate fi considerat nici o localitate balneară, unde oaspeții ar putea petrece un sejur de mai multe zile. Nici fosta Băile Seiche, cunoscută pentru apa minerală nu dispune de calificarea națională de stațiune balneară sau turistică. În ultimii ani, au existat câteva dezvoltări mici și mari din fonduri europene sub forma restaurării unor monumente istorice sau proiecte de promovare turistică. S-au efectuat câteva dezvoltări antreprenoriale și civile în acest domeniu care au contribuit la creșterea veniturilor turistice din ultimii 20 de ani, prezentat și în analiza situației prezente. Astfel, în 2019 în Odorhei s-au înregistrat 49 de mii de nopți petrecute în structuri de cazare turistică cu un număr de oaspeți de 23.500, plasând astfel orașul pe locul 4-5 printre cele mai populare localități din județ.

În ciuda recesiunii generale din 2020, Parcul Mini Transilvania, deschis la Băile Seiche, a generat un trafic de turiști interni spectaculos, acest fapt necontribuind însă la o creștere în numărul de nopți petrecute la unități de cazare în perioada august 2020 – iulie 2021. Acest lucru se datorează

faptului că de-a lungul pandemiei destinațiile rurale au urcat în vârful listelor de preferințe în rândul turiștilor. Pe cealaltă parte, lăsând deoparte noile condiții și atitudini influențate de pandemie, este nevoie de un timp mai îndelungat, pentru ca o atracție cultural-recreativă, care necesită 1-2 de ore pentru a fi descoperită și savurată, să devină un element de imagine destul de puternică, în sinergie cu alte atracții din apropiere, încât turiștii să aleagă acest oraș ca bază de cazare, sau încât organizatorii de circuite să considere unitățile de cazare din oraș ca potențiali parteneri strategici.

Întreprinderile din Odorhei care operează ca unități de cazare au așteptări mai ales față de Primărie și față de Biroul de Informare Turistică operat de acesta. Aceștia au de-a face în primul rând cu consolidarea atracțiilor din zonă, acest lucru fiind posibil doar cu ajutorul unei comunicări de marketing mai eficiente, a unei promovări de nivel al destinațiilor și cu ajutorul dezvoltării atracțiilor prin intermediul investițiilor sau reorganizării, cu crearea unor noi obiecte turistice și de recreere – acestea fiind proiecte ale primăriei sau proiecte realizate în parteneriat cu alte instituții.

Locațiile atractive ale orașului în ordinea importanței:

- *Băile Seiche*, cu monumentul funerar al lui Balázs Orbán, cu șirul de porți secuiești sculptate, cu Parcul Mini Transilvania, cu centrul memorial Orbán Balázs și eventuala prelungire cu Calvaria Secuiească care conduce la Capela Ugron.
- *centrul istoric al orașului*, cu moștenirea sa contruită, a cărei atracție constă din Biserica Franciscană, Primăria, Biserica Reformată, piața Márton Áron (Potcoava), biserica din dealul Sfântului Nicolae (Szent-Miklos), Gimnaziul Tamási Áron, completată cu complexul de busturi din Parcul Memorial. Acest șir de atracții valoroase demne de vizitat poate fi prelungită cu o plimbare la zidurile Cetății Atacate de Secui și la Școala Profesională Eötvös József, situată în interiorul zidurilor, sau cu o plimbare pe strada Kossuth Lajos până la axa străzilor Stejar și Morii. Această rută poate fi finalizată cu o plimbare pe strada Baróti Szabó Dávid până la Gimnaziul Tamási Áron și parohia romano-catolică.
- Marginea sud-vestică a orașului cu *Capela Inimii lui Isus* și cu priveliștea din fond a dealului Budvár, cărei spectaculozitate este periclitată de noile construcții din zonă.
- Pe axa de ieșire nord-estică a orașului se află un alt punct de atracție, respectiv clădirea *Muzeului Haáz Rezső* cu expozițiile sale periodice des schimbate.
- Pentru cei care petrec mai mult timp în oraș, o atracție potențială poate fi - dacă nu sosesc pentru un anumit eveniment – *Casa de Cultură și Parcul Municipal* amplasat pe malul Târnavei Mari.
- Câteva ore plăcute pot fi petrecute și la secțiunile de wellness și spa ale Hotelului Septimia și ale Pensiunii Páva, oferta fiind diversificată în viitorul apropiat și de serviciile Hotelului Küküllő din centru.
- Festivalurile, târgurile și zilele tematice sunt la rândul lor atracții de tip *evenimente*, care deservește o audiență specifică, mai ales din cadrul populației locale sau a celei din împrejurimi, atrăgând într-o măsură mai mică vizitatori din exteriori sau oaspeți în unitățile de cazare.

Putem observa deci, că în competiția dintre orașele transilvănene privind circuitele de turism cultural, Odorheiu-Secuiesc trebuie să concureze nu numai cu orașele mai mari (Brașov, Sibiu, Târgu-Mureș, Cluj-Napoca), ci chiar și cu cele mai mici (Mediaș, Sighișoara, Sfântu-Gheorghe, Târgu-Secuiesc, Miercurea-Ciuc, Gheorgheni, etc.).

Pentru a crește timpul mediu al turiștilor petrecut în oraș, ar trebui să ne bazăm mai mult pe acei factori balneari naturali, care au făcut posibilă ca în trecut acest oraș să fie amintit ca o stațiune balneară, iar în acest scop reabilitarea complexului din Seiche, modernizarea și re poziționarea acestuia are un rol de proiect emblematic (măsura e1). Pentru a menține și a consolida atractivitatea centrului istoric, păstrarea Cetății Atacate de Secui și atribuirea de noi funcții acestui monument este de importanță deosebită (proiectul cetate, măsura e6). Pentru a diversifica oferta de turism cultural este de recomandat sprijinirea dezvoltărilor muzeologice (Muzeul Apei Minerale din Băile Seiche, transformarea Vilei Nyíró într-un muzeu literar, extinderea galeriilor de expoziții din vila Haberstrumpf sau alternativa mutării acestuia în interiorul Cetății).

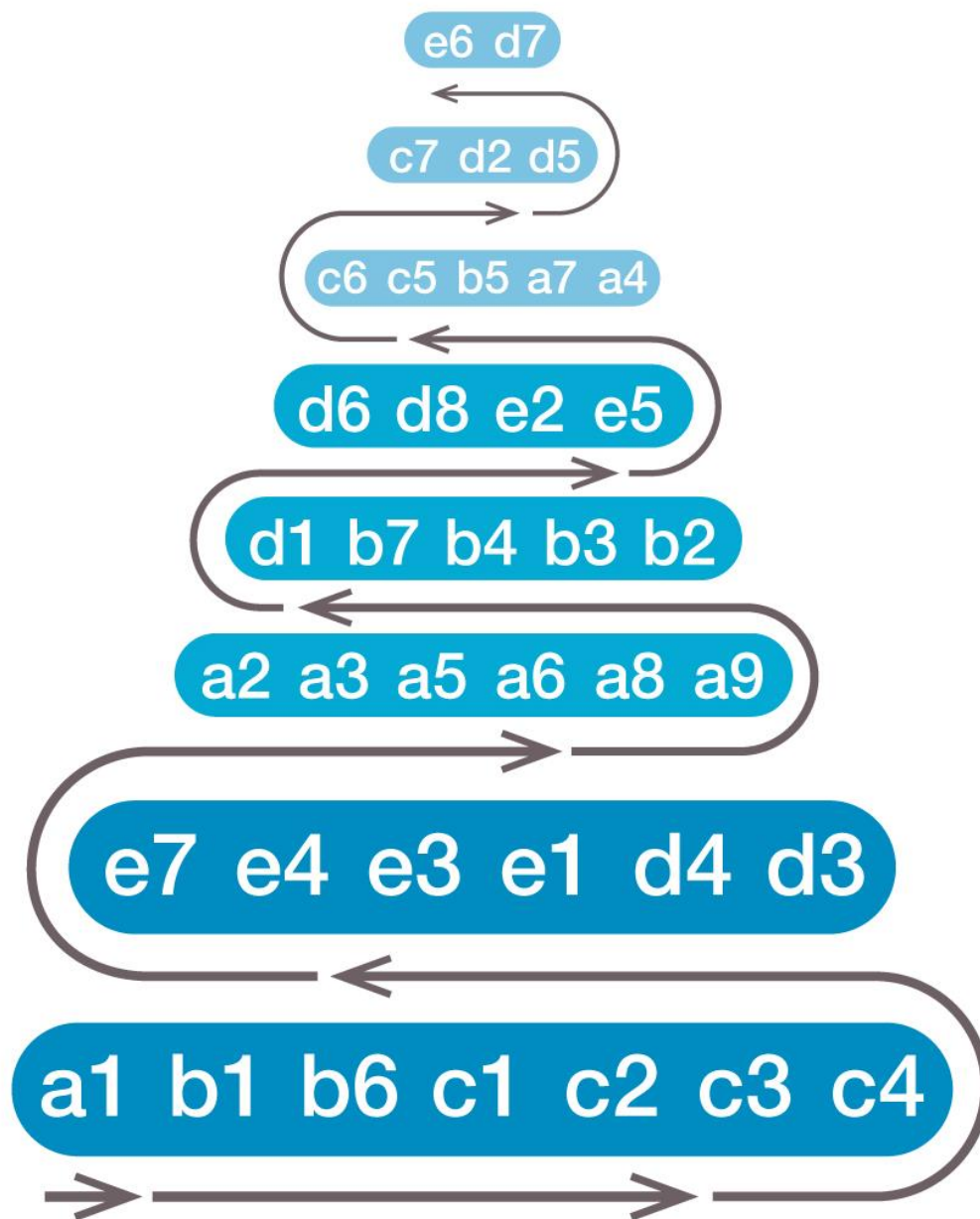
Pe lângă turismul cultural sau balnear, aderarea orașului la turismul activ este deja ajutat de ruta de drumeție de lungă distanță Via Transilvanica, care traversează orașul în direcția nord-sud, creând o conexiune cu Ținutul Sării și valea Homorodului, precum și cu zona Dârjiului (măsura e2). Existența acestei rute poate fi integrată cu delimitarea unor trasee de drumeție în jurul orașului incluzând punctele panoramice deosebite, sau delimitarea unor trasee de călărie.

Aceste câteva măsuri concrete și pachete de proiecte menite să dezvolte atracțiile, pot contribui la realizarea brandului orașului și la eficientizarea mixului comunicațional de marketing (portal al destinațiilor și alte canale, proiectul e3). Pe lângă investițiile menite să extindă și dezvolte obiectivele în sine, sunt importante și măsurile care vizează dezvoltarea personalului și a organizațiilor, ca de exemplu cursuri de formare profesională a angajaților din domeniul hotelier și ospitalier (organizarea de cursuri de formare pentru adulți, sau reorganizarea cursurilor școlare, măsurile b1, b3), precum și gruparea protagoniștilor locali și regionali din turism într-o structură de parteneriat, îmbunătățirea calității comunicării în interior și în exterior (înființarea și operarea unei *organizații de management al destinațiilor turistice*, măsura e7).

Concomitent cu toate proiectele de dezvoltare realizate în interiorul teritoriului administrativ al orașului, nu trebuie să uităm că Odorheiu-Secuiesc este considerat un oraș-poartă spre Vest al Munților Harghita și pentru a identifica și exploata atribuțiile geografice din acești munți în favoarea orașului, este nevoie de o cooperare și o viziune comună cu satele și comunele aflate la poalele munților. Munții Harghita reprezintă pentru locuitorii Odorheiului o zonă de extinsă de agrement, iar mulți din proprietarii cabanelor din apropierea munților sunt defapt locuitori ai Odorheiului, care își folosesc aceste imobile pentru proprie recreere sau ca sursă de venit.

4. Fișele de date ale proiectelor, măsurilor și programelor

Fig. 32. Prioritatea proiectelor în funcție de importanța lor

Sursa: editare proprie

4.1. Axa A: Sprijinirea întreprinderilor, IMM-urilor, construirea rețelelor verticale

Numărul și denumirea proiectului:	a1. Înființarea departamentului de asistență pentru întreprinzători în cadrul Primăriei, ghișeu unic
Descrierea scurtă a proiectului:	Scopul înființării sistemului de ghișeu unic (OSS) este pe de o parte ca primăria să întâmpine clienții în condiții civilizate, pe de altă parte ca departamentul de relații cu publicul să fie organizat fizic într-un loc, scutind locuitorii de plimbările inutile prin clădire, iar în ultimul rând, pentru ca prin intermediul programărilor online să se prevină formarea rândurilor contribuind la predictabilitatea programului atât pentru angajați cât și pentru public. În relațiile cu publicul prin intermediul ghișeului unic se recomandă stabilirea unei linii separate pentru persoanele juridice, unde problemele administrative pot fi gestionate în cel mai scurt timp. Locația recomandată (optimă) pentru acest departament de relații cu publicul ar fi incubatorul din prezent (Harghita Business Center), care ar face posibilă accesul mai ușor și stabilirea în timp real a legăturii cu antreprenorii și cu mediul de afaceri.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an)	iunie 2022 - iunie 2023
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria, managerul orașului
Parteneri în execuție:	Departamentele specifice ale primăriei: - în realizarea fizică: Serviciul de Patrimoniu și Administrație Gospodărească - în organizarea proceselor de relații cu publicul: departamentele în cauză
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Execuție: 100.000 euro Operare: 80.000 euro anual Sursă: bugetul local

Numărul și denumirea proiectului:	a2. Bază de date despre serviciile antreprenoriale existente
Descrierea scurtă a proiectului:	Metoda cea mai la îndemână de a dezvolta economia locală este comerțul și legăturile de afaceri dintre întreprinderile locale. Pentru ca antreprenorii să poată vedea produsele și serviciile disponibile pe plan local la un moment dat, este de recomandat crearea unei baze de date care întrunește toate produsele oferite și serviciile furnizate de firmele locale. De asemenea se poate realiza o bază de date despre furnizorii întreprinderilor din Odorheiu Secuiesc, care oferă noi oportunități pentru furnizorii de produse și servicii din localitate să devină parteneri locali ai întreprinderilor mai mari, pe de altă parte va oferi informații pentru start-upuri, în privința noilor direcții și oportunități de business.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an):	iunie 2022 – iunie 2023
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria , managerul orașului
Parteneri în execuție:	Direcția de Dezvoltare, organizații antreprenoriale și profesionale de specialitate, firmă de dezvoltare software
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Execuție: 10.000 euro Operare: 5.000 euro anual Sursă: buget local

Numărul și denumirea proiectului:	a3. Invest in Udvarhely: crearea unei platforme online și întocmirea documentației de elaborare a ofertelor (finalizarea proiectului deja inițiat)
Descrierea scurtă a proiectului:	Acest proiect este menit să crească atractivitatea orașului Odorheiu-Secuiesc și ca anumite locații de investiții și imobile să devină mai vizibile, transparente și accesibile. Aceste locații corepunzătoare pentru investiții pot fi în proprietate privată sau publică, pot fi clădiri sau terenuri virane, pot fi în folosință sau nefolosite, există doar două criterii: trebuie să aibă o suprafață potrivită, pentru a servi ca locație pentru o eventuală investiție (ex. teren de min 1000 m² sau imobil de min 200 m²), iar proprietarul să le pună la dispoziție (vânzare, închiriere pe termen lung, sau să fie deschis spre alte construcții de tip joint-venture) Prin intermediul acestui proiect se va face inventarul acestor locații, ale căror mărimi, categorizare urbanistică și trăsături infrastructurale vor fi descrise, și opțional pot fi menționate și prețul sau valoarea chiriei. Prin elaborarea unor fișe de date cu fotografii, se va realiza un portofoliu tipărit și unul de tip pagină web, care trebuiesc traduse în cel puțin trei limbi (maghiară, română și engleză). Ba mai mult, pe lângă prezentarea locațiilor potrivite pentru investiții, este necesară și descrierea valorilor economice și punctelor forte ale orașului, prin prezentarea în primul rând a firmelor și întreprinderilor existente, a serviciilor, infrastructurii și a ofertelor de educație.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an):	decembrie 2022 – decembrie 2023
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	firmе de consultanță, firme specializate pe servicii financiare și de afaceri (ex. marketing)
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	20 000 EUR - 50 000 EUR bugetul local

Numărul și denumirea proiectului:	a4. Internaționalizarea antreprenorilor din Odorhei
Descrierea scurtă a proiectului:	Potențialul comercial al Odorheiului poate fi îmbunătățită și dacă îi ajutăm pe producătorii, comercianții și furnizorii de servicii locali să pătrundă pe piețe mai valoroase. Puncte de desfacere noi din țară sau din afara țării, pot însemna un ajutor imens pentru o întreprindere mică sau mijlocie din Odorhei. În acest scop, inițiatorul (ex. una dintre organizațiile antreprenoriale) poate să facă diferite demersuri, care pot fi sintetizate într-un program separat. O primă măsură ar fi organizarea unui atelier de conversații pe această temă, unde antreprenori mai experimentați, care dispun de o rețea de distribuire și comercializare mai vastă, își împărtășesc practicile, cunoștințele cu antreprenori care nu au o rețea atât de dezvoltată. Ar putea fi de folos și invitarea unor profesioniști din domeniul comerțului, consultanți, care operează în orașe mai mari (Cluj-Napoca, București, Brașov, sau chiar din Budapesta) care ar avea informații valoroase pentru producătorii sau furnizorii de servicii din Odorhei-Secuiesc. O altă măsură sau oportunitate ar fi organizarea unui training/curs gratuit pentru directorii de vânzări sau directorii executivi ai firmelor locale. Pentru aceste cursuri trebuie invitate cei mai buni profesioniști din domeniul vânzărilor și marketingului din București, Budapesta sau Cluj-Napoca, pentru ca aceștia să ofere un curs de 10-15 ore la o locație din oraș. Ca un al treilea pas, trebuie identificate acei antreprenori, care într-adevăr au nevoie de extinderea vânzărilor în exteriorul orașului. În principiu, dacă primele două măsuri sunt promovate extensiv, atunci acești antreprenori vor fi identificați la acest pas. Acești antreprenori vor avea nevoie să li se pună la dispoziție servicii de coaching sau outsourcing, în așa fel, încât primele câteva ore sau o parte din tariful lor să fie plătit de o parte terță (de ex. pe baza unor proiecte de finanțare depuse la autoritățile locale). În acest domeniu ar fi de mare folos asociațiile străine partenere ale asociațiilor antreprenoriale locale. Astfel, organizațiile antreprenoriale locale trebuie sprijinite în promovarea potențialului economic al orașului prin intermediul acestor asociații partenere din alte țări. Ca urmare a acestor promovări, asociațiile care reprezintă interesele întreprinzătorilor locali, i-ar putea ajuta pe proprietarii firmelor mici și în clădirea parteneriatelor cu firme străine. Un pas important poate fi apariția pe site-ul comercial online amazon.com a unor produse locale. Aici firmele din zonă pot distribui mai eficient spre consumatori finali pe plan global, prin intermediul sistemului de logistică al amazon (FBA), fără costuri exagerate.

Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an):	iunie 2022 – ianuarie 2024
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate de gradul trei
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	HBC, Asociația Întreprinzătorilor Privati din Odorhei (SZMVSZ) sau Asociația Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Odorheiu-Secuiesc (UKKSZ)
Parteneri în execuție:	Firme specializate în marketing sau consultanță în vânzări, furnizori de servicii sales coaching și outsourcing, firme de mediere a resurselor umane.
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Fiecare dintre cele trei măsuri necesită câte 5000 până la 50 000 euro, depinzând de numărul firmelor participante.

Numărul și denumirea proiectului:	a5. Organizarea forumurilor antreprenoriale (la câte șase luni)
Descrierea scurtă a proiectului:	Este recomandată organizarea întâlnirilor periodice dintre persoane cu experiență în dezvoltarea urbană și economică, lideri ai firmelor locale mari și conducerea orașului. Defapt, este mai mult interesul conducerii orașului să se consulte cu acești proprietari, directori, să le asculte, să le înțeleagă ideile, care pot fi și trebuiesc luate în considerare și la elaborarea planurilor de dezvoltare economică. Aceste forumuri ar fi desfășurate pe baza unor tematici și scenarii elaborate și publicate din avans, și care ar oferi o ocazie și pentru conversații informale la sfârșit. Scopul fundamental al acestor întâlniri este de a întreține o comunicare continuă între primărie și antreprenorii locali, ca planurile și așteptările celor două părți să devină vizibile și în mod direct.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an):	iunie 2022 – decembrie 2022
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria , managerul orașului
Parteneri în execuție:	Asociații de specialitate și cele ale antreprenorilor, întreprinzătorii mari
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Execuție: 0 euro Operare: 0 euro

Numărul și denumirea proiectului:	a6. Înființarea unui consiliu pentru dezvoltare economică
Descrierea scurtă a proiectului:	Pentru a cunoaște și a putea coordina mai bine proiectele în desfășurare sau aflate în faza de planificare din oraș, se recomandă constituirea unui grup strategic de lucru în domeniul dezvoltării economice, care ar întruni reprezentanți ai firmelor mari, și ai asociațiilor și instituțiilor de învățământ. Acest grup de lucru s-ar întruni la fiecare șase luni, ar actualiza proiectele de dezvoltare urbane precedente, ar purta discuții și ar culege informații, ar elabora o hartă de resurse împreună cu antreprenori și ar întări încrederea dintre conducerea orașului și mediul de afaceri. Ei ar formula și comunica principii și obiective de dezvoltare către conducerea orașului și ar face și demersuri de a mobiliza aceasta din urmă. În acest grup strategic de lucru și-ar găsi locul profesioniști cu experiență în elaborarea strategiilor economice, liderii asociațiilor de întreprinzători, și proprietarii celor mai mari firme din oraș.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an):	Operare continuă, înființarea ar avea loc între iunie 2022 – octombrie 2022
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului	Primăria, managerul orașului
Parteneri în execuție:	Direcția de Dezvoltare, organizații profesionale și antreprenoriale, întreprinzători mari
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Înființare: 0 euro Operare: 0 euro

Numărul și denumirea proiectului:	a7. Proiectul parcului industrial prin cooperare regională
Descrierea scurtă a proiectului:	Dreptul la existență al parcului industrial și șansele sale de a fi realizat constituie subiectul unei dispute în momentul de față în Odorhei. Există mai multe forme de parcuri industriale care pot fi realizate, după cum se deosebesc în literatura de specialitate, ca de exemplu pe terenuri industriale dezafectate sau proiecte cu totul noi, parcuri pentru industria de prelucrare sau pentru industrii bazate mai mult pe tehnologie. Suntem convinși că parcul industrial este unul dintre instrumentele dezvoltării industriilor moderne, este un factor de atractivitate atât pentru firmele care deja operează în oraș sau în împrejurimi, cât și pentru cei care ar dori să se stabilească aici. Trebuie doar stabilite factorii motivați și criteriile pe baza cărora sunt acceptate anumite ramuri industriale (pentru ca firmele care se stabilesc să nu trebuiască să aducă forță de muncă din altă parte). Deoarece condițiile de față din Odorhei sunt puțin limitate, există puține terenuri interurbane, care ar putea fi potrivite pentru o astfel de structură, și nici unul dintre ele nu sunt corespunzătoare din punct de vedere al titlurilor de proprietate sau a funcționalității antreprenoriale. Din această cauză, este de recomandat ca orașul să inițieze discuții în acest sens cu una dintre comunele învecinate (sau cu toate). Din punct de vedere al transporturilor și al logisticii Lupeni ar fi un partener bun, deoarece dispune de terenuri de-a lungul drumului național 13A, ceea ce este un criteriu important în calificativul acordat unui parc industrial. În cadrul unei posibile colaborări, orașul ar asigura forța de muncă și obiectele de transport pentru mobilizarea acestora, iar comunele ar asigura terenurile și infrastructura, toate acestea fiind realizabile prin intermediul unei asocieri a comunităților (ADI-Asociația de Dezvoltare Intercomunitară). Profilul parcului industrial ar trebui să favorizeze activitățile de prelucrare automatizate, activitățile mecanice și electronice, dar pentru a putea identifica aceste sectoare specifice, este nevoie de un studiu detaliat și de consultări cu autoritățile comunelor și ale orașului, cu reprezentanți ai antreprenorilor și ale instituțiilor de învățământ.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an):	Pregătirea proiectului (studiul): 2022-2023 Execuție: 2023-2025

Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate de gradul trei
Inițiatorul /coordinatorul proiectului	Administrația Locală a Primăriei Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Lupeni, Bisericiani, administrații locale și composesorate
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	100 000 lei pentru elaborarea studiului 3-10 milioane de lei pentru achiziționarea unui teren de 5 hectare și pentru realizarea infrastructurii pentru utilități, depinzându-se de condițiile date https://www.mdlpa.ro/pages/parcuriindustriale

Numărul și denumirea proiectului:	a8. Elaborarea a unei scheme de ajutor pentru IMM
Descrierea scurtă a proiectului:	Odorheiu-Secuiesc are un mediu de afaceri vivace. În ultimii ani s-au întemeiat multe firme cu profil informatic, producători de software-uri, mai ales sub forma unor start-up-uri. Susținerea acestor întreprinderi de câte 5-10-15 angajați este de o importanță cardinală, pentru că aduc multe cunoștințe evolutive și inovative, sunt parteneri și furnizori ai multor alte firme și contribuie la creșterea veniturilor care prin intermediul angajaților sunt plasate apoi în circulația comercială și cea a serviciilor. Primăria ar putea ajuta întărirea acestor firme prin reducerea impozitelor, dezvoltări infrastructurale (ex. asigurarea conexiunilor la rețea și prețuri accesibile), susținerea participării acestor firme la expoziții și târguri. Asociațiile locale ale antreprenorilor pot sprijini și ei la rândul lor aceste firme prin comandarea serviciilor lor sau prin promovarea acestora. Cluster-ul IT Plus, împreună cu Primăria și asociațiile întreprinzătorilor trebuie să elaboreze un program detaliat de sprijin, o schemă de ajutor pentru IMM, în principal pentru start-up-uri din domeniul IT, dar nu numai. În acest sens, poate să reprezinte punct de pornire schema de ajutor elaborată de Primăria Sfântu Gheorghe în 2021, adoptată prin HCL 116/2021 (vezi: https://www.ccicv.ro/files/ro/Programe%20de%20finantare%20locale/SF.GHEORGHE/Minimis%20impozit%20cl%C4%83diri/2021/schema_v_cc_rev.ea%2025032021.pdf).
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an):	2022 iunie-decembrie – elaborare program 2023-2028 - execuție program
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului	Primăria Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Cluster-ul IT Plus, Asociația Antreprenorilor Privati din Odorhei, Asociația Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii don Odorheiu-Secuiesc
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	500 000 EUR, eșalonat pen 4 ani, din bugetul local

Numărul și denumirea proiectului:	a9. Armonizarea activității asociațiilor antreprenoriale
A projekt rövid leírása:	În Odorheiu-Secuiesc se desfășoară o viață antreprenorială activă, tocmai din această cauză, orice activitate menită să sprijine sau să coordoneze operarea acestor întreprinderi are o importanță deosebită. În oraș există mai multe organizații de acest gen, însă ar fi nevoie ca activitățile lor să se armonizeze din punct de vedere al sectoarelor pentru a avea o eficacitate sporită. Ar fi de folos ca activitățile acestor organizații de interes comun și profesional să se extindă asupra cât mai multor întreprinderi locale. O cooperare pe scară largă ar crea o cultură antreprenorială specifică, pe care antreprenorii l-ar respecta, sprijinindu-se reciproc și în cursul achizițiilor proprii ar favoriza partenerii locali.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (an):	2022-2032
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului	Asociația Antreprenorilor Privati din Odorhei, Asociația Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii din Odorheiu-Secuiesc, Harghita Business Center
Parteneri în execuție:	Primăria Odorheiu-Secuiesc HBC, SZEK, Reprezentanți ai mediului de afaceri
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	100 000 -200 000 RON / an

Numărul și denumirea proiectului:	a10. Întemeierea unui incubator pentru meșteșugari
Descrierea scurtă a proiectului:	Deoarece incubatorul actual oferă încă de la înființare un punct stabil și consultanță de afaceri întreprinzătorilor începători, mai ales în domeniul IT, s-a formulat propunerea de a sprijini și comunitatea de meșteșugari. În urma propunerii, s-a întocmit un proiect care s-a elaborat în detaliu și s-a realizat și o solicitare de finanțare în această privință. Esența acestui proiect se referă la faptul că nu doar firmele care își desfășoară activitatea în birouri au nevoie de un incubator, ci și cei care au o activitate mai creativă, artizanală, meșteșugărească. În acest sens, planul acestui nou incubator include și ateliere de mai multe mărimi, spații de depozitare și chiar și săli de expoziție. Locația prevăzută pentru incubatorul meșteșugăresc este cartierul Budvár, iar planul urbanistic zonal a fost deja realizat în acest sens.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (an):	2022-2023
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului	Primăria Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	firme de arhitectură și de construcții HBC poate acorda ajutor în ceea ce privește operarea
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	7,3 de milioane RON

4.2. Axa B: Dezvoltarea resurselor umane, sprijinirea activităților cu un grad ridicat de cunoaștere

Numărul și denumirea proiectului:	b1. Reorganizarea educației profesionale, înființarea a noi clase profesionale, fundamentarea unei educații profesionale cu viziune modernă
Descrierea scurtă a proiectului:	Situația socio-economică a orașului Odorheiu-Secuiesc a depins întotdeauna într-o mare măsură de caracterul educației profesionale disponibile în oraș la un moment dat. În etapele semnificative ale dezvoltării orașului din ultimii 100 de ani, se poate identifica mereu un program de dezvoltare educațională pe plan local sau prin cooperare macroregională. În momentul de față ar fi nevoie de un proiect de coordonare la nivel orășenesc și regional, care ar identifica cerințele, nevoile față de un învățământ profesional, ar armoniza rolurile, sarcinile, obligațiile și posibilitățile organizațiilor, instituțiilor și ale administrațiilor participante. Potrivit acestuia s-ar putea elabora un scenariu de dezvoltare educațională, care ar combina capacitățile instituțiilor de învățământ, cerințele pieței forței de muncă și nevoile generațiilor tinere, în proces de creștere. Ar trebuie stabilită o clasificare a direcțiilor de studiu pentru ca cerințele prioritare ale pieței forței de muncă și gradul în care aceste studii necesită investiții în educația profesională să fie în armonie. Trebuie încorporate în acest program suportul și controlul profesional al unor întreprinderi locale de seamă. Este important de menționat că instrumentele inovative și laboratoarele viitorului vor fi disponibile mai ușor la întreprinderi decât la instituțiile de învățământ de stat, din această cauză este indispensabil un parteneriat între sectorul public și privat. Un accent mai semnificativ trebuie pus pe învățământul liceal de infocomunicații (cibernetică, hardware, software), pe modurile și posibilitățile de predare ale acestor domenii, sprijinirea lor.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (an):	2022-2024
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară

Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Școlile secundare profesionale din Odorhei, Inspectoratul Școlar Județean, HBC, SZEK, UKKSZ, SZMVSZ, Reprezentanți ai mediului de afaceri
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	100 000 -200 000 RON / an (valoare estimată)

Numărul și denumirea proiectului:	b2. Diversificarea ofertei în învățământul superior
Descrierea scurtă a proiectului:	Orașul Odorheiu-Secuiesc și zona metropolitană nu corespunde cerințelor de mărime aferente unui centru universitar în sensul tradițional al cuvântului. Prezența vieții universitare este însă un factor puternic în dezvoltarea urbană, a cărei eficiențe este de necontestată. De aceea este importantă integrarea activității universitare în oraș. În momentul de față, instituțiile care oferă cursuri de studii superioare corespund doar parțial dorinței de dezvoltare din partea orașului. Până acum s-au putut lansa doar cursuri universitare care sunt ușor de organizat și de implementat. Ar fi necesară să se investigheze, ce fel de condiții trebuie împlinite și care sunt resursele necesare pentru a lansa și alte cursuri universitare. În viitor, trebuie mai mult dezvoltat învățământul superior de IT (cibernetică, programări, tehnică de hardware stv.), inclusiv pe sprijinirea infrastructurii de învățământ superior și al dezvoltării academice al acestui domeniu, în Odorheiu Secuiesc.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (an):	2022-2032
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Comisia Profesională pentru Dezvoltare Educațională
Parteneri în execuție:	Primăria Odorheiu-Secuiesc, Extensia din Odorhei a Universității Babeș-Bolyai, Centrul Universitar din Odorhei (SZEK), HBC, organizații care reprezintă interesele antreprenorilor
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	100 000 -200 000 RON / an (valoare estimată)

Numărul și denumirea proiectului:	b3. Cooperare cu instituțiile de învățământ din regiune
Descrierea scurtă a proiectului:	Orașul Odorheiu-Secuiesc și-a asumat responsabilitatea de a dezvolta resursele umane din regiune ca un centru de educație. Această sarcină regională este asumată și de alte orașe din Ținutul Secuiesc. Într-o lume care se specializează și se digitalizează într-un ritm alert, concurența este o metodă doar pe termen scurt a dezvoltării regionale. Ar trebui să ne bazăm mai bine pe parteneriate și colaborări. Necesitatea unei infrastructuri specializate în cazul educației unor profesii ar trebui să oblige orașele să se considere ca parteneri și din punctul de vedere al dezvoltării educației profesionale. Ar fi nevoie de elaborarea unor sisteme educaționale rezonabile de susținere reciprocă (ex. laborator mobil, etc.) În primul rând, trebuie evaluată oferta educațională a orașelor învecinate, numărul studenților care au absolvat și datele colectate trebuie puse la dispoziția potențialilor investitori. Datele menționate pot fi incluse într-un studiu efectuat anual.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (an):	2022-2032
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Gremiul Profesional pentru Dezvoltare Educațională din Ținutul Secuiesc
Parteneri în execuție:	Primăriile din Odorheiu-Secuiesc, Miercurea Ciuc, Sfântu Georghe, Târgu Secuiesc, Gheorgheni și Cristuru Secuiesc, Extensia din Odorhei a Universității Babeș-Bolyai, Centrul Universitar din Odorhei (SZEK), Sapientia EMTE, HBC, organizații care reprezintă interesele antreprenorilor
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	15 000 - 50 000 RON / an – valoare estimată pentru a menține parteneriatele

Numărul și denumirea proiectului:	b4. Analiza oportunităților de recalificare (de formare a adulților) în Odorheiu-Secuiesc și Transilvania (cursuri de formare, reconversie)
Descrierea scurtă a proiectului:	Activitățile de formare a adulților au avut întotdeauna de-a face cu diferite programe de formare și finanțare temporare. Doar câteva organizații neguvernamentale desfășoară activități continue de formare a adulților, axate pe anumite domenii. Majoritatea întreprinderilor nu recurg la ajutor exterior în ceea ce privește selecția sau formarea profesională a noilor angajați. De cele mai multe ori, aceste firme soluționează aceste cazuri din interior cu implicarea angajaților experimentați. Din această cauză, cursurile de formare profesională sau de recalificare se efectuează doar parțial și se epuizează prin învățarea operării anumitor mașini și ale proceselor interne din cadrul firmei. Ar fi important să existe o coordonare la nivel local în acest sens, pentru că pe lângă cursurile de recalificare s-ar putea obține date despre starea stocului de capital uman, abilitatea tinerilor pensionari de ocupare a locurilor de muncă, capacitatea forțelor de muncă eliberate după procedurile de faliment. Programele de reconversie deja existente și cele lansate în viitor trebuie sprijinite din bugetul local, mai ales dacă acestea sunt realizate de către organizații neguvernamentale. Trebuie pus un accent deosebit pe posibilitățile de recalificare și calificare în domeniul IT (telecomunicații și informatică), atragerea și sprijinirea unor astfel de cursuri.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (an):	2022-2032
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Bordul Profesional pentru Dezvoltare Educațională din Ținutul Secuiesc
Parteneri în execuție:	Primăria Odorheiu-Secuiesc, Extensia din Odorhei a Universității Babeș-Bolyai, Centrul Universitar din Odorhei (SZEK), HBC, organizații care reprezintă interesele antreprenorilor, centre de formare profesionale pentru adulți, autorități locale

Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor::	50 000 - 150 000 RON / valoare anuală estimată
---	--

Numărul și denumirea proiectului:	b5. Organizarea conferințelor științifice, atragerea activităților de cercetare în oraș
Descrierea scurtă a proiectului:	Baza dezvoltării capitalului uman și precondiția constituirii unei economii bazate pe cunoștințe este prezența unei activități profesionale și științifice de o anumită amploare și cu o direcție clară. În acest sens, este esențială atragerea anumitor protagoniști naționali și internaționali ai sectoarelor în pricină, organizarea evenimentelor profesionale cu ajutorul acestora, care sunt atractive atât pentru prezentatori cât și pentru participanți (ex. producția software, digitalizare comercială, prelucrarea metalelor colorate, industria tipografiei, și de confecții). Scopul ar fi, ca protagoniștii diferitelor sectoare să contribuie la accesabilitatea celor mai actuale inovații de către profesioniștii din regiune, chiar dacă acestea nu se exprimă prin înființarea a noi centre de cercetare (aceștia necesitând îndeplinirea mai multor condiții, precum existența altor centre de cercetare similare în apropiere, etc.). Pentru sectorul IT poate fi deosebit de important organizarea unor conferințe academice și workshop-uri profesionale, stabilirea unor contacte și cooperări internaționale în acest domeniu, de aceea aceste evenimente trebuie susținute cu toate mijloacele posibile.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (an):	2022-2032
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate de gradul trei
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Centrul Universitar din Odorhei (SZEK) / Cluster-ul IT Plus
Parteneri în execuție:	Primăria Odorheiu-Secuiesc protagoniști din mediul de afaceri
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	50 000 - 150 000 RON / eveniment

Numărul și denumirea proiectului:	b6. Înființarea de cluster-uri pentru sectoarele de tipografie, industria mobilei și cea a metalelor
Descrierea scurtă a proiectului:	Industria tipografiei și cea a mobilei au o tradiție deosebită în Odorheiu-Secuiesc, ba mai mult, acestea sunt sectoare în care s-au acumulat experiențe și succese internaționale în ultimele decenii. Constituirea cluster-ului are ca scop concentrarea avantajelor competitive pentru a atrage piețe și clienți noi, îmbunătățind astfel și situația furnizorilor. În ultimele decenii industria- și comercializarea metalelor a semnalat la rândul ei o dezvoltare semnificativă. Existența unui cluster sau apartenența la acesta ajută întreprinderile în accesarea de resurse noi, în dobândirea avantajelor competitive, în introducerea inovațiilor și în realizarea sustenabilității. În România există 76 de inițiative de tip cluster, dintre care, potrivit calificării ESCA, 3 dețin etichetă de aur, 17 au etichetă de argint și 58 dețin o etichetă de bronz (sursă: Situația clusterilor din România, 2020). O poveste de succes în apropiere ar fi cluster-ul IT din Sfântu Gheorghe, dar găsim cluster-e și în județele Covasna și Brașov. Cluster-ul din industria mobilei ar avea ca scop realizarea unei integrări mai adânci, atragerea de noi membri, constituirea unui sistem de management, crearea unei platforme de cooperare, elaborarea unei strategii, participarea comună la cursuri de formare profesională, dezvoltarea unui website și obținerea unei acreditării. Este recomandat ca noile cluster-e să colaboreze cu IT Plus Cluster, care funcționează de mai multe de ani, pentru o inițiere în domeniul funcționării clusterelor, dar și pentru eventuale prestări de servicii, comenzi dintre membri clusterelor.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	iunie 2022 – ianuarie 2024
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	HBC, Asociația Antreprenorilor Privati din Odorhei sau Asociația Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii din Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Antreprenori activi în industria tipografică și cea a mobilei, HBC, SZÉK
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	20.000-100.000 euro

Numărul și denumirea proiectului:	b7. Monitorizarea regională a capitalului uman
Descrierea scurtă a proiectului:	În ultimii ani, în Odorheiu-Secuiesc au apărut mai multe firme care oferă oportunități de lucru în străinătate pentru localnici, contribuind astfel la atractivitatea și la gradul de accesibilitate al canalelor de circulație spre exterior. Acesta este un trend determinat de piața europeană comună a forței de muncă și nu se poate face mare lucru împotriva acestuia. Ceea ce se poate face este întărirea canalelor de circulație interne, prin efectuarea studiilor regulate și acurate. Acesta înseamnă că la fiecare 2-3 ani se efectuează în regiune (Odorheiu-Secuiesc + 6-8 comune învecinate) o analiză despre numărul lucrătorilor activi, a șomerilor (și despre competențele acestora), despre oportunitățile de lucru (posturi vacante) și despre firmele care operează în domeniul de mediere de locuri de muncă. Toate aceste măsuri contribuie la transparența cererii și ofertei pe piața forței de muncă și oferă sectorului de învățământ posibilitatea de a se acomoda și angajatorii au șansa să se poată pregăti pentru eventualele schimbări. În cadrul acestui proiect o sarcină separată poate fi intermedierea muncii de studenți și elevi, printr-o platformă special creată în acest sens. Astfel, elevii liceali și din școli profesionale, precum și studenții pot să intre ocazional pe piața muncii. O atenție aparte trebuie dată forței de muncă din domeniul IT, pentru monitorizarea și evidențierea acesteia, cantitativ și calitativ, deoarece această specializare va fi condiția primară de dezvoltare în toate orașele din țară.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	iunie 2022 – iunie 2023
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc

Parteneri în execuție:	Centrul Universitar Odorhei (SZEK)
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	30-50 000 RON

Numărul și denumirea proiectului:	b8. Organizarea programului „Cei care se întorc acasă”
Descrierea scurtă a proiectului:	Majoritatea tinerilor din Odorheiu-Secuiesc care se află la începutul carierelor lor, își ocupă primul loc de muncă în străinătate sau într-un oraș mare din România. Ar fi mare nevoie ca tinerii aflați cu vârsta între 20 și 40 ani să se întoarcă acasă pentru că astfel s-ar concentra cunoștințele, inițiativa, oferta de resurse umane și cerința către servicii și imobile în oraș și în comunele învecinate. Programul pentru cei care se întorc acasă poate fi organizată pe mai multe nivele. Pe de o parte oportunitățile de lucru și programele menite a sprijini întreprinderile trebuie centralizate. Pe de altă parte trebuie elaborate programe pentru sprijinirea achizițiilor de apartamente, a achizițiilor convenabile de terenuri și chiar subvenție pentru chirii pentru toți tinerii care se întorc acasă (așa ceva a fost elaborat nu demult și în Sfântu-Gheorghe - https://www.sepsiszentgyorgyinfo.ro/lakbertamogatas-fiataloknak). În al treilea rând oferta culturală și de divertisment trebuie de asemenea concentrată, putând fi completată cu elemente care lipseau până acum de pe paletă. Unind cele trei aspecte menționate s-ar putea crea un portal online „Pentru cei care se întorc acasă, care se va opera și actualiza în continuu (actualizare, completare)
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an)	decembrie 2022 – iunie 2030
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate absolută / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordonatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție	Centrul Universitar din Odorheiu-Secuiesc
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	10-100 000 lei / an, în funcție de complexitatea și cerințele programului

Numărul și denumirea proiectului:	b9. Un om mai bun, un antreprenor mai bun, o comunitate mai bună
Descrierea scurtă a proiectului:	Dacă un antreprenor trebuie să aleagă între a angaja un salariat care a beneficiat de studii superioare, studii profesionale de specialitate, cursuri de formare sau un salariat care dorește să învețe, este onest, motivat, de ajutor, etc., atunci, cu excepția unor situații care necesită cunoștințe profesionale specifice, va alege salariatul mai puțin școlarizat dar “mai bun din punct de vedere al omenirii”. Nu putem închide ochii la faptul că economia întregii regiuni ar putea fi pe departe mai eficientă, dacă nu numai angajatorii ci și salariații nu s-ar mulțumi cu mediocritatea, ar fi mai flămânzi la cunoștințe noi, ar fi mai onești și în general mai exigenți, etc. Diversificarea formării profesionale și a ofertelor de studii superioare este indispensabilă. Însă, dacă în ciuda acestor demersuri, protagoniștii de pe piața forței muncă sunt tot fără dorința de a se dezvolta, mulțumiți cu mediocritatea, interpretând în mod lejer normele morale ale societății, atunci întreprinzătorii va trebui să știe la ce să se aștepte și unde să investească bani și timp. Rostul programului este de a premia acei întreprinzători și salariați, care își desfășoară activitatea în mod remarcabil de etic, responsabil și dispun de cunoștințe profesionale bune. Scopul este de a atrage atenția asupra valorii lucrului bine făcut, asupra beneficiilor cunoștințelor profesionale, și valorii adăugate pe care un lucru bun în echipă sau o abordare de ajutor poate avea asupra comunității, toate acestea fiind încă nedescoperite de foarte multe persoane aflate în vârstă lor activă. Trei premii noi ar putea fi decernate la gala antreprenorilor din anul viitor, conform unei metodologii și criterii determinate anterior: Antreprenor etic: alegerea și premiarea unui antreprenor mic, care în mod cunoscut (pe baza a mai multor propuneri), oferă produse sau servicii corecte și funcționale, este un partener onest de afaceri, etc. (1-3 premii decernate, fără ierarhizare) Salariat responsabil: selectarea unor angajați, salariați, care, prin activitatea pe care o desfășoară, ajutorul pe care o acordă echipei lor, exercită un efect determinant asupra succesului firmei (1-3 premii decernate, fără ierarhizare) Angajat progresiv: Acei angajați (tineri), care s-au dezvoltat cel mai mult în ultimul an, datorită ambiției și muncii lor continue au achiziționat cunoștințe, competențe noi. (1-3 premii decernate, fără ierarhizare) Merită luat în considerare ca premiile să conțină și sume de bani sau alte beneficii materiale. Pe lângă decernarea premiilor, este nevoie de informare și publicitate pentru a atrage atenția asupra valorii sociale și necesității

	antreprenorilor etici, a partenerilor onești pe care poți conta, a angajaților buni și punctuali și a salariaților dornici să învețe, să se dezvolte.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an)	decembrie 2022 – martie 2023 (pentru elaborarea acestui program și implementarea inițială). În anii care urmează programul poate fi perfecționat
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate absolută / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordonatorul proiectului:	Asociații antreprenoriale
Parteneri în execuție	Administrația Locală Odorheiu-Secuiesc
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	10-30 000 lei / an, în funcție de numărul premiilor

4.3. Axa C: Dezvoltare infrastructurală: rețeaua electrică, varianta ocolitoare, locuri de parcare, trafic, proiecte de protecția mediului

Numărul și denumirea proiectului:	c1. Modernizarea rețelei electrice
Descrierea scurtă a proiectului:	Unul dintre cele mai grave probleme ale întreprinderilor din Odorhei este instabilitatea rețelei electrice, care se datorează pe de o parte deteriorării stării fizice și morale ale cablurilor și pe de altă parte îmbătrânirii transformatoarelor și altor infrastructuri suplimentare. Această problemă este desigur prezentă și pe plan național. Din această cauză ar fi nevoie de un program de reabilitare națională, dar concomitent cu acesta se poate efectua și schimbul cablurilor pe plan local. Scumpirea prețului energiei va genera probabil venituri suplimentare în acest sector, dar potrivit informațiilor actuale, resursele necesare pot fi solicitate atât din fondurile europene de reconstrucție cât și din programele operative. Lungimea cablurilor excede 100 km pe plan local, iar utilizatorii industriali ar trebui să aibă prioritate. Operatorul rețelei, Electrica SA joacă un rol important, iar sucursala județeană a DEER are și ea sarcina de a lua inițiativa, de a organiza licitația și de a supraveghea lucrările. Solicitantul poate fi administrația locală, furnizorul de energie electrică ar fi partenerul în execuție. Scopul proiectului ar fi schimbarea rețelei vechi (cablurile mai vechi de 30 de ani), a transformatoarelor și releurilor.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	iunie 2022 – ianuarie 2024
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Administrația Locală Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Electrica SA., sucursalele DEER din județul Harghita
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	5 – 10 milioane de euro

Numărul și denumirea proiectului:	c2. Planificarea și realizarea variantei ocolitoare între strada Beclean și Băile Seiche
Descrierea scurtă a proiectului:	Unul dintre cele mai mari probleme economice, de mediu și de trafic al orașului Odorheiu-Secuiesc este creșterea traficului, care afectează cea mai mare parte a orașului. Acest trafic este similar în unele perioade ale zilei traficului din orașe mari și una dintre cauze este și traficul de tranzit. Traficul de tranzit ar putea fi exclus aproape în totalitate prin construirea unei variante ocolitoare în direcțiile est-vest, iar necesitatea acestuia s-a conturat în urmă cu câțiva ani în Odorheiu-Secuiesc. Au luat naștere și idei concrete, una dintre variante fiind în faza studiului de fezabilitate, acesta fiind o variantă care ar lega strada Beclean de o ieșire de după Băile Seiche pe o lungime de 6-7 km. Construirea variantei ocolitoare este de o deosebită importanță pentru oraș, pe de o parte făcând orașul mai viabil pentru locuitori și pe de altă parte contribuind la o economisire de timp, care ar îmbunătăți accesibilitatea comunelor învecinate și calitatea comerțului în regiune. Acest proiect trebuie susținut în maximă măsură de fiecare locuitor al orașului, deoarece lipsa acestei variante afectează zi de zi în mod negativ societatea și economia orașului. Liderii diferitor domenii, politicienii, întreprinzătorii și activiștii civili ar trebuie să trateze acest proiect în mod prioritar și să mobilizeze cât mai mult capital material, intelectual și social în acest sens.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	2024 (proiectare) 2025-2026 execuție
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria și Consiliul Local Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Consiliul Județean Harghita deputați și senatori organizații neguvernamentale

Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	0,5-1 milioane de euro (proiectare) 20-40 milioane de euro pentru execuție https://infrapress.ro/2021/09/08/autostrada-la-pret-standard-ministerul-dezvoltarii-a-stabilit-care-este-costul-pentru-un-kilometru-de-centura-ocolitoare-tip-autostrada-minim-212-milioane-euro-km-maxim-634-milioane-de-e/ PNRR
--	--

Numărul și denumirea proiectului:	c3. Asfaltarea și reabilitarea străzilor pe arterele principale
Descrierea scurtă a proiectului:	Starea rețelei de drumuri din Odorheiu-Secuiesc, deși au existat lucrări de îmbunătățire, s-a deteriorat mult în ultimii douăzeci de ani. Deasemeni multor alte orașe din România, rețeaua de străzi poate deservei doar încet și greoi traficul intensificat, la care se mai adaugă starea proastă în care se află pavajul, străzile înguste și în unele locuri lipsa trotuarelor. Dezvoltarea drumurilor publice merită să fie efectuată în două direcții: accelerarea traficului de tranzit și modernizarea străzilor aglomerate din centru. Până la recepția variantei ocolitoare (aprox. 10 ani) este foarte importantă ca strada Nicolae Bălcescu, care se trasează în aceeași direcție până la străzile Orbán Balázs și Hunyadi János pe o lungime de 2,6 km să fie modernizată. Paralel, sectorul de drum de 1,8 km dinspre Cristuru Secuiesc până la primul sens giratoriu de lângă restaurantul Pethő și strada Hunyadi János, lung de 1,5 km trebuie neapărat modernizate. Aceste sectoare de drum completează dezvoltările care vizează străzile Orbán Balázs și Beclean, ale căror resurse au fost dobândite deja prin granturi. Ar fi indicat ca efectuarea acestor lucrări să se întâmple după schimbul rețelei de apă și apă reziduală, deci după 2024.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	iunie 2024 – noiembrie 2026
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Administrația Locală Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Consiliul Județean Harghita
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	600-800 mii de euro

Numărul și denumirea proiectului:	c4. Construirea a noi locuri de parcare
Denumirea scurtă a proiectului:	Capitalului îi place să se mobilizeze acolo unde există ordine și previzibilitate. Ordinea locurilor de parcare contribuie la aspectul general ordonat al orașului. Totodată, o condiție indispensabilă pentru funcționarea activității comerciale este, pe lângă accesibilitatea magazinelor, existența posibilităților de parcare civilizate. În Odorhei trebuie să urmeze două direcții în privința eliminării chaosului în ceea ce privește locurile de parcare: pe de o parte, realizarea unui ordin de parcare din zona centrală și pe de altă parte eliminarea problemelor de parcare în cartiere. În vederea scutirii centrului de numărul mare de mașini, o soluție recomandată ar fi construcția de case de parcare subterane sau supraetajate la marginile orașului. Soluții simple și ușoare de executat există deja, este nevoie doar de determinare și de decizie. Trebuie luată în considerare și posibilitatea implicării capitalului privat. Pentru a elimina dezordinea parcarilor din cartiere se recomandă utilizarea terenurilor părăsite cu buruieni de lângă cartiere. Construcția caselor de parcare poate fi realizată nu numai din banii locali ci și prin implicarea investitorilor privați. O altă oportunitate ar constitui dărâmarea rândurilor de garaje dintre blocuri, care strică aspectul orașului pe de o parte, și de cele mai multe ori nu sunt folosite pentru parcare mașinilor.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	iunie 2022 – iunie 2026 Aceste investiții trebuie realizate în mai multe etape
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria, managerul orașului

Parteneri în execuție:	Administrația locală: Direcția de Dezvoltare, Direcția Tehnică, Direcția de Urbanistică, asociații de locatari, investitori privați
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Execuție: 1.000.000 EUR/parcare supratejată (2 în centru și 4 în cartiere, în total 6 milioane de euro) Sursă: - pentru planuri: buget propriu - pentru execuție: granturi europene și guvernamentale centrale - implicarea capitalului privat (în sistem PPP)

Numărul și denumirea proiectului:	c5. Realizarea pistelor de biciclete în direcția Satu Mare și Zetea
Descrierea scurtă a proiectului:	Starea rețelei de drumuri este o temă constantă de discuție, dar tematica pistelor de biciclete este în strânsă legătură cu aceasta. Din păcate, tema aceasta a fost o sursă de conflicte în ultima vreme dintre cei interesați și cei care se opun, deși un instrument sustenabil al transportului alternativ este tocmai bicicleta. Crearea pistelor de biciclete s-a început deja în oraș, de ex. pe strada Beclean, care ar putea fi continuată spre Brădești-Zetea și Brădești - Satu-Mare Centru pe o distanță de 16-17 km. Amenajarea pistelor de bicicletă ar trebui efectuate paralel cu strada, unde nu este posibil acest lucru, pe elemente de beton așezate între bordură și șanț. Aceste piste s-ar întinde paralel cu drumul național către Satu Mare și paralel cu drumul județean către Zetea. Activitățile proiectului includ obținerea autorizațiilor, vopsirea, așezarea elementelor de beton, amplasarea marcajelor și indicatoarelor și realizarea punctelor de oprire. Execuția proiectului trebuie să se desfășoare în mai multe etape, în primul rând pe drumurile aflate în gestiunea locală sau județeană, iar după obținerea autorizațiilor și de-a lungul drumurilor naționale.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	iunie 2022 – noiembrie 2026
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate de gradul trei
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Administrația Locală Odorheiu-Secuiesc Asociația Szekler Teker
Parteneri în execuție:	Administrația Locală a comunei Brădești Administrația Locală a comunei Satu Mare Administrația Locală a comunei Zetea Consiliul Județean Harghita
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	100 – 300 mii de euro

Numărul și denumirea proiectului:	c6. Amenajarea unei zone de promenadă pe malul Târnavei
Descrierea scurtă a proiectului:	Târnavă Mare ar putea fi un motiv de mândrie și un punct de atracție naturală și urbanistică a orașului Odorheiu-Secuiesc, dacă ar putea fi implicată mai bine în viața orașului. Acele orașe care sunt împărțite în două de către râuri, se confruntă cu o provocare dublă: cum să unifice cele două părți despicate de râu și cum să transforme râul într-o dimensiune organică, ca și element funcțional și decorativ? Între podurile de pe străzile Tamási Áron, Orbán Balázs și Târgului poate fi amenajată o zonă de promenadă pentru pietoni, bicicliști, care s-ar bucura de aspectul și proximitatea râului, de reflexele esteticocromatice ale acestuia în fiecare anotimp. Aceasta ar stimula și mobilitatea pietonală, ar desemna puncte noi de popas și toate acestea în centrul orașului.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	2023 – 2024 - proiectare, autorizare 2025 execuție
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate de gradul trei
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria orașului Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	arhitecți, asociații neguvernamentale, proprietari de terenuri
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	60-80 000 RON - proiectare 0,8-1,5 milioane RON - execuție

Numărul și denumirea proiectului	c7. Generarea proiectelor de protecție a mediului
Descrierea scurtă proiectului:	Unul dintre condițiile înnoirii orașului este de a genera cât mai multe proiecte de mediu orientate spre viitor care deservească populația și economia. Rolul acestora constă nu doar în protecția mediului, ci și în producția sustenabilă și consumul sustenabil de energie și crearea de noi locuri de muncă. Trebuie investigat, cum pot fi dobândite fonduri intensive (cu contribuție proprie mică) pentru realizarea următoarelor proiecte: - stații de încărcare pentru vehicule electrice - parc de panouri solare - soluții de gestionare selectivă a deșeurilor - uzină de biogaz - amenajarea a noi spații verzi în centrul orașului - clădiri eficiente din punct de vedere energetic
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	continuu, începând cu 2022
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate de gradul trei
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Administrația Locală Odorheiu-Secuiesc Centrul Universitar din Odorhei (SZEK)
Parteneri în execuție:	Firme de arhitectură și de consultanță locale, experți Investitori locali Sapientia EMTE, Facultatea din Miercurea Ciuc
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	depinde de tipul proiectului https://www.ceeweb.org/wp-content/uploads/2011/12/Smart-and-Green_The-future-of-Visegrad-cities_HUN.pdf

Numărul și denumirea proiectului:	c8. Construcția unei hale agroalimentare (modernizarea pieței agroalimentare a orașului)
Descrierea scurtă a proiectului:	Cel mai evident exemplu al cooperării dintre oraș și provincie este vânzarea în oraș a produselor alimentare obținute în provincie. Această distribuție de funcții poate contribui la creșterea veniturilor pentru locuitorii din comunele învecinate și totodată furnizează alimente proaspete și sănătoase populației urbane. În momentul de față, piața agroalimentară din Odorhei nu poate fi considerată modernă, oferând condiții slabe atât cumpărătorilor, cât și vânzătorilor. Au existat mai multe concepții pentru modernizare, dar deocamdată nici unul dintre ele nu a putut fi realizată. Pe piața agroalimentară actuală se recomandă construirea unei hale, care oferă, pe lângă vânzarea legumelor și fructelor, spații corespunzătoare pentru punerea în vânzare a produselor lactate și din carne în condiții igienice și civilizate.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	proiectare: iunie 2022 – iunie 2023 execuție: martie 2024 – octombrie 2025
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Administrația Locală Odorheiu-Secuiesc, managerul orașului
Parteneri în execuție:	Direcția de Administrare a Patrimoniului, Direcția pentru Dezvoltare, Direcția Economică, Direcția Tehnică și Direcția Urbanistică

Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Proiectare: 50.000 euro Amenajare: 500.000 - 1.000.000 euro Surse: - proiectare: buget propriu - execuție: fonduri europene și guvernamentale centrale
--	--

Numărul și denumirea proiectului:	c9. Mutarea gării de cale ferată în partea de sud a orașului
Denumirea scurtă a proiectului:	Ca un element constitutiv al unui plan pe termen lung, dezvoltarea gării de cale ferată merită a fi executată la o nouă locație. Locația actuală aduce traficul feroviar în centru orașului, ba mai departe, fără rost. Circulația feroviară poate căpăta un nou elan, și s-ar putea să se intensifice, cu condiția ca și statul român să acorde o atenție sporită acestui domeniu. În acest caz, vagoanele care vor parcurge orașul, vor încetini și mai mult circulația rutieră și pietonală, conform configurației actuale de trafic. Din această cauză merită de luat în considerare mutarea gării de cale ferată în sudul orașului, în zona străzilor Hunyadi János sau Berde Mózes. Astfel se vor elibera terenuri considerabil de mari și valoroși în centru, care pot fi folosite în scop de recreere și de furnizare de servicii.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună / an)	elaborare: 2024– 2026 execuție: martie 2026 – 2030
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate absolută / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	prioritate de gradul trei
Inițiatorul /coordonatorul proiectului:	Primăria, Managerul orașului
Parteneri în execuție	CFR, Ministerul Transporturilor
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Proiectare: 50.000 -100 000 euro Execuție: 5.000.000 - 10.000.000 euro Surse: - proiectare: buget propriu - execuție: granturi europene și naționale centrale

4.4. Axa D: Digitalizarea și modernizarea serviciilor

Numărul și denumirea proiectului:	d1. Dezvoltarea conceptului oraș inteligent (smart city): reorganizarea traficului și a transportul public în cooperare cu localitățile învecinate, regândirea serviciilor de taximetrie
Descrierea scurtă a proiectului:	Conceptul SMART CITY există în proiectele de dezvoltare ale administrațiilor locale din Ținutul Secuiesc în faze inițiale. Liderii administrațiilor locale înțeleg însă importanța acestui mod de gândire. Pentru ca acest mod de gândire să fie adoptată în practicile de dezvoltare de zi cu zi, este nevoie de implementarea inovațiilor de tip SMART CITY în concepția dezvoltării urbane, de identificarea, cunoașterea și solicitarea granturilor pentru sprijinirea dezvoltărilor de acest gen. În Odorheiu-Secuiesc, demararea următoarelor proiecte din domeniul dezvoltării infrastructurale este de recomandată: - scopul proiectului este de a asigura continuitatea transporturilor prin intermediul tehnologiilor și instrumentelor inteligente, totodată organizarea transportului public în comun în interiorul și în proximitatea orașului în cooperare cu satele învecinate. Dezvoltare comunitară a transportului: transformarea transportului în comun în una modernă și previzibilă, pentru ca tot mai mulți locuitori să îl utilizeze. Elemente necesare pentru a atinge acest lucru: autobuze moderne, curse previzibile, panouri digitale care afișează cursele în timp real în stațiile de autobuz, bilete ce se pot cumpăra și prin aplicații de telefon, aparate GPS în autobuze, comenzi smart taxi etc.. Cele două activități, transportul în comun și sistemele inteligente se completează reciproc. - Trecherile de pietoni inteligente, semafoarele inteligente și băncile inteligente (pentru încărcare, acces wifi, obținere de informații), modalitatea de plată cu telefonul mobil pe autobuze cu aplicații bancare online și alte aplicații moderne ar accelera și are face serviciile mai previzibile. Procesul de a face orașul mai "inteligent" se leagă oricum de digitalizare, proiectul trebuie să urmeze doar după ce un studiu a fost elaborat și care ne arată ce fel de instrumente merită să fie utilizate. Aplicația poate fi completată cu serviciile taximetriștilor, prin care s-ar putea urmări poziția taxiurilor în timp real, iar prin datele despre locație, centrala ar putea îndruma taximetriștii să ajungă la destinație în cel mai scurt timp.

Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	iunie 2022 – iunie 2026 Se recomandă realizarea acestor dezvoltări în mai multe etape
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc, managerul orașului
Parteneri în execuție:	Direcția de Dezvoltare, Direcția Tehnică, Direcția de Urbanistică, compania de furnizarea a energiei electrice
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Execuție: 2 000 000 euro Sursă: - proiectare: buget propriu - execuție: fonduri europene și guvernamentale centrale - implicarea capitalui privat (sistem PPP)

Numărul și denumirea proiectului:	d2. Servicii online la Primărie
Descrierea scurtă a proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc deține deja un website care funcționează și ca platformă de servicii online. Pe acest website există modalități de a rezolva electronic treburi administrative, ba mai mult, un asistent electronic numit Alfred ne ajută cu informații. Funcțiile disponibile pe acest site pot fi suplimentate, deși există deja formulare în format electronic, ce pot fi descărcate, sau formulare ce pot fi completate online. Nu suntem familiari cu structura de fundal a paginii web, dar presupunem că, prin anumite dezvoltări, anumite funcții ar putea fi legate cu baze de date (titluri de proprietate, registrul civil, alte informații administrative), făcând posibilă generarea seturilor de date pe nume propriu, completarea altor formulare sau exercitarea plății online, generarea online a adeverințelor.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	septembrie 2022 – aprilie 2023
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate de gradul trei
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Orașului Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Cluster-ul IT Plus
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	25 - 30 mii de euro

Numărul și denumirea proiectului:	d3. Dezvoltarea aplicației Udvarhely App
Descrierea scurtă a proiectului:	Orașul are nevoie de o aplicație care pe de o parte integrează serviciile culturale, de recreere, de divertisment și sport, precum și serviciile comerciale și economice, pe de altă parte se extinde și asupra celor 6-7 comune care trăiesc în simbioză cu orașul, astfel integrând populația și sectorul terțier al acestora. În Miercurea Ciuc o aplicație similară numită SZEREDAPP oferă o abordare integrată similară, însă ofertele disponibile ale satelor învecinate nu își au locul în aceasta. Cele mai importante funcții care ar trebui să fie incluse și umplute cu date în timp real într-un astfel de serviciu urban ar trebui să fie: - cultură, evenimente - evenimente sportive - comerț - sănătate (farmacii, medici de gardă, urgență, cabinete medicale) - alimentație, ospitalitate - locuri de cazare - transport în comun, servicii de taxi, - atracții, locuri de vizitat - accesul la anunțurile și serviciile primăriei
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	iunie 2022 – iunie 2023
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Administrația Locală Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Firme IT și de software Cluster-ul IT Plus
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	25 000 - 50 000 EUR

Numărul și denumirea proiectului:	d4. Centru Cultural în Cetate
Descrierea scurtă a proiectului:	Scopul proiectului este de a implica clădirea deteriorată a cetății, care se degradează în continuu, în viața orașului printr-o dezvoltare centrică imobiliară. Cetatea Atacată de Secui este cel mai vechi complex de clădiri din centru, al cărei potențial muzeal, cultural și turistic este exploatat la un nivel foarte minim în momentul de față. Pentru a fi utilizat la o capacitate mai mare, acest complex de clădiri trebuie renovat și înzestrat cu funcții noi. Renovarea trebuie efectuată desigur potrivit noilor funcții. În acest caz este vorba de o dezvoltare în mai multe etape: pe de o parte trebuie rezolvată mutarea școlii profesionale care funcționează în incinta clădirii, pe de altă parte situația zidurilor exterioare ale cetății trebuie clarificată, iar în al treilea rând, clădirea din interiorul zidurilor trebuie înzestrată cu funcții noi și renovată să corespundă acestora. Renovarea trebuie efectuată desigur potrivit noilor funcții. În cazul în care acest proiect demarează, va afecta anumite domenii asemenea efectului domino, pentru că necesită anumite măsuri importante. Execuția acestui proiect necesită constituirea unei echipe de proiect, care pregătește serios acest proces, ce va afecta multe domenii. Înainte de demararea procesului, este indispensabilă discuția și căderea de acord cu liderii instituțiilor afectate, iar aceștia trebuie implicați atât în faza de planificare cât și în cea de execuție. Demararea acestui proiect este permisă doar dacă toate instituțiile implicate sunt de acord și îl sprijină (adică fiecare se împacă cu soluțiile găsite). Totodată, se recomandă neapărat solicitarea fondurilor externe pentru execuția acestui proiect.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	iunie 2022 – iunie 2026
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară

Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc, viceprimarul
Parteneri în execuție:	Muzeul Haáz Rezső, Biblioteca Municipală, Direcția Socială, instituțiile de învățământ implicate, Inspectoratul Județean Harghita
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Execuție: 3 000 000 euro Sursă: surse externe (europene, ale guvernului ungar)

Numărul și denumirea proiectului:	d5. Modernizarea cartierelor: comerț, recreere, spații verzi în cartierele existente
Descrierea scurtă a proiectului:	Deși nu aparține categoriei de proiecte tradiționale de dezvoltare economică, diversificarea și dezvoltarea funcțiilor în cartierele existente este o posibilitate bună pentru îmbunătățirea mediului economic local. Gazda acestui proiect este administrația locală, iar scopul este de a înverzi zonele rezidențiale, de a amenaja locuri de parcare, locuri de joacă, terenuri de sport și valorificarea clădirilor vechi și părăsite ca săli de sport sau centre comunitare. Scopul proiectului este de a elabora un studiu de fezabilitate într-un cartier unde se desfășoară deja un program de izolare a blocurilor. Studiul de fezabilitate trebuie să includă modernizarea străzilor din cartier, constituirea a noi locuri de parcare și amenajarea a cât mai multor spații verzi. De-a lungul acestui proces trebuie luate în considerare, nevoile de aprovizionare și de parcare a micilor magazine, și nevoile locuitorilor din cartier față de alte posibile funcții.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	noiembrie 2022 – aprilie 2023
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate de gradul trei
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Organizații neguvernamentale (pl. SZKA – Fundația Comunitară din Odorhei-Secuiesc, KÖFA)
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	10 - 30 mii de euro (SF / studiul de fezabilitate)

Numărul și denumirea proiectului:	d6. Dezvoltarea conceptului de oraș inteligent 2: utilități publice și sisteme energetice eficiente și acurate
Descrierea scurtă a proiectului:	Concepția SMART City, precum este prezentată în fișa de date al proiectului d1, este un concept larg răspândit, al cărei componente sunt transportul inteligent, gestionarea inteligentă a mediului urban și reducerea consumului de energie și al diferitelor materii prime. Scopul proiectului este reducerea poluării, a consumului de gaze și energie electrică, consumul raționalizat de combustibile și apă prin folosirea unor tehnologii inteligente. Elementele proiectului ar fi: • construcția unui sistem inteligent de iluminare publică: prin intermediul unor corpuri de iluminat cu senzori de mișcare și cu un variator al intensității luminoase, s-ar putea reduce semnificativ consumul de energie utilizat pentru iluminatul public • monitorizarea și controlul de la distanță al utilităților publice, în special al consumului de apă prin implementarea sistemelor SCADA, citirea mobilă a contoarelor de apă, amplasarea contoarelor zonale în diferite puncte ale orașului, împreună cu înființarea unei platforme online de vizualizare și administrare a informațiilor pentru asociațiile de locatari, • colectarea inteligentă a deșeurilor • centralizarea, optimalizarea și programarea în prealabil a serviciilor de sănătate • crearea și utilizarea de sisteme informatice geografice Procesul de a face orașul mai “inteligent” se leagă oricum de digitalizare, deci proiectul trebuie să fie precedată de un studiu, care face recomandări despre instrumentele care merită a fi aplicate. Proiectul se leagă de programul de izolare și de măsura d1 privind transportul inteligent, precum și de proiectul de mediu c7 privind parcul de panouri solare.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	aprilie 2023 – aprilie 2026
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară

Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Firme de expertiză și consultanță
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Studiul costă 10-20 mii de euro Execuția proiectului: 200 - 500 mii de euro PNRR

Numărul și denumirea proiectului:	d7. Regularizarea activităților economice și comerciale și a aprovizionării cu mărfuri în centrul orașului
Descrierea scurtă a proiectului:	Congestionarea centrului este o problemă cunoscută fiecărui cetățean al orașului Odorheiu-Secuiesc, în perioadele de vârf fiind aproape imposibil să te deplasezi cu un autovehicol. Această situație este însă înrăutățită de aprovizionarea cu mărfuri care se desfășoară cu mașinile staționate pe stradă. Esența proiectului o constituie realizarea unei reglementări asemănătoare celei din Miercurea Ciuc și stabilirea unor perioade potrivite pentru aprovizionare. Proiectul vizează elaborarea unui studiu, care ar servi ca bază pentru reglementări și restricții și care ar lua naștere în urma consultării firmelor vizate și ar formula răspunsul la întrebarea cum și când s-ar putea realiza aprovizionarea cu mărfuri a centrului și ce investiții suplimentare ar necesita. Sarcinile proiectului ar include analiza magazinelor, completarea chestionarelor, conversații în grupe focus și elaborarea regulamentului. Centrul orașului este sufletul și oglinda oricărei localități. În acest sens se recomandă doar autorizarea acelor activități economice care nu înrăutățesc aspectul orașului ba din contră, o îmbunătățesc și o înfrumusețează. Din păcate, în ultima vreme au apărut tot mai multe magazine second-hand în zona centrală, care nu numai deprivă imobilele de alte moduri de utilizare, dar are și un efect negativ asupra aspectului orașului. Pentru a elimina acest fenomen neplăcut, administrația locală trebuie să decidă cu ajutorul Planului Urbanistic General dacă este dispus să autorizeze astfel de activități economice în centrul istoric.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	septembrie 2022 – aprilie 2023
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate de gradul trei
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc

Parteneri în execuție:	Asociația Antreprenorilor Privăți din Odorhei și Asociația Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii din Odorheiu-Secuiesc
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	5 - 10 mii de euro

Numărul și denumirea proiectului:	d8. Organizarea nodurilor de prestatori de servicii și reglementarea condițiilor de operare ale acestora (prestatorii din piața Kőkereszt, din piața Târgului, din Parcul Municipal, de la Sala Sporturilor, din jurul supermarketurilor, și firmele de pe strada Beclean)
Denumirea scurtă a proiectului:	Viața economică și socială a orașului Odorheiu-Secuiesc a depășit de mult condițiile date de mărimea sa fizică, astfel că este nevoie de o regândire a evoluției zonelor rezidențiale și ale nodurilor economice. Dezvoltarea orașului din ultimii 20 de ani a fost caracterizată de direcții de evoluție spontane, deci s-a creat un spațiu dezordonat și nereglementat. Avantajul acestui proces este că firmele cu interes economic sau comercial comun s-au stabilit unul lângă celălalt. Aceste noduri trebuie analizate luând în considerare puncte de vedere urbanistice și de dezvoltare urbană și ar fi importantă influențarea evoluției lor cu instrumente legale. Rezultatul ar sprijini evoluția proceselor de dezvoltare din oraș, cum ar fi modernizarea centrului, amplasarea a noi zone rezidențiale, reglementarea și controlul traficului.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	2022-2032
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc, Grupul de Lucru pentru Dezvoltare Economică
Parteneri în execuție:	Centrul Universitar din Odorhei (SZEK), HBC, organizații care reprezintă interesele antreprenorilor, centre de formare ale adulților, autorități locale, altele
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	75 000 -150 000 RON / an – valoare estimată

4.5. Axa E: Dezvoltare turistică, ospitalitate, realizarea brand-ului oraşului

Numărul şi denumirea proiectului:	e1. Dezvoltarea Băilor Seiche, amenajarea unei staţiuni balneare
Descrierea scurtă a proiectului:	Pentru a creşte timpul mediu petrecut de turişti şi a cheltuielilor efectuate de aceştia în oraş, construirea unui centru balnear, care valorifică resursele de ape medicinale existente în mod profesional şi adăugând valoare, ar avea o importanţă deosebită în dezvoltarea turismului din Odorheiu-Secuiesc. Băile Seiche, care constituie o parte integrantă a oraşului, îşi merită numele doar în cazul în care ar funcţiona în această locaţie un centru balnear care, utilizând apele medicinale disponibile şi calificate de autorităţile de specialitate, oferă servicii terapeutice sub formă de cure de apă, balneoterapie şi tratamente cu aerosoluri. Apele minerale disponibile sunt potrivite sub formă de cură de apă pentru tratarea afecţiunilor tractului digestiv, a ficatului, a rinichilor şi a bolilor legate de nutriţie şi de metabolism. Apele minerale de Băile Seiche sunt potrivite sub forme de băi pentru tratarea afecţiunilor cronice degenerative, afecţiunilor reumatice ale încheieturilor, cazurilor posttraumatice ale aparatului locomotor şi pentru a atenua simptomele afecţiunilor cronice ale sistemului nervos periferic. Terapia cu aerosoli poate fi utilizată în tratarea afecţiunilor cronice ale tractului respirator şi ale afecţiunilor ORL. Centrul balnear, cu oferta sa variată de servicii turistice balneare şi un personal profesional corespunzător, ar atrage grupele ţintă din ţară şi din străinătate. Gazele terapeutice ale mofetei este potrivită deasemenea pentru tratarea afecţiunilor cardiace şi arteriene şi ale aparatului locomotor. Pregătirile pentru renovarea mofetei din Băile Seiche (baie cu gaze îmbogăţite cu dioxid de carbon) sunt în curs de derulare. Ca urmare a mai multor dezbateri, s-a conturat decizia că ştrandul vechi nu merită reabilitat, ci în locul lui, pe terenul de 4662m² aflat în posesia oraşului, ar trebui construit un complex de clădiri care ar adăposti atât instalaţii terapeutice interioare cât şi bazine balneare exterioare. Complexul ar include şi locuri de cazare şi un restaurant. Pentru a amenaja locuri de parcare pentru turişti, alea şi pista de biciclete care se întinde paralel cu drumul naţional 13A şi este în momentul de faţă neutilizat, ar putea fi transformată într-un loc de parcare cu circulaţie pe un singur sens. Ar fi nevoie şi de construcţia unei suprafeţe de tip zid pe partea dinspre drumul naţional pentru a reduce expunerea la zgomot şi a servi scopuri estetice. Pista de biciclete care porneşte din oraş şi traversează drumul naţional aglomerat este o problemă care necesită ceva regândire şi planificare. În acest sens s-a redactat deja un plan vizual al unui pod pietonal şi pentru biciclişti deasupra drumului. Acesta ar servi şi ca un punct panoramic. De-a lungul pârauului Sós (Sărat) care traversează Băile Seiche s-ar putea amenaja o alee terapeutică, integrând rutele care conduc spre Muzeul Apelor Minerale din nord-estul staţiunii şi către Parcul Mini Transilvania. Spaţiile de parcare disponibile în momentul de faţă s-ar putea dovedi insuficiente, de aceea ar trebui separată aflusul de vizitatori în parc de circulaţia turiştilor balneari cu indicatoare vizibile şi evidente. Principiul

	de bază este ca accesul către și ieșirea dinspre zona de monumente să se întâmple la partea de sud a băilor, iar circulația turiștilor balneari să fie posibilă cu intrarea dinspre sud, cu circulație pe un singur sens și cu o ieșire înspre nord, la nodul care ar urma să fie amenajată în apropierea muzeului. Vizitatorii interesați de muzeu ar putea parca în parcare care ar urma să fie amenajată lângă izvorul de ape minerale sau în parcare de sud a stațiunii în apropierea fostului restaurant Seiche, de unde ar putea ajunge la muzeu ocolind partea de jos a Parcului MiniTransilvania. Proiectul Seiche aflată deci în faza de planificare, are deci mai multe componente: 1) renovarea mofetei 2) amenajarea spațiului de parcare cu un singur sens, paralel cu drumul național 3) îmbunătățirea traseului pentru bicicliști (vezi proiectul e2) 4) construirea unui centru balnear după lucrările de demolare și de nivelare a terenurilor 5) extinderea locurilor de parcare din sudul stațiunii 6) amenajarea unui traseu educațional ecoturistic pe teritoriul turbăriei. Pentru a executa lucrările complexe de construcție a stațiunii balneare și pentru operarea în viitor a acestuia se recomandă găsirea unui investitor strategic orientat spre profit, deoarece ca unitate subordonată primăriei, nu se poate garanta funcționarea optimă și comercială. Este însă responsabilitatea Primăriei de a menține integritatea factorilor medicinali ai Băilor Seiche (ape minerale, nămol din turbă, bioclimă, gaze terapeutice) pentru o utilizare și valorificare sustenabilă pe termen lung. Zona de est/sud-est a Băilor Seiche cu șirul de porți secuiești și monumentul funerar al lui <i>Orbán Balázs</i> rămâne parte integrantă a rutei pietonale pentru vizitatori, care merită a fi redirecționată și spre Centrul Memorial <i>Orbán Balázs</i> și spre Parcul Mini Transilvania, apoi spre restaurant și ieșire cu ajutorul unor indicatoare corespunzătoare.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	ianuarie 2022 – decembrie 2024
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc

Parteneri în execuție:	firme de consultanță, firme de proiectare și construcție, firme specializate pe consultanță în afaceri (ex. marketing), parteneri de afaceri ca investitori strategic (?), asociații neguvernamentale pentru crearea traseelor educaționale
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	2-3 milioane de EUR, bugetul local, surse din fonduri (2021–2027 Programul Operativ Regional)

Numărul și denumirea proiectului:	e2. Desemnarea traseelor tematice pietonale și pentru bicicliști și realizarea hărților digitale
Descrierea scurtă a proiectului:	Locația geografică a orașului Odorheiu-Secuiesc, condițiile de relief și de peisaj fac posibilă desemnarea unei rețele de trasee, care servesc de minune turismul activ și cel ecologic. Traseul de Drumeție din Odorhei, Traseul Educațional <i>Csicser-Budvár</i> și traseul din Odorhei al Via Transilvanica, completat cu alte trasee noi desemnate cu indicatoare și marcaje pot contribui la o ofertă complexă pentru turiști. Ruta de drumeție de 35 km din jurul orașului care parcurge și comunele din împrejurimi, cuprinde și câteva puncte panoramice cu vedere minunată asupra orașului. Aici merită să fie construite câteva turnuri panoramice din lemn de 3-5 etaje, asemeni celor din Dealu sau Vârșag. Se pot realiza trasee și din centru către unele dintre aceste puncte panoramice din "circuitul Odorheiului", ca și Alea Inimilor către Băile Seiche, sau drumul comunal 27 către Piatra Țărcii (Szarkakő). Ar merita să fie construite turnuri panoramice pe Piatra Țărcii, pe Dealul Rez din Cădiceni, și pe dealul Horváska, aflat în direcția est dinspre Băile Seiche. Aceștia ar putea fi puncte de atracție individuale pentru iubitorii de drumeții, a căror atractivitate ar mai crește dacă le-am numi după personalități secuiești celebri din istorie. Atractivitatea dealului stâncos Budvár ar putea fi întărită de construcția unui pod pietonal accesibil și de către cicliști deasupra Târnavii Mari între strada Budvár și ferma Csikser. Pe lângă promovarea mai intensă a traseului educațional existent, se recomandă documentarea siturilor arheologice (de la Budvár și grottele de apărare din Cădiceni) cu indicatoare amplasate în apropierea lor și cu hărți interactive, fotografii și desene, planuri reconstituite despre aceștia pe portalul orașului și cel de destinații turistice al regiunii.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	aprilie 2022 – decembrie 2023
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Fundația Comunitară din Odorheiu-Secuiesc (SZKA) – EKE -Asociația Carpatină Ardeleană -sucursala din Odorhei – Szekler Teker – Biroul Tourinfo

Parteneri în execuție:	Asociația Harmont de Salvamontiști, Muzeul Haáz Rezső, Composesorate
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	Programul Turistic al Consiliului Județean Harghita, composesorate, sponsorizări din partea firmelor

Numărul și denumirea proiectului:	e3. Crearea unui portal de destinații
Descrierea scurtă a proiectului:	Ca urmare a înființării organizației regionale de Management al Destinațiilor Turistice (MDT), sau mai bine concomitent cu acesta trebuie începută crearea unui portal de destinații, care ar fi o poartă turistică a regiunii în spațiul online. Un portal asemănător are nu numai o funcție informativă ci și un caracter interactiv deosebit. Cele mai importante funcții pe care ar trebui să le servească: - sistem de rezervări în timp real la cele mai importante unități de cazare din regiune - rezervare și comunicare cu prestatorii de servicii culturale și de recreere din regiune (prin intermediul ferestrelor de chat) - calendar transparent al evenimentelor și prezentări despre evenimente - datele de contact ale serviciilor suplimentare (servicii de securitate publică, de sănătate, financiare și comerciale) - prezentarea traseelor de drumeție și a altor posibilități eco-turistice - funcția de concediu “construibil” modular (nu doar filtrare) - știri, noutăți din regiune și din lume - hărți, localizare Portalul trebuie totodată să integreze și un sistem efektiv de CRM, care ar culege date despre vizitatori și astfel s-ar strădui să le ofere produse cât mai personalizate. Acest sistem ar avea nevoie deci de date despre vizitatori, date despre produse, informații despre locuri de cazare disponibile, și ar trebui să conțină și algoritmi de calculare a prețurilor. Vizitatorii online de astăzi se așteaptă ca să primească oferte și posibilități de cazare pe loc fără să fie redirecționate pe alte siteuri. Portalul trebuie să integreze nu doar asociațiile, firmele și prestatorii din Odorheiu-Secuiesc, ci și cele ale următoarelor comune: - Zetea - Lupeni - Dealu - Satu Mare - Brădești - Feliceni - Ulieș, Mugeni, Dârjiu
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	ianuarie 2023 – ianuarie 2025

Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Orașului Odorheiu-Secuiesc
Parteneri în execuție:	Firme de dezvoltare web, asociații turistice, Asociația Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Odorhei
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	50 000 - 75 000 EUR

Numărul și denumirea proiectului:	e4. Odorheiu-Secuiesc, un oraș comercial? – crearea și promovarea unui brand al orașului, precedată de cercetări și studii
Descrierea scurtă a proiectului:	Identitatea orașului Odorheiu-Secuiesc este determinată atât de imaginea sa exterioară cât și de identitatea, imaginea proprie a comunităților care locuiesc aici (populație, antreprenori). Din secțiunea transversală a acestora se poate crea un brand al orașului, care poate servi eficient turismul, sectoarele de economie, obiective culturale și atașamentul față de oraș din punct de vedere rezidențial. În această privință ar fi nevoie de o cercetare premergătoare a imaginii orașului. Brandul orașului ar trebui să corespundă următoarelor criterii: - Să fie autentic, real: să se bazeze pe o trăsătură a orașului care există într-adevăr (ex. simțul pentru comerț, „atmosfera de mini Ungaria”, abordarea glumeață, tachinatoare a locuitorilor din Odorhei) - să fie ușor de deosebit: trebuiesc accentuate caracteristici, care conferă unicitate brandului și implicit orașului - să fie simplu și atractiv: să nu ne orientăm spre teme complicate, încurcate (ex. tema urșilor, politică), ci mai bine spre o tematică care este ușoară de înțeles și este interesantă, atractivă pentru grupurile țintă din interior și din exterior. Părțile vizibile ale brandului orașului vor fi logo-ul și sloganul, cel mai puțin vizibil va fi manualul de imagine, care va conține mesajul din fundal transmis prin intermediul brandului și instrucțiunile de utilizare. Brandul orașului trebuie nu numai integrată în conștiința publică, prin intermediul firmelor, instituțiilor și a altor protagoniști, ci în viitor va trebui menținută în viață. Acest lucru înseamnă că va trebui implicate cât mai multe firme private și instituții în servirea acestui brand, va trebuie inclusă în comunicarea despre evenimentele orășenești și funcționarea lui trebuie evaluată anual.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	ianuarie 2023 – iunie 2024
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară

Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Administrația Locală a orașului Odorheiu-Secuiesc (Primărie)
Parteneri în execuție:	firme de consultanță în marketing
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	cercetare premergătoare a imaginii: 20-30 000 EUR crearea brandului orașului: 15-35 000 EUR

Numărul și denumirea proiectului:	e5. Marketingul destinației și al evenimentelor gastronomice în Odorheiu-Secuiesc
Descrierea scurtă a proiectului:	Odorheiu-Secuiesc se mândrește deja cu câteva restaurante, care pot face față așteptărilor turiștilor interni și străini. Oferta s-a îmbunătățit atât cu catering-ul de tip street-food, cât și cu unități premium de tip fine-dining cu ingrediente de calitate. S-au deschis și unități de cofetărie sau de tip pub, care deserveșc chiar și straturile cele mai exigente ale populației. Ar fi nevoie de organizarea unui sau mai multor evenimente gastronomice anuale, în cadrul cărora s-ar putea prezenta mai bine toate competențele și cunoștințele dobândite în acest domeniu în Odorheiu-Secuiesc. Aceste evenimente ar genera o expunere și o promovare ale acestor unități de catering. Un alt avantaj ar putea fi faptul că Consiliul Județean Harghita a desemnat anul 2022 ca fiind Anul Gastronomiei, sprijinind astfel organizarea acestor tipuri de evenimente. Următoarele evenimente gastronomice ar putea fi organizate în oraș: - Festival al ciocolății și dulciurilor secuiești - Concurs de vin și fine dining în Odorheiu-Secuiesc - Cărnuri de vânat gătite în stil secuiesc – program regional de 2-3 săptămâni, care ar întruni restaurantele locale - Concursul fructelor secuiești Aceste evenimente ar beneficia de o campanie semnificativă în media și social media, pentru a le face cunoscute pe scară cât mai largă pe plan local și internațional. Totodată, se recomandă și publicarea unei reviste lunare sau trimestriale, care prezintă cele mai bune restaurante din regiune, evidențiând de fiecare dată unul dintre acestea, acompaniat de o relatare detaliată (în mai multe limbi) Harta gastronomică deja existentă - care se referă la Ținutul Secuiesc - merită completată, dezvoltată, promovată ca să ajungă la cât mai multe categorii sociale. https://gasztroterkep.ro/ettermek
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (lună/an):	martie-decembrie 2022
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate secundară

Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Administrația Locală Odorheiu-Secuiesc / Biroul Tourinfo
Parteneri în execuție:	Cluster-ul de Management al Destinațiilor Turistice din Ținutul Secuiesc, UKKSZ - Asociația Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Odorhei, SZMVSZ - Asociația Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii din Odorheiu-Secuiesc
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	depinde de tipul și anvergura evenimentelor

Numărul și denumirea proiectului:	e6. Sprijinirea înființării a noi centre de recreere
Descrierea scurtă a proiectului:	Din obiective de dezvoltare turistică și pentru a îmbunătăți calitatea de viață a locuitorilor, este nevoie de protejarea și exploatarea mai eficientă a potențialului de recreere a orașului și împrejurimilor. În zonele urbanizate din prezent, spațiile de recreere cam strâmte sunt delimitate de parcul municipal de lângă Casa de Cultură, malul drept al Târnavei Mari, patinoarul, ștrandul municipal, terenurile de sport, stadionul și Sala Sporturilor. Sala Sporturilor este gestionată de Clubul Sportiv Școlar iar pentru reabilitarea Stadionului este pregătită o investiție CNI din partea orașului. Cumpărarea grădinii Frecska este în curs de desfășurare, astfel fiind posibilă prelungirea spațiului sportiv unde se află ștrandul, patinoarul și terenul de fotbal, toate trei necesitând lucrări de modernizare și extindere. Este nevoie de construcția unui bazin de înot, care s-ar putea construi pe terenul liber aflat pe malul stâng al Târnavei Mari, alături de alte facilități de recreere în cadrul viitorului Centru de Recreere Budvár. O locație mai mică pentru activități de recreere ar putea fi zona observatorului, care necesită o reabilitare a clădirii și lucrări de amenajare a terenului, legându-l eventual cu scările care duc spre monumentul militar român (acesta aparținând de jurisdicția Ministerului Apărării). Un alt spațiu de recreere ar putea fi amenajată în apropierea terenului de fotbal de lângă Kerekerdő, unde se poate amplasa un loc de popas și de picnic cu mobilier tipic pentru parcuri. Pentru noile generații poate fi deosebit de important înființarea unui cinematograful care funcționează permanent, cu o locație aleasă cât mai aproape de centrul orașului.
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (an):	2022-2027

Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate de gradul trei
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria
Parteneri în execuție:	firme de urbanistică și de proiectare, consultanți Clubul Sportiv Școlar, Ministerul Apărării
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	1 - 3 milioane de EUR PNDL; programul Anghel Saligny, PNRR

Numărul și denumirea proiectului :	e7. Înființarea unei organizații de management al destinațiilor turistice – la nivel regional
Descrierea scurtă a proiectului:	Mărimea și oferta de servicii a orașului este prea mică pentru ca o organizație MDT de nivel local să fie operațională și sustenabilă pe termen lung. Primăria și antreprenorii implicați în turism ar putea întemeia o asociație, dar în vederea creșterii sustenabilității financiare și a numărului reprezentativ de membri, luând în considerare condițiile legislative române în ceea ce privește operarea unui astfel de organizații MDT, ar fi mai rezonabil întemeierea unei organizații care ar acoperi regiunea Odorheiului (treimea sudică a județului Harghita), incluzând Regiunea Sării, Hegyalja (Regiunea Poalele Munților), valea Homorodului și zona Cristuru Secuiesc. Jumătate din statutul de membru al acestei organizații MDT regionale ar fi ocupată de administrațiile locale orășenești și comunale, și jumătate de către organizațiile și angajatorii care activează în sectorul turistic. Membri asociați pot să fie administratorii zonelor protejate, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ profesional și superior, asociații de sport și activități de recreere și reprezentanți ai instituțiilor culturale și ale religiilor. Sarcina comună este elaborarea și executarea strategiilor de dezvoltare și promovare turistică în regiune, clădirea unor parteneriate cu alte organizații MDT din județ și din regiunea mai largă. Birourile de informare turistică ale orașelor și satelor vor fi subordonate acestei organizații, ca și puncte de lucru ale acestuia. Va fi nevoie de angajarea unui manager de destinații pe baza unui examen de recrutare, care va coordona funcționarea strategică și operativă a organizației în numele membrilor (Adunarea Generală, Consiliul Director).
Începutul și sfârșitul prevăzut al execuției (an):	ianuarie 2022 – iunie 2023
Gradul de prioritate al proiectului pe baza importanței: (prioritate primară / prioritate secundară / prioritate de gradul trei)	Prioritate primară
Inițiatorul /coordinatorul proiectului:	Primăria Odorheiu-Secuiesc, HBC
Parteneri în execuție:	Consiliile locale din regiunea Odorhei, Consiliul Județean Harghita prin intermediul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Harghita, Clusterul MDT din Ținutul Secuiesc, ateliere de cercetare ale universităților,

	asociații neguvernamentale, instituții culturale
Bugetul prevăzut (estimat) și indicarea resurselor:	impozit special local pentru promovare, taxe de membru, bugete locale, finanțări normative și din granturi (eventual în etapa a doua a programului pilot PNRR, ca urmare a întemeierii organizațiilor MDT regionale).

5. Metodologia aplicării strategiei și monitorizarea necesară

5.1. Cadrul de implementare

Strategia nu valorează mai nimic, dacă nu este implementată. În zilele noastre auzim des că strategiile elaborate sfârșesc în sertare prăfuite. Pentru a evita situații similare, în acest capitol vom elabora câteva directive, care conferă un cadru exact implementării, deci stabilesc când și cum ar trebui protagoniștii vizați să aplice strategia prezentă. Strategia de față privind dezvoltarea economică se referă la 10 ani, adică la perioada 2022-2032, iar implementarea, monitorizarea și evaluările periodice se referă la aceeași perioadă. Desigur, metodologia aplicării nu înlocuiește implementarea în sine: pentru ca o strategie să atingă obiectivele propuse, este nevoie în primul rând de intenție, și în al doilea rând de competențe din partea organizațiilor vizate, pentru a le putea pune în practică.

Strategia de dezvoltare economică a orașului Odorheiu-Secuiesc a fost elaborată nu numai pentru primărie și administrația locală ci și pentru organizațiile neguvernamentale și antreprenoriale locale. Din acest motiv, din punct de vedere al implementării și al punerii în practică, aceste firme, asociații și organizații au aceeași răspundere în scopul realizării acestor obiective. Totodată, în privința inițiativei, a evaluărilor periodice, a controlurilor și a supravegherii (monitorizării) activităților, administrației locale și primăria în sine este în primul rând responsabil pentru îndeplinirea sarcinilor.

Pentru implementarea prezentei strategii, trebuie formulate trei principii de bază:

- Continuitate: în faza de proiectare trebuie lucrat în continuu la aplicare, cu desemnarea responsabililor și a termenelor limită
- Cooperare: este nevoie de o cooperare eficientă între mai multe persoane și organizații
- Flexibilitate: măsurile lipsă sau greșite, sau care au expirat între timp, trebuie schimbate și înlocuite cu altele noi.

În același timp și implementarea trebuie să fie constantă, ceea ce înseamnă că eventualele greșeli trebuie corectate și trebuie găsite răspunsuri pentru întrebările ivite.

Pentru a formula mai concret, imediat după adoptarea strategiei, trebuie desemnat un Comitet Strategic, care necesită următorii protagoniști pentru o mai bună operare (în total aprox. 6-8 persoane):

1. În cadrul administrației din primărie trebuie numite două persoane – una într-o poziție de conducere și una care ocupă o poziție executivă, care vor urmări implementarea strategiei și vor lucra în continuu la acest lucru.
2. Asociațiile antreprenorilor și organizațiile specializate vor numi și ei câte o persoană, care se vor ocupa cu implementarea strategiei: SZMVSZ - Asociația Antreprenorilor Privati din

Odorhei, UKKSZ - Asociația Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Odorhei, RMKT – Asociația Economiştilor Maghiari din România

3. Și instituțiile de învățământ vor numi câte o persoană, care vor urmări punerea în practică a strategiei.

Comitetul Strategic nu este desigur singurul responsabil pentru implementarea strategiei, ci doar pentru inițiativă, comunicație și pentru lansarea câtorva măsuri și proiecte proprii. Sarcina comitetului este de a găsi în cadrul organizațiilor stakeholder și între reprezentanții orașului acele persoane fizice și juridice, instituții, firme, organizații, împreună cu care pot realiza proiectul care urmează să înceapă. Membrii Comitetului Strategic țin legătura între ei și organizează întruniri informale cel puțin odată la trei luni în legătură cu progresul proiectelor.

O condiție fundamentală în implementare, este de a avea în fiecare an o zi dedicată acestui scop, numit Ziua Profesională a Strategiei. Această zi ar trebui să fie planificată pe luna noiembrie sau decembrie, pentru a putea include sursele necesare pentru proiectul următor în bugetul anului care urmează. Comitetul Strategic redactează evaluarea anului încheiat (vezi capitolul monitorizare), și pregătește proiectele care urmează să înceapă în anul ce urmează. Persoanele responsabile de la instituțiile vizate (primărie, organizații neguvernamentale, firme, instituții de învățământ) sunt invitate și se discută și prioritizează proiectele în desfășurare, cele care urmează să fie lansate și problemele de soluționat. Toate acestea pot fi citite în fișele de date ale proiectelor, pe baza informațiilor și descrierilor.

Metoda punerii în practică a proiectelor și măsurilor pe baza fișelor de date:

1. În fiecare an, înainte de Ziua Profesională a Strategiei trebuie citite proiectele care urmează să înceapă în anul în curs, iar în ziua întrunirii se denumesc persoanele responsabile și se calculează un buget și se atribuie fondurile. Proiectele dispun de fișe de date proprii, pe care figurează pe lângă o scurtă descriere, și gradul de prioritate (absolută, secundară sau de gradul trei), partenerii în execuție și cadrele financiare.
2. În cazul în care, într-un an sunt planificate prea multe proiecte, cele cu prioritate de gradul trei pot fi amânate pe anul următor. Dacă rămân și așa prea multe proiecte, câteva dintre cele cu prioritate secundară pot fi amânate și ele pe anul ce urmează. Nu este recomandat ca o persoană însărcinată cu monitorizarea să se ocupe cu mai mult decât 8-10 proiecte.
3. Pe fișele de date figurează sarcinile și persoanele responsabile doar în linii mari. Aceste informații trebuie detaliate și precizate, trebuie atribuite termene limită și surse de finanțare concrete (unde este nevoie). În ziua profesională toate aceste decizii trebuie fixate și notate.
4. Comitetul Strategic redactează în fiecare an un plan de lucru, care este prezentată în Ziua Profesională a Strategiei și trimisă comitetului economic al administrației locale. Acest

lucru este important pentru ca administrației primăriei să se poată cere socoteala privind realizarea strategiei și pentru ca aceste documente să fie publice.

5. În anul următor, de Ziua Profesională a Strategiei este nevoie de o relatare a realizărilor din anul precedent sau încheiat, de o analiză a factorilor care au susținut și cele care au împiedicat realizarea proiectelor, și de găsirea soluțiilor pentru desfășurarea cu succes ale proiectelor următoare.

Trebuie subliniat faptul că lista proiectelor nu este definitivă și fixă. De-a lungul celor 10 ani din strategie, aceste proiecte pot fi schimbate în continuu: pot fi eliminate din listă și înlocuite cu altele. În cazul eliminării unui proiect se recomandă introducerea unui nou proiect, de preferat pe aceeași axă. În cazul unui nou proiect în plus, nu trebuie șters un alt proiect. În cazul introducerii unui nou proiect este nevoie însă de redactarea unei fișe de date aferente acestuia: fără acesta nici comunicarea, nici înțelegerea proiectului, și nici monitorizarea acestuia nu poate funcționa în mod corespunzător. Comitetul Strategic decide în privința proiectelor care se șterg sau a celor care se includ ca noi.

Comunicația despre strategie: de la data începerii strategiei este nevoie de o comunicație internă continuă între Primărie, organizații antreprenoriale, întreprinderile mari și instituțiile de învățământ, iar ocazional și către opinia publică. Acest lucru înseamnă că toți membrii și protagoniștii vizați (și cei care nu au fost prezenți) trebuiesc notificați în e-mail despre rezultatele Zilei Profesionale a Strategiei, și despre toate schimbările care influențează implementarea strategiei și în restul anului. La finalul Zilei Profesionale a Strategiei din fiecare an, opinia publică trebuie informată printr-un comunicat de presă despre rezultatele strategiei și despre pașii care urmează să fie efectuați în anul următor.

5.2. Procesul de monitorizare a strategiei

Monitorizarea de obicei urmărește cu atenție procesul de realizare a obiectivelor organizaționale de diferite nivele, pe parcursul căreia, liderii organizațiilor obțin în mod regulat informații structurate și de sprijinire a deciziilor despre evenimente și activități relevante (împreună: despre procese)³⁰.

Deși sistemele de monitorizare diferă de la o autoritate bugetară la alta, au următoarele trăsături în comun:

- este responsabilitatea liderului de a crea și de a opera un sistem de monitorizare

³⁰ ghid de monitorizare: <https://2010-2014.kormany.hu/download/6/c2/60000/Monitoring%20%C3%BAtmutat%C3%B3.pdf>

- trebuie să funcționeze pe principiul factorilor de risc, adică în caz de resurse reduse, să se concentreze pe procesele care periclitează cel mai mult realizarea obiectivelor
- adaptându-se la condițiile schimbătoare, să fie capabil să se reînnoiască în continuu

Scopul monitorizării este deci:

- conducerea să aibă la dispoziție informații periodice, exacte și de încredere despre procesele monitorizate pentru a putea lua deciziile referitoare la eventuala schimbare a acestora (se evită furnizările de date paralele, iar în vederea reacțiilor dinamice se recomandă controlarea circulației informațiilor ținând în cont condițiile locale existente.
- conducerea să primească feedback-uri regulate despre funcționarea sistemului de monitorizare intern și despre problemele sau lipsurile detectate
- eficiența acestui sistem intern de control să fie măsurabilă

Monitorizarea este un proces dinamic, care urmărește cu atenție și evaluează obiectivele principale ale organizației, competențele interne și externe, și celelalte elemente ale sistemului de control și se adaptează schimbărilor externe și interne.

Activitatea de monitorizare a prezentei strategii de dezvoltare economică trebuie efectuată pe două planuri:

1.) Control intern: Comitetul Strategic efectuează anual evaluarea anului care a trecut, pe baza metodologiei de mai jos:

- Numărul proiectelor realizate (încheiate) și proporția acestora față de cele planificate
- Numărul și proporția proiectelor care se află în desfășurare , starea lor actuală
- Numărul și proporția proiectelor nereușite (care nu au putut fi începute) față de cele planificate
- Numărul și proporția proiectelor eliminate
- Numărul și proporția proiectelor noi

În afară de acestea, se detaliază pe 2-5 pagini problemele ivite în legătură cu anumite proiecte, trebuiesc numite persoanele și factorii care au susținut sau împiedicat realizarea proiectelor. Trebuie raportată și proporția în care se îndreaptă fiecare axă către realizarea obiectivelor în raport cu numărul de proiecte. Raportul de monitorizare și analizele efectuate trebuiesc dezbătute de Ziua Profesională a Strategiei și protagoniștii prezenți trebuie să le aprobe (sau să le refuze). În cazul unui refuz, raportul trebuie redactat din nou și trimis persoanelor vizate pentru a fi aprobate.

2.) Control extern: trebuie desemnat un Comitet de Monitorizare neutru, care este constituit de fiecare dată din alte trei persoane. Este de recomandat ca unul dintre aceste persoane să fie unul dintre autorii strategiei. Comitetul de Monitorizare este sugerată de Comitetul Strategic și participanții îl aprobă cu ocazia Zilei Profesionale a Strategiei din anul precedent. Comitetul de Monitorizare este desemnat la fiecare doi ani și efectuează evaluarea progresului strategiei pe baza următoarei metodologii:

- Numărul proiectelor executate față de numărul total de proiecte
- Numărul, denumirea și proporția proiectelor șterse sau noi
- Numărul și importanța persoanelor care au participat la realizarea proiectului și măsura în care și-au îndeplinit sarcinile
- Valoarea proiectelor realizate
- Greșeli, obstacole tipice, care ar putea îngreuna sau agrava măsura în care proiectele sunt realizate, executate.

Comitetul va întocmi un raport de cel puțin 5-10 pagini, pe care îl va trimite Comitetului Strategic, care la rândul lui îl trimite părților interesate și grupului de autori responsabil cu elaborarea strategiei. Lucrările Comitetului de Monitorizare trebuie compensate din bugetul primăriei. Raporturile bianuale ale Comitetului de Monitorizare vor fi analizate de către Comitetul Strategic, care la rândul lui poate formula și sugestii de corecții. La sfârșitul perioadei 2022-2032, raportul ultimului Comitet de Monitorizare (al cincilea) va fi evaluată de conducerea Primăriei și se va decide despre eventuala elaborare a unei noi strategii.

5.3. Riscuri

Există anumite riscuri în realizarea strategiei pe diferite laturi. Vă enumerăm câteva dintre ele:

- Neglijarea Comitetului Strategic sau desemnarea persoanelor nepotrivite
- Schimburile frecvente ale persoanelor din Comitetul Strategic
- Ignorarea activității de monitorizare
- Neasigurarea fondurilor bugetare în cazul proiectelor și măsurilor, iar astfel acestea rămân fără finanțare
- Comunicație nepotrivită cu partenerii (neregulată)
- Neglijarea sau ignorarea unor proiecte fără ca acestea să fi fost șterse sau înlocuite cu alte proiecte
- Conflicte între părțile interesate și efectul acestora asupra strategiei

- Neînțelegerea programelor, strategiilor, granturilor sau a altor surse de finanțare, sau volatilitatea conjuncturală a acestora.
- Neglijarea cazurilor legate de titluri de proprietate și a altor măsuri pregătitoare.

5.4. Sarcini propuse administrației locale în dezvoltarea economică

Pe lângă derularea anumitor proiecte, gândirea axată pe dezvoltare economică trebuie adoptată în operarea de zi cu zi a autorităților locale, pentru că orașul este viabil, și există venituri pentru administrația locală doar dacă economia funcționează bine și prosperă. Iar administrația locală are responsabilitatea de a sprijini acest lucru cu instrumentele sale proprii. Dacă am dori să sumarizăm acele domenii, unde administrația locală poate înlesni operarea de zi cu zi a sectorului antreprenorial, contribuind astfel la întărirea și prosperarea întreprinderilor, putem aminti următoarele (Csefkó F, 1997)³¹:

- în calitate de autoritate locală – menține ordinea în localitate;
- ca organ de autorizare – determină direcția activităților economice care se pot desfășura, locația geografică a acestora și dezvoltările infrastructurale care deservesc mediul de afaceri
- prin activitatea sa de sprijinire, îndeplinește sarcini comunitare, elaborează sisteme de susținere a întreprinderilor
- stabilește impozitele – definește măsura sustragerii locale într-o variantă rezonabilă pentru antreprenori
- în calitate de cumpărător – joacă rolul de client față de întreprinzătorii locali, cumpără în cadrul legal produse și servicii de la întreprinzători locali
- adoptă regulamente – controlează mediul legislativ local în așa fel, încât antreprenorii locali să beneficieze din acestea
- prin activitatea de dezvoltare – realizează o infrastructură economică, înființează parcuri industriale;
- în calitate de operator al unei instituții – operează un birou de dezvoltare antreprenorială în vederea formării și susținerii întreprinzătorilor, elaborează strategii și urmărește implementarea acestuia, analizează în continuu performanța economică a orașului.
- în calitate de operator de servicii – prin intermediul furnizorilor locali asigură utilități publice de calitate persoanelor cu activități economice (apă, energie electrică, străzi, etc.)

³¹ Csefkó F. (1997): Sistemul administrației locale. Dialog-Campus, Budapest-Pécs

6. Concordanța strategiei economice locale cu principalele strategii naționale și regionale

Așa cum județul Harghita este doar unul dintre cele 6 județe ale regiunii Centru, respectiv unul dintre cele 41 județe ale României, tot așa, municipiul este *doar unul* dintre cele 67 unități teritorial-administrative (UAT-urile) din județul Harghita, chiar dacă se evidențiază din rețeaua județeană de localități nu doar ca oraș, ci și ca unul dintre cele 4 municipii ale județului. Municipiul se integrează în rețeaua de localități din județ, regiune și țară prin relațiile multiple ale agenților economici, ale instituțiilor publice, dar și ale cetățenilor orașului cu entități similare localizate mai aproape sau mai departe de oraș. Orașul trăiește și funcționează în spațiu și timp, fiind un nod de polarizare a fluxurilor de persoane, materii și informații, întâmpinând schimbări benefice, de dezvoltare socio-economică și culturală, dar și **neajunsuri, probleme** în funcționarea cotidiană, disfuncționalități legate de calitatea infrastructurii și serviciilor publice, de indisponibilitatea necesarului de forță de muncă cu aptitudini, cunoștințe și atitudini adecvate nevoilor de pe piața forței de muncă. *Capacitatea administrativă* a autorității publice locale pentru dezvoltarea economiei este oarecum limitată, dar dacă există voința pentru dezvoltarea capacității administrative a Primăriei, respectiv a Consiliului Local, atunci soarta orașului nu depinde doar de schimbările conjuncturale, ci poate fi dirijată prin canalizarea aspirațiilor interesatilor locali (cetățeni și întrepinderi) către situații mai acceptabile, folosindu-se de oportunitățile care se ivesc din deciziile luate la diferite nivele ale ierarhiei teritoriale (nivel comunitar european, național, regional și județean). O logică similară se reflectă în relaționarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și cele de urbanism în sensul că acele *linii directoare* care apar în secțiunile *Planului Național de Amenajare a Teritoriului* (secțiunile PATN fiind aprobate prin legi sau ordonanțe de urgență ale guvernului), în *Regulamentul General de Urbanism*³², în *Planul de Amenajare a Teritoriului Județean* al Județului Harghita (PATJ), și eventual în alte planuri de amenajare zonale³³ trebuie transpuse în prevederile cu caracter de *reglementare* din *Planul Urbanistic General* și *Regulamentul Local de Urbanism* al municipiului Odorheiu Secuiesc, respectiv în *Planurile Urbanistice Zonale* sau *Planurile Urbanistice de Detaliu* referitoare la anumite părți ale orașului (unități teritoriale de referință respectiv parcele destinate unor investiții).

Viața și performanța economiei orașului depinde de performanțele agenților economici stabiliți între limitele administrative ale orașului, dar se poate constata că economia locală nu se compune doar din firmele din oraș, ci și cele aflate în aria apropiată, adică în comunele vecine sau apropiate. Forța de muncă ocupată în aceste unități economice folosește spațiul public prin *deplasările zilnice* contribuind la congestionarea circulației pe arterele rutiere, tot așa cum și

³² <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/40207>

³³ intercomunal/interorășenesc, interjudețean, regional – dacă vor fi elaborate, avizate și aprobate conform prevederilor legale

populația preșcolară și școlară are fluxul teritorial specific dinspre și către domiciliu și unitățile de educație și învățământ. Desigur fluxurile zilnice sunt întregite și de *deplasările ocazionale* către unități comerciale pentru cumpărături și către unități publice și private pentru prestarea unor servicii de sănătate, sociale, culturale, recreative sau religioase. Spațiul fizic disponibil pentru gestionarea fluxurilor economice, sociale, culturale este limitat, iar amplasarea unor obiective cu rol de polarizare poate fi optimă sau disfuncțională. Infrastructura de *circulație* nu are doar rol de deservire, dar și rol de dirijare ale fluxurilor pe termen mediu și lung. De aceea dezvoltarea infrastructurii de transport, de energie, apă-canalizare, gestionarea deșeurilor și comunicații sunt factori primordiali prin care autoritățile publice locale pot facilita (sau îngreuna) condițiile de funcționare ale întreprinderilor respectiv condițiile legate de *calitatea mediului* și implicit de *calitatea vieții* cetățenilor.

Obiectivele, măsurile preconizate în diferite documente programatice de dezvoltare concepute la nivel județean, regional, național sau chiar european sunt menite să contribuie la schimbări în direcția unor stări de fapt viitoare la care pot aspira și locuitorii municipiului Odorheiu Secuiesc. Așadar strategiile locale pot și trebuie să se integreze în strategiile concepute la nivele teritoriale mai înalte. Desigur se pun accente pe nevoile și problemele specifice locale, care pot fi soluționate prin atragerea unor resurse financiare alocate programelor județene, regionale și naționale. România fiind stat membru în Uniunea Europeană, este beneficiarul unor programe de dezvoltare negociate între Guvernul țării și Comisia Europeană. Printre cele mai importante surse de finanțare trebuie luate în calcul atât *Programul Național pentru Dezvoltare Locală*,³⁴ succedat de *Programul Național de Investiții "Anghel Saligny"*³⁵, cât și programele operaționale sectoriale și de dezvoltare regională programate pentru perioada 2021–2027 în cadrul *Acordului de Parteneriat* dintre UE și România.³⁶ Planificarea bugetară pe termen lung a UE au fost completată de instrumentul financiar *NextGenerationEU*, în care cel mai important instrument este *Mecanismul de Redresare și Reziliență*, comunicat către opinia publică prin relatările despre *Planul Național de Redresare și Reziliență a României*.³⁷ Trebuie accentuat că PNRR este acel document programatic prin care se pune în mișcare Mecanismul de Redresare și Reziliență cu caracter provizoriu și cu perspectiva de a suplimenta eforturile de dezvoltare prin *Programul Operațional Regional* destinat regiunii Centru în care se află și județul Harghita, precum și următoarele programe operaționale sectoriale, care în prezent sunt în faza de consultare publică:

- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
- Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
- Programul Operațional Sănătate (POS)
- Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)

³⁴ <https://www.mdlna.ro/pages/programulnationaldezvoltarelocala>

³⁵ <https://www.mdlna.ro/pages/anghelsaligny>

³⁶ <http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>

³⁷ <https://mfe.gov.ro/pnrr/#20>

- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS).

Investițiile și reformele prevăzute în PNRR urmează să fie implementate cel târziu până în 2026, cu începerea proiectelor aferente în perioada 2022–2024, iar măsurile și proiectele prevăzute în programele operaționale vor fi inițiate din anul 2022 și vor fi implementate cel târziu până în 2029, ultimele apeluri de proiecte fiind preconizate în ultimul an al perioadei de programare bugetară europeană 2021–2027. Autoritățile publice locale, instituțiile publice, dar și agenții economici, precum și organizațiile neguvernamentale și bisericești trebuie să se informeze din sursele oficiale ale ministerelor la care vor fi arondate Autoritățile de Management ale programelor de finanțare, respectiv ale Organismelor Intermediare – fie Agenția de Dezvoltare Regională Centru, fie alte unități din organismele guvernamentale care vor fi însărcinate să participe în gestionarea cât mai eficientă a acestor programe.

Un rol de seamă va avea pe de o parte urmărirea activității *Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene*, a *Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor*, *Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale* (Direcția Generală pentru Dezvoltare Rurală), iar în privința *Programului Național de Investiții "Anghel Saligny"* va trebui urmărită comunicarea *Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației*, chiar dacă se pot aștepta remanieri, restructurări guvernamentale, mai ales în anul 2024 în care se vor organiza următoarele alegeri parlamentare și locale. Nici comunitățile locale precum cea din municipiul Odorhei, nici întreprinderile mai viabile locale au nevoie nu de viziuni de dezvoltare secționate pe intervale de timp de 4 ani (cum sunt formulate programele de guvernare succesive, respectiv promisiunile electorale ale actorilor competitori politici), ci de perspective pe termen mai lung. Așadar, indiferent cine ocupă pozițiile puterii legislative și executive centrale și locale, responsabilitatea actorilor din administrația publică este să asigure menținerea entităților pe care le conduc pe o cale de reînnoire permanentă și dezvoltare durabilă. Ideile formulate în documentele de programare pot părea chiar idealiste pentru numeroși actori locali, dar dezvoltarea presupune o adaptare proactivă la schimbările legate de climă, economie globală-macroregională, situații politice stabile sau mai puțin stabile, vulnerabilități demografice și sociale. Adaptarea proactivă este un proces de învățare continuă a decidenților, un exemplu în acest sens fiind compararea aspirațiilor și ideilor locale de dezvoltare cu obiectivele și măsurile prevăzute în strategiile adoptate la nivele teritoriale mai înalte. În acest sens încercăm să oferim sprijin prin tabelul următor în care am aliniat măsurile și proiectele propuse în *Strategia de Dezvoltare Economică a Municipiului Odorheiu Secuiesc* la prioritățile formulate în strategii județene, regionale și naționale.

Tabel 9. Cadrul strategic, programe de finanțare relevante pentru proiectele propuse

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
a. Sprijinirea întreprinderilor, IMM-urilor, construirea verticumurilor dezvoltarea întreprinderilor, amenajare urbană, funcționarea primăriei, sistem de ghișeu unic, întemeierea bazelor de date, investiții (invest in udvarhely),	Strategia de dezvoltare economică a județului Harghita, Harghita 2030 PS4. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării – prin inovare și transfer de cunoștințe cu implicarea activă a universităților, cu un accent deosebit pe diseminarea noilor tehnologii, a industriei 4.0 și a exploatarei economice a inițiativelor creative, artistice și artisanale existente, sprijinirea tinerilor în inițiative inovative.	Strategia de dezvoltare a regiunii Centru 2021-2027, Strategia de specializare inteligenta 2021-2027, Regiunea Centru	Planul Național de Redresare și Reziliență, Planul Național de Cercetare-Dezvoltare-Inovare 2021-2027 (PNCDI IV), Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 Strategia de Dezvoltare Teritorială a României - România policentrică 2035,	AM POR, POR 2021-2027, AMPOIM, AMPOEO 2021-2027
a1. Înființarea departamentului de asistență pentru întreprinzători în cadrul Primăriei, ghișeu unic	Reducerea birocrăției la nivelul autorităților județene	Strategia de dezvoltare a regiunii Centru 2021-2027, P.1.1 Întărirea capacității administrative a autorităților publice locale în vederea implementării principiilor dezvoltării urbane integrate și sprijinirea cooperării la nivel microregional	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).	Buget local, PNRR pilonul II.

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
a2. Bază de date despre serviciile antreprenoriale existente	Susținerea inițiativelor creative			Buget local, buget CJH
a3. Invest în Udvarhely: crearea unei platforme online și întocmirea documentației de elaborare a ofertelor	Susținerea inițiativelor creative			Buget local, buget CJH, PNRR pilonul II.
a4. Internaționalizarea antreprenorilor din Odorhei	Extinderea capacității de producție - Soluții inovatoare pentru eficientizarea producției	Strategia de dezvoltare a regiunii Centru 2021-2027, P.2.4 Creșterea gradului de internaționalizare a economiei și sectorului regional de CDI Strategia de specializare, Prioritatea orizontală 4. Facilitarea cooperării internaționale pentru inovare și creștere economică, Acțiunea 4.1 Crearea de sinergii cu programele europene care susțin inovarea, Acțiunea 4.3 Susținerea participării în lanțurile valorice internaționale, Acțiunea 4.6 Creșterea capacității organizațiilor regionale de a participa la proiecte internațional		POR 2021-2027
a5. Organizarea forumurilor antreprenoriale				Buget local, alte surse

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
a6. Înființarea unui consiliu pentru dezvoltare economică	Strategia de dezvoltare economică a județului Harghita propune, pentru realizarea strategiei județene, o coordonare județeană, bazată pe parteneriate, la mai multe nivele (județean, microregional, local),			Buget local, alte surse
a7. Proiectul parcului industrial prin cooperare regională	Măsuri: Extinderea infrastructurii pentru afaceri, Dezvoltarea capacității de cercetare, inovare și transfer tehnologic - Extinderea capacității de producție - Soluții inovatoare pentru eficientizarea producției - Crearea de parcuri industriale și centre de incubare pentru firme.	Strategia de dezvoltare a regiunii Centru 2021-2027 ,P.2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică, Măsuri: Extinderea infrastructurii regionale și locale de sprijinire a afacerilor (parcuri industriale, zone industriale, platforme logistice (incl. pentru produse agro-alimentare), incubatoare de afaceri, centre de afaceri, camere de comerț etc. Strategia de Specializare: P.2.2.Prioritatea orizontală 1. Creșterea capacității ecosistemului regional de a susține specializarea inteligentă într-o manieră sustenabilă, Prioritatea orizontală 3. Crearea de comunități locale mai puternice și mai inovative, Acțiunea 3.2 Facilitatea proximității teritoriale între elementele lanțurilor valorice Facilitarea creării de parcuri industriale în sectoarele de specializare inteligentă;		AM POR 2021-2027

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
a8. Elaborarea unui sistem de sprijin pentru firme mici de IT	Măsuri: Sprijin pentru start-upuri și spin-offuri și întreprinderi familiale - Crearea de parcuri industriale și centre de incubare pentru firme.B14	P.2.1 Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă, Masuri: Formarea și specializarea personalului din companii pentru utilizarea noilor tehnologii de producție, achiziționarea de competențe digitale și competențe în domeniile de specializare inteligentă. Sprijinirea investițiilor de modernizare tehnologică și a activităților de inovare ale IMM-urilor, în domeniile de specializare inteligentă și alte domenii cu contribuție substanțială la creșterea economică a regiunii, inclusiv domenii emergente Strategia de Specializare: P.2.2.Prioritatea orizontală 1. Creșterea capacității ecosistemului regional de a susține specializarea inteligentă într-o manieră sustenabilă	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare	AM POR 2021-2027
a9. Armonizarea activității comunităților antreprenoriale (HBC, SZEK, SZMVSZ, UKKSZ)		P.2.1 Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă, P.2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică Extinderea și diversificarea gamei de servicii oferite de către structurile de sprijin pentru afaceri Susținerea activității clusterelor inovative și ale altor structuri și rețele de cooperare precum și a activităților de promovare economică. Acțiunea 3.1 Susținerea apariției și dezvoltării start-up-urilor inovativeDezvoltare de infrastructuri de sprijinire a afacerilor (incubatoare de afaceri, acceleratoare, hub-uri) și antreprenorilor (spatii de co-working);		AM POR 2021-2027, PNRR pilonul II., transformare digitală

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
b. Dezvoltarea resurselor umane, sprijinirea activităților cu un grad ridicat de cunoaștere				
b1. Reorganizarea educației profesionale, înființarea a noi clase profesionale, constituirea unei educații profesionale cu viziune modernă	PS4. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării – prin inovare și transfer de cunoștințe cu implicarea activă a universităților, cu un accent deosebit pe diseminarea noilor tehnologii, a industriei 4.0 și a exploatarei economice a inițiativelor creative, artistice și artisanale existente, sprijinirea tinerilor în inițiative inovative. Astfel prioritățile principale în creșterea competitivității economice sunt: - Stimularea cercetării - inovării - Dezvoltarea resurselor umane - Susținerea inițiativelor creative	3.1.2. Modernizarea infrastructurii și a procesului de educație în sistemul de învățământ profesional și tehnic Strategia de specializare: Prioritatea orizontală 5: Educație și formare pentru specializare inteligentă, Acțiunea 5.1 Creșterea capacității sistemului educațional regional de a răspunde la transformarea nevoilor regionale de competențe în sectoarele de excelență SDR Centru, Domeniul strategic turism, prioritățile specifice: 5.4.1. Atragerea și menținerea forței calificate de muncă în turism 5.4.2. Pregătirea profesională inițială și formarea profesională continuă a forței de muncă în turism	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 Modernizarea infrastructurii în domeniul educației și formării profesionale conform standardelor UE pentru întregul ciclu educațional	Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027 finanțat din FSE+

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
b2. Diversificarea ofertei în învățământul superior	Măsura; dezvoltarea resurselor umane	3.1.3. Sprijinirea modernizării învățământului terțiar		Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027 finanțat din FSE+
b3. Cooperare cu instituțiile de învățământ din regiune	Măsura: Stimularea cercetării - inovării	P.2.3. Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă, Masuri relevante: Dezvoltarea de platforme de cooperare și susținerea parteneriatelor între instituții de cercetare, companii și autorități publice, Strategia de specializare: Acțiunea 1.5 Creșterea capacității parteneriatelor regionale de a genera inovare, Prioritatea orizontală 5 Educație și formare pentru specializare inteligentă Acțiunea 5.1 Creșterea capacității sistemului educațional regional de a răspunde la transformarea nevoilor regionale de competențe în sectoarele de excelență SDR Centru, Domeniul strategic turism, prioritățile specifice: 5.4.1. Atragerea și menținerea forței calificate de muncă în turism 5.4.2. Pregătirea profesională inițială și formarea profesională continuă a forței de muncă în turism	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 Promovarea culturii antreprenoriale și a deprinderilor necesare în tot sistemul de educație prin reînființarea și/sau modernizarea atelierelor școlare în învățământul profesional și tehnologic;	AM POR 2021-2027
b4. Analiza oportunităților de recalificare (de formare a adulților) în Odorheiu-Secuiesc și Transilvania (cursuri de formare, reconversie)	Măsura; dezvoltarea resurselor umane	3.1.6. Stimularea participării adulților la educația continuă și dezvoltarea sistemului de învățare pe parcursul întregii vieți - Sprijinirea înființării și funcționării centrelor comunitare pentru învățare permanentă - Îmbunătățirea, modernizarea și dotarea infrastructurii aferente furnizării serviciilor de formare pe tot parcursul vieții - Îmbunătățirea, modernizarea și dotarea infrastructurii aferente furnizării serviciilor de	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Stabilirea cadrului normativ pentru desfășurarea programelor de formare continuă și stimularea participării la asemenea programe; înființarea centrelor	Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027 finanțat din FSE+

		formare de tip artizanat, meșteșugăresc și alte meserii tradiționale, sprijinirea organizării de cursuri pentru adulți în unitățile de învățământ preuniversitar și universitar 3.2.5. Dezvoltarea și modernizarea sistemului de formare profesională continuă SDR Centru, Domeniul strategic turism, prioritățile specifice: 5.4.1. Atragerea și menținerea forței calificate de muncă în turism 5.4.2. Pregătirea profesională inițială și formarea profesională continuă a forței de muncă în turism	comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale	
--	--	--	---	--

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
b5. Organizarea conferințelor științifice, atragerea activităților de cercetare în oraș	Măsura: Creșterea nivelului de pregătire profesională a absolvenților și a populației active	P.2.3. Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă		AM POR 2021-2027
b6. Înființarea de cluster-uri pentru sectoarele de tipografie, industria mobilei și cel a metalelor	Măsuri: - Extinderea infrastructurii pentru afaceri - Dezvoltarea capacității de cercetare, inovare și transfer tehnologic	P.2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică Strategia de Specializare: P.2.2.Prioritatea orizontală 1. Creșterea capacității ecosistemului regional de a susține specializarea inteligentă într-o manieră sustenabilă Acțiunea 1.4 Susținerea clusterelor inovative și a altor structuri asociative orientate spre inovare	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere	AM POR 2021-2027

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
b7. Monitorizarea regională a capitalului uman (urmărirea activității firmelor HR, implicarea firmelor de mediere a locurilor de muncă în străinătate, cooperare)		3.2.4. Modernizarea mecanismului și diversificarea serviciilor de intermediere și plasare a forței de muncă	Stabilirea cadrului normativ pentru desfășurarea programelor de formare continuă și stimularea participării la asemenea programe; înființarea centrelor comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale;	Buget local, CJH
c. Dezvoltare infrastructurală: rețeaua electrică, varianta ocolitoare, locuri de parcare, trafic, proiecte de protecția mediului		1.2.1 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii regionale de transport pentru creșterea accesibilității localităților urbane și rurale la rețeaua națională de transport și la rețeaua TEN-T	Prgramul Național de Redresare și Reziliență - Componenta 10 Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi	
c1. Modernizarea rețelei electrice		P.4.2.2 Sisteme energetice inteligente, bazate pe un consum redus de energie și creșterea utilizării SRE și combustibililor alternativi Eficientizarea iluminatului public în mediul urban și rural	Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vedea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile	PNRR , Buget de Stat, Buget SDEE Electrica S.A.

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
c2. Planificarea și realizarea variantei ocolitoare între strada Beclean și Băile Seiche		P1.2.1.Masuri: realizarea de centuri ocolitoare	ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ pentru aprobarea Programului național de investiții „Anghel Saligny”, Art. 4. — (1) În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții care constau în realizarea de construcții noi sau de lucrări de construirec) drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților; Programul Național de Dezvoltare Locală, Strategia de Dezvoltare Teritorială a României - România policentrică 2035, OG. 2 Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilatară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră,	PNDL, AM POR 2021-2027, Programul Anghel Saligny

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
c3. Asfaltarea și reabilitarea străzilor pe arterele principale		1.3.1 Sprijinirea mobilității urbane durabile Măsuri: dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport la nivel urban/metropolitan (construirea de centuri rutiere, extinderea, modernizarea liniilor de tramvai, dezvoltarea unor culoare de mobilitate, achiziționarea de troleibuze și/sau autobuze, achiziționarea sau modernizarea de material rulant etc. Domeniul Strategic 1. Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă Elaborarea și implementarea strategiilor integrate de dezvoltare urbană (SIDU)	ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ pentru aprobarea Programului național de investiții „Anghel Saligny” Strategia de Dezvoltare Teritorială a României - România policentrică 2035, Prgramul Național de Redresare și Reziliență - Componenta 10 Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Programul Național pentru Dezvoltare Locală Subprogramul „Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor	PNDL, AM POR 2021-2027, Programul Anghel Saligny
c4. Construirea a noi locuri de parcare		1.3.1 Sprijinirea mobilității urbane durabile Măsuri: dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport la nivel urban/metropolitan (construirea de centuri rutiere, extinderea, modernizarea liniilor de tramvai, dezvoltarea unor culoare de mobilitate, achiziționarea de troleibuze și/sau autobuze, achiziționarea sau modernizarea de material rulant etc	ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ pentru aprobarea Programului național de investiții „Anghel Saligny”, art. 4 Programul Național pentru Dezvoltare Locală Subprogramul „Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor, Prgramul Național de Redresare și Reziliență - Componenta 10 Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030,	AM POR 2021-2027, PNRR, PNDL, Programul Anghel Saligny

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
c5. Realizarea pistelor de biciclete în direcția Satu Mare și Zetea	Strategia de dezvoltare rurală a județului Harghita, Programul Servicii publice în zone rurale, subprogramul 3.4. mobilitate zonală, măsura se referă la infrastructura de ciclism intrazonal și periurban.	1.3.1 Sprijinirea mobilității urbane durabile, Măsuri: - extinderea, reconstruirea sau modernizarea pistelor ciclabile (inclusiv între localitățile din cadrul ZUF) SDR Centru, Domeniul strategic turism, prioritățile specifice: 5.3.1. Susținerea formelor de turism tematic și a celor de turism alternativ	Programul Național de Redresare și Reziliență - Componenta 10	AM POR 2021-2027, Fondul de Mediu (ANOFM), POR Centru 2021–2027 PNRR, componenta IV.1. Fondul de reziliență pentru localități componenta IV.4. România Velo / Încurajarea transportului pe bicicletă, pedestru și alte forme nemotorizate
c6 Amenajarea unei zone de promenadă pe malul Târnavei		SDR Centru, Domeniul strategic turism, prioritățile specifice: 5.2.2. Modernizarea,	ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ pentru aprobarea Programului național de investiții „Anghel Saligny” realizarea de	Buget Local, Programul Anghel Saligny
		extinderea și diversificarea infrastructurii de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice 5.3.1. Susținerea formelor de turism tematic și a celor de turism alternativ	construcții noi sau de lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare d).poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice;	POR Centru 2021–2027 PNRR, componenta IV.1. Fondul de reziliență pentru localități

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
c7. Generarea proiectelor de protecție a mediului (ex. parc de pnouri solare)		P.4.2.2 Sisteme energetice inteligente, bazate pe un consum redus de energie și creșterea utilizării SRE și combustibililor alternativi , 4.1.2.1 Regenerare urbană sustenabilă	Prgramul Național de Redresare și Reziliență - Componenta 5 Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă	POR 2021-2027 Axa 3 - O regiune cu comunități prietenoase cu mediul; PNRR componenta I.
d. Digitalizarea și modernizarea serviciilor: servicii pentru populație și B2B, turism, cultură, muzeu, cetate, sport, bănci, aprovizionarea din centru, smart cit, udvarhely app, transport public		1.3.2 Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART City - creșterea conținutului digital al activităților administrației publice locale și din domeniile educației, sănătății și culturii - asigurarea interoperabilității pentru proiectele de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local - creșterea gradului uniformizare, de tipizare al documentelor/formularelor necesare emiterii unor documente - publice (de ex. eliberare de avize, certificate și autorizații digitale) - dezvoltarea abilităților digitale ale personalului din adminstrația publică locală și județeană Strategia de specializare: Prioritatea orizontală 2. Susținerea avansului tehnologic și digital în economie și societate, Acțiunea 2.5 Sprijinirea digitalizării companiilor, Prioritatea orizontală 3. Crearea de comunități locale mai puternice și mai inovative, Acțiunea 3.1 Susținerea apariției și dezvoltării start-up-urilor inovative		Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) 2021-2027, POR 2021-2027 Axa 1

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
d1. Dezvoltarea conceptului oraș inteligent 1 (smart city): reorganizarea traficului și a transportul public în cooperare cu localitățile învecinate, regândirea serviciilor de taximetrie		1.3.2 Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART City -	Strategia de Dezvoltare Teritorială a României - România policentrică 2035 OS 3.2 Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor cu rol polarizator la nivelul teritoriului Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi	AM POR 2021-2027
d2. Servicii online la Primărie	Măsuri: Reducerea birocrăției la nivelul autorităților	1.3.2 Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART City Masuri: asigurarea interoperabilității pentru proiectele de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local - creșterea gradului uniformizare, de tipizare al documentelor/formulelor necesare emiterii unor documente - publice (de ex. eliberare de avize, certificate și autorizații digitale) - dezvoltarea abilităților digitale ale personalului din administrația publică locală și județeană	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Promovarea unui set de măsuri teritoriale pentru zonele urbane în vederea dezvoltării acelor funcții și echipamente care pot asigura creșterea competitivității orașelor la nivel european și internațional	AM POR 2021-2027
d3. Dezvoltarea aplicației Udvarhely App: turism, media, instituții publice, sport, evenimente culturale pe o platformă (împreună cu comunele din jur)	Reducerea birocrăției la nivelul autorităților	1.3.2 Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART City		Buget local

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
d4. Centru de Competențe în Cetate: relocarea a noi funcții în locul școlii Eötvös József (bibliotecă, centru de conferințe, cursuri universitare, etc.)	Măsuri: Extinderea infrastructurii pentru afaceri, Dezvoltarea capacității de cercetare, inovare și transfer tehnologic - Extinderea capacității de producție - Soluții inovatoare pentru eficientizarea producției -	Priorități specifice: P.2.1 Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă, Sprijinirea investițiilor de modernizare tehnologică și a activităților de inovare ale IMM-urilor, în domeniile de specializare inteligentă, Dezvoltarea centrelor/entități de transfer tehnologic și a centrelor de inovare, în domeniile de specializare inteligentă • Susținerea activității Hub-urilor Digitale Inovatoare (EDIH-uri și alte HUB-uri digitale locale și regionale) Strategia de specializare: Prioritatea orizontală 1. Creșterea capacității ecosistemului regional de a susține specializarea inteligentă, Acțiunea 1.3 Dezvoltarea structurilor de transfer tehnologic și capacității acestora de a furniza servicii de transfer tehnologic SDR Centru Domeniul strategic Turism, priorități specifice: 5.1.1 Conservarea, restaurarea și punerea în circuitul turistic a patrimoniului cultural-istoric 5.2.4. Reabilitarea spațiilor cu destinație culturală și dezvoltarea infrastructurii culturale inovatoare		AM POR 2021-2027
d5. Modernizarea cartierelor: comerț, recreere, spații verzi în cartierele existente		1.3.3 Creșterea coeziunii economice și sociale a orașelor prin implementarea de strategii de dezvoltare locală integrate la nivel de zone urbane marginalizate și prin sprijinirea acțiunilor de regenerare urbană 1.3.4 Revitalizarea economică și socială a orașelor mici precum și a localităților urbane monoindustriale, Măsuri relevante: - elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL) destinate comunităților marginalizate urbane.		AM POR 2021-2027

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
d6. Dezvoltarea conceptului de oraș inteligent 2: utilități publice și sisteme energetice eficiente și acurate		1.3.2 Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART City		AM POR 2021-2027
d7. Regularizarea activităților economice și comerciale și a aprovizionării cu mărfuri în centrul orașului				Buget local
d8. Organizarea conștientă a nodurilor de prestatori de servicii și reglementarea condițiilor de operare ale acestora (prestatorii din piața Kőkereszt, din piața Târgului, din Parcul Municipal, de la Sala Sporturilor, din jurul supermarketurilor, și firmele de pe strada Beclean)		1.3.1 Sprijinirea mobilității urbane durabile		Buget local

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
e. Dezvoltare turistică, ospitalitate, realizarea brand-ului orașului	Prioritățile Strategiei Integrate de Turism a Județului Harghita 2020–2027 sunt următoarele: - Amenajarea și valorificarea resurselor naturale și antropice - Stimularea dezvoltării structurilor de primire turistică și a altor infrastructuri conexe - Dezvoltarea sistemului organizatoric al turismului, îmbunătățirea managementului destinației turistice - Îmbunătățirea condițiilor formării capitalului uman angajat în turism - Marketingul destinației Harghita	Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021–2027; Domeniul strategic de dezvoltare Turism și patrimoniu cultural		Planul Național de Redresare și Reziliență a României, Pilonul IV. Coeziune socială și teritorială, Componenta IV.2. <i>Turism și Cultură</i> <i>-Programa Operative Sectoriale 2021–2027</i>
e1. Dezvoltarea stațiunii Băile Seiche, crearea centrului balnear	<i>Strategia Integrată de Turism a Județului Harghita 2020–2027, Obiectiv specific 1.</i> Amenajarea și valorificarea resurselor naturale și antropice: Activități: 1.11. Integrarea eficientă a resurselor naturale existente în circuitul turistic; 1.13. Amenajarea centrelor de tratament în localitățile care au resurse balneare; 1.17. Dezvoltarea stațiunilor turistice de interes național și local din județ și atestarea mai multor stațiuni din județ OS.2. Stimularea dezvoltării structurilor de primire; 2.1. Sprijinirea investițiilor în domeniul infrastructurii de cazare; 2.6. Sprijinirea construirii structurii de primire cu funcțiuni balneare sau wellness OS. 5. Marketingul destinației Harghita; 5.1. Promovarea și întărirea brandului turistic Visit Harghita și participare la acțiuni comune de promovare privind destinația Ținutul Secuiesc; 5.9. Organizarea periodică de infotripuri pentru influenceri de turism;	SDR Centru, DS 5. Turism; prioritatea 5.1.3. Revigorarea turismului balnear și de sănătate 5.2.1. Modernizarea infrastructurii regionale de cazare și dezvoltarea structurilor de primire turistică în zonele în care se înregistrează deficit de spații de cazare 5.2.2. Modernizarea, extinderea și diversificarea infrastructurii de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030; Promovarea și valorificarea durabilă a resurselor considerabile ale României de ape minerale (plate sau natural carbogazoase) pentru consum, precum și în scopuri terapeutice; folosirea mai activă a apelor geotermale atât în scopuri energetice, cât și pentru turismul de sănătate (spa)	POR Centru 2021–2027

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
e2. Amenajarea unor trasee cicloturistice și pedestre tematice și realizarea hărților digitale ale acestora	SITJH 2020–2027: OS 1. Amenajarea și valorificarea resurselor naturale și antropice: Activități: 1.14. Exploatarea rațională a resurselor forestiere (turism forestier); 1.16. Realizarea unor trasee de cicloturism din orașe, stațiuni și din zonele extravilane, respectiv crearea unei rețele de cicloturism care acoperă tot județul; 1.18. Amenajarea drumurilor și căilor de acces la resursele naturale turistice, a spațiilor de recreere și popas; OS.2. Stimularea dezvoltării structurilor de primire; 2.8. Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice; 2.11. Reducerea caracterului sezonier al cererii turistice OS. 5. Marketingul destinației Harghita; 5.3. Colaborarea cu sectorul neguvernamental și sfera publică pentru organizarea de acțiuni generale de promovare; 5.6. Dezvoltarea rolului de promotor al centrelor și birourilor de informare și promovare turistică; 5.7. Extinderea sistemului de marcare a obiectivelor turistice naturale și/sau antropice; 5.8. Digitalizarea rutelor turistice tematice prin realizarea unor sisteme de aplicații mobile; 5.10. Folosirea metodelor inovative de promovare a destinației turistice (VR, AR)	SDR Centru, DS 5. Turism; 5.1.2 Protejarea și valorificarea în scop turistic a patrimoniului natural; 5.2.2. Modernizarea, extinderea și diversificarea infrastructurii de agrement și îmbunătățirea serviciilor specific 5.3.1. Susținerea formelor de turism tematic și a celor de turism alternativ		POR Centru 2021–2027 PNRR, componenta IV.1. Fondul de reziliență pentru localități componenta IV.4. România Velo / Încurajarea transportului pe bicicletă, pedestru și alte forme nemotorizate
e3. Crearea portalului de destinații	SITJH 2020–2027; OS.2. Stimularea dezvoltării structurilor de primire; 2.12. Organizarea de campanii de sensibilizare pentru o mai bună informare a turiștilor OS 5. Marketingul destinației Harghita	SDR Centru, DS 5. Turism; 5.3.2. Sprijinirea activităților de promovare și informare ale organizațiilor de management al destinației		

Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale, priorități, măsuri componente	Autoritatea de management, surse de finanțare
e4. Odorheiu-Secuiesc, un oraș comercial? – crearea și promovarea unui brand al orașului, precedată de cercetări și studii	SITJH 2020–2027; OS.2. Stimularea dezvoltării structurilor de primire; 2.12. Organizarea de campanii de sensibilizare pentru o mai bună informare a turiștilor OS 5. Marketingul destinației Harghita; 5.1. Promovarea și întărirea brandului turistic Visit Harghita și participare la acțiuni comune de promovare privind destinația Ținutul Secuiesc; 5.3. Colaborarea cu sectorul neguvernamental și sfera publică pentru organizarea de acțiuni generale de promovare; 5.6. Dezvoltarea rolului de promotor al centrelor și birourilor de informare și promovare turistică; 5.8. Digitalizarea rutelor turistice tematice prin realizarea unor sisteme de aplicații mobile; 5.9. Organizarea periodică de infotripuri pentru influenceri de turism; 5.10. Folosirea metodelor inovative de promovare a destinației turistice (VR, AR)	SDR Centru, DS 5. Turism; 5.3.3. Dezvoltarea activităților economice conexe turismului		
e5. Marketingul destinațiilor și al evenimentelor gastronomice în Odorheiu-Secuiesc	SITJH 2020–2027; OS.2. Stimularea dezvoltării structurilor de primire; 2.6. Sprijinirea construirii structurilor de primire cu funcțiuni de alimentație publică cu specific local, național, vânătorească, pescăresc etc. și cu calificare ridicată; 2.13. Consolidarea cooperărilor profesionale pentru dezvoltarea și promovarea turismului gastronomic; OS 5. Marketingul destinației Harghita; 5.1. Promovarea și întărirea brandului turistic Visit Harghita și participare la acțiuni comune de promovare privind destinația Ținutul Secuiesc; 5.5. Promovarea ofertelor turistice prin includerea acestora în oferta touroperatorilor de incoming; 5.6. Dezvoltarea rolului de promotor al centrelor și birourilor de informare și promovare turistică;	SDR Centru, DS 5. Turism; 5.3.1. Susținerea formelor de turism tematic și a celor de turism alternativ 5.3.2. Sprijinirea activităților de promovare și informare ale organizațiilor de management al destinației 5.3.3. Dezvoltarea activităților economice conexe turismului		
Denumire măsură, proiecte	Politici, programe, strategii județene, măsuri, componente	Politici, programe, strategii regionale, priorități, măsuri, componente	Politici, programe, strategii naționale,	Autoritatea de management, surse de finanțare

			priorități, măsuri componente	
e6. Sprijinirea creării unor noi centre de agrement	SITJH 2020–2027: OS 1. Amenajarea și valorificarea resurselor naturale și antropice: Activități: 1.14. Exploatarea rațională a resurselor forestiere (turism forestier); 1.18. Amenajarea drumurilor și căilor de acces la resursele naturale turistice, a spațiilor de recreere și popas; OS.2. Stimularea dezvoltării structurilor de primire; 2.8. Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice; 2.11. Reducerea caracterului sezonier al cererii turistice; OS. 5. Marketingul destinației Harghita; 5.1. Promovarea și întărirea brandului turistic Visit Harghita și participare la acțiuni comune de promovare privind destinația Ținutul Secuiesc; 5.3. Colaborarea cu sectorul neguvernamental și sfera publică pentru organizarea de acțiuni generale de promovare;	SDR Centru, DS 5. Turism; 5.1.2 Protejarea și valorificarea în scop turistic a patrimoniului natural; 5.2.2. Modernizarea, extinderea și diversificarea infrastructurii de agrement și îmbunătățirea serviciilor specific 5.3.1. Susținerea formelor de turism tematic și a celor de turism alternativ	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică	POR Centru 2021–2027 PNRR, componenta IV.4. România Velo / Încurajarea transportului pe bicicletă, pedestru și alte forme nemotorizate
e7. Înființarea unei Organizații de Management al Destinațiilor Turistice în zona Odorhei, în colaborare cu comunele învecinate	SITJH 2020–2027; OS. 5. Marketingul destinației Harghita; 5.1. Promovarea și întărirea brandului turistic Visit Harghita și participare la acțiuni comune de promovare privind destinația Ținutul Secuiesc; 5.3. Colaborarea cu sectorul neguvernamental și sfera publică pentru organizarea de acțiuni generale de promovare; 5.4. Introducerea unei taxe speciale de promovare turistică; 5.5. Promovarea ofertelor turistice prin includerea acestora în oferta touroperatorilor de incoming; 5.6. Dezvoltarea rolului de promotor al centrelor și birourilor de informare și promovare turistică; 5.7. Extinderea sistemului de marcare a obiectivelor turistice naturale și/sau antropice; 5.8. Digitalizarea rutelor turistice tematice prin realizarea unor sisteme de aplicații mobile; 5.9. Organizarea periodică de infotripuri pentru influenceri de turism; 5.10. Folosirea metodelor inovative de promovare a destinației turistice (VR, AR)	SDR Centru, DS 5. Turism; 5.3.2. Sprijinirea activităților de promovare și informare ale organizațiilor de management al destinației 5.3.3. Dezvoltarea activităților economice conexe turismului		POR Centru 2021–2027 PNRR, componenta IV.2. Turism și cultură, Reforma 2 Operaționalizarea OMD

